ISSN 1331-9124

Blaženi Alojzije Stepinac

»Lako bi se srce naše moglo pokolebati ako svoju sićušnu ljudsku volju ne sakrijemo u Božju volju.«

(Bl. A. STEPINAC, *Pismo p. Srećku Majstoroviću, OFM*, Krašić, 12. *siječnja* 1960.)

God. XV. (2008.) 10. veljače GLASNIK POSTULATURE Broj 1. Cijena 10 kn

BLAŽENI ALOJZIJE STEPINČE, MOLI ZA NAS

PAPINA RIJEČ

Nagovor Benedikta XVI. uz molitvu Anđeo Gospodnji na blagdan sv. Stjepana, 26. prosinca 2007.

Kršćansko mučeništvo isključivo je čin ljubavi

Draga braćo i sestre!

Dan nakon Božića liturgijski slavimo "rođenje za nebo" prvoga mučenika svetoga Stjepana. "Pun vjere i Duha Svetoga" (Dj 6,5) bio je izabran za đakona jeruzalemske zajednice, zajedno s još šest drugih učenika, pripadnika grčke kulture. Silom koju je primio od Boga, Stjepan je vršio brojna čuda i naviješćivao po sinagogama Evanđelje "nadahnutom mudrošću". Kamenovan je pred vratima grada i umro je, poput Isusa, zazivajući oproštenje svojim ubojicama (Dj 7,59-60). Duboka veza što povezuje Krista s njegovim prvim mučenikom Stjepanom božanska je ljubav: ista Ljubav koja je potakla Sina Božjega da se liši sebe samoga i da postane poslušan do smrti na križu (usp. Fil 2,6-8), potakla je potom apostole i mučenike da daju život za Evanđelje.

Valja uvijek isticati tu osobitu značajku kršćanskoga mučeništva: ono je isključivo čin ljubavi, prema Bogu i prema ljudima, uključujući i same progonitelje. Stoga mi danas, u svetoj misi, molimo Gospodina da nas nauči "i neprijatelje ljubiti" po primjeru "prvomučenika Stjepana, koji je molio i za svoje progonitelje" (zborna molitva).

Koliki su sinovi i kćeri Crkve tijekom stoljeća slijedili ovaj primjer! Od prvoga pogubljenja u Jeruzalemu do onih što su ih vodili rimski carevi, a i danas pristižu vijesti iz raznih krajeva svijeta o misionarima, svećenicima, biskupima, redovnicima, redovnicama i vjernicima laicima koji su progonjeni, mučeni, lišavani slobode ili im je ona ograničena zato što su učenici Kristovi i apostoli Evanđelja; ponekad se trpi i umire i zbog zajedništva sa sveopćom Crkvom i vjernosti papi.

U svojoj enciklici *Spe salvi* (usp. br. 37), podsjećajući se iskustva mučeništva Vijetnamca Pavla Le-Bao-Thina (umro 1857.), naglašavam da je patnja preoblikovana u radost snagom nade koja proizlazi iz vjere. Kršćanski mučenik, poput Krista i po zajedništvu s Njime, "prima u svojoj nutrini križ i smrt, te ih pretvara u čin ljubavi. Ono što naizvan izgleda kao brutalno nasilje, iznutra postaje čin ljubavi koja se u potpunosti daruje. Nasilje se tako pretvara u ljubav, a tako i smrt u život" (*Homilija na Marienfeldu* - Köln, 20. kolovoza 2005.).

Kršćanski mučenik ostvaruje u svome vremenu pobjedu ljubavi nad mržnjom i smrću.

Molimo za sve koji trpe poradi vjernosti Kristu i njegovoj Crkvi. Neka nam Blažena Djevica Marija, Kraljica Mučenika, pomogne da budemo vjerodostojni svjedoci Evanđelja, odgovarajući neprijateljima razoružavajućom silom istine i ljubavi.

Vjernici prinose dar kruha za Euharistiju, koji će im Benedikt XVI. uzvratiti Tijelom Kristovim u Pričesti, duboko svjesni da je Euharistija otajstvo koje valja vjerovati, slaviti i živjeti.

Slika na naslovnoj strani: Ovu, jednu od rijetkih fotografija bl. Alojzija Stepinca u boji, snimio je u srpnju 1952. Alan Reich, američki student slavistike i ruskoga jezika iz New Yorka, koji je s kolegom Haroldom Vaughom, također studentom slavenskih jezika, doputovao u Zagreb. Na molbu kardinala F. Spellmana, njujorškoga nadbiskupa, odlučili su poći u Krašić. Za pratioca zamoliše kolegu studenta Sinišu Sljepčevića, koji je 1941. u Jastrebarskom iz Srpske pravoslavne prešao u Katoličku crkvu.

U Krašić su stigli nenajavljeni. Siniša se zbog opreza nije približavao župnoj kući. Premda dvojica njegovih američkih kolega nisu bila najavljena, nadbiskup Stepinac ih je srdačno primio i zadržao se s njima u duljem razgovoru. Na rastanku je dopustio da ga Alan fotografira, a za uspomenu slikao se s oba gosta.

Za vrijeme posjeta Hrvatskoj 15. listopada 2007. godine Siniša je došao u Ured Postulature i postulatoru predao spomenute dvije Kardinalove fotografije snimljene u srpnju 1952. Uredništvo *Glasnika* zahvaljuje dr. Sljepčeviću za fotografije i za svjedočanstvo o brizi Katoličke crkve za njega i njegovu obitelj tijekom 2. svjetskoga rata.

UREDNIKOVA RIJEČ

U 2008. godini navršit će se 110. obljetnica rođenja i 10. obljetnica proglašenja blaženim zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca. Značajne su to i drage obljetnice kako za crkvenu, tako i za hrvatsku nacionalnu povijest. Njegov je život dar ne samo njegovoj obitelji, Crkvi u Hrvata i hrvatskom narodu, već i cijelome svijetu.

Alojzije je srdačno dočekan u krugu obitelji koja je svako rođenje djeteta osjećala kao osobiti Božji pohod i blagoslov. Posebna je pak radost njegovo rođenje bilo za majku koja ga je cijelog života podupirala molitvama i žrtvama. Iskustva rodnoga doma i župne zajednice, osobito ona vezana uz istine katoličke vjere, bila su mu svjetlo i uporanj s kojih je gledao daljine i naslućivao budućnost koja je u svakom trenutku bila prepoznatljiva po božanskom sadržaju.

Blaženi Alojzije nikad se nije prepuštao malodušnosti već je uvijek druge i sebe hrabrio riječju Svetoga pisma: ***»U Tebe se, Gospodine, uzdam!«***

Te su dvije sastavnice na osobit način obilježile njegovu osobnost: suživljenost s Isusom Kristom, utjelovljenom Božjom Riječi i živa vjera u Božju pobjedu u svijetu. Iz zrenja Božje ljubavi koja je postala čovjekom usvojio je krjepost poniznosti, mudrosti, poučljivosti, dobrote i blagosti, a iz čitanja te iste Božje riječi iz Knjige objave usvojio je krjeposti razboritosti, pravednosti, umjerenosti, jakosti, pobožnosti i domoljublja. Znao je da se bršljan može u visine popeti samo prianjajući čvrsto uz snažni hrast. Tu je istinu naučio čitajući knjigu *Nasljeduj Krista:* »Blažen koji razumije što znači ljubiti Isusa, a prezirati samoga sebe radi Isusa. Tko se prilijepi uz stvorenje, propast će s njime; tko se prihvati za Isusa, stajat će dovijeka. Njega ljubi i zadrži kao svog prijatelja koji te ne će ostaviti makar te svi ostavili, i koji ne će dopustiti da na koncu propadneš« (*Nasljeduj Krista*, II, 7.).

Te je vrijednosti naviještao obespravljenom narodu i njegovoj biskupskoj službi povjerenim dušama. Zato je njegovo proglašenje blaženim za sve nas, koji pripadamo Katoličkoj crkvi i za sve ljude dobre volje, događaj i navještaj da će na Božjem sudu za svagda i za svakoga čovjeka pobijediti istina i pravda.

Zato ovaj broj *Glasnika*, koji nam dolazi uoči liturgijskoga blagdana bl. Alojzija Stepinca, o 150. obljetnici ukazanja Majke Božje u Lurdu, kao najava 110. obljetnice njegova rođenja želi svakom čitatelju pružiti prigodu rasta u istoj vjeri u kojoj se do blaženih visina vinula duša bl. Alojzija.

Ovaj smo broj *Glasnika* opremili izabranim slikama predmeta i dokumenata koji u novootvorenom Muzeju bl. Alojzija svakom posjetitelju omogućuju bolje upoznati njegov život i mučeničku smrt. Učinili smo to s nakanom da one i našim čitateljima, osobito onima koji ne mogu doći u Zagreb i u novu Blaženikovu spomen-zbirku, približe dragi Blaženikov lik.

Zahvaljujemo čitateljima, osobito onima koji su nam poslali svoja svjedočanstva o ozdravljenju ili čudesnom uslišanju. Njihova ćemo imena donijeti u sljedećem broju.

Neka nam čitanje stranica koje slijede, protkanih dokumentima koje je on sam sastavio ili su drugi o njemu napisali, te promatranje slika koje nam predočuju Blaženikov zemaljski lik omogući u procjepima svagdašnjega života prepoznati zrake Božjega svjetla koje su do kršćanskoga savršenstva oplemenile život i djelo našega Blaženika.

Istodobno, neka nas nove spoznaje o zastupanjima kršćanskih načela u javnome životu po knjižnici MOSKA (Moderna socijalna knjižnica) i otkrivenje istine o bleiburškoj tragediji, učine svjesnijima kako je u bezbožnom svijetu, premda teško, ipak neophodno živjeti i graditi kršćanski i narodnosni identitet. Uostalom, sam nas je Blaženik žrtvom svoga života pozvao i opomenuo da se svetinje živi, čuva i za njih, ako ustreba, umire.

Dok je bl. Alojzije u Krašiću izdržavao kaznu zbog nepravedne sudske presude krašićki je župnik Josip Vraneković zabilježio u svoj Dnevnik ove njegove riječi: »Mogu ja otići, ali znajte Katolička crkva će ostati. Pobjeda Crkve je sigurna, a ne komunizma. Ni vrata paklena ne će je nadvladati, a kamo li Tito ili Ranković«.

Dok njegov odlazak Ocu bijaše za nj blaženi polazak, za nas je opomena i poticaj da istim idealima kršćanske vjere ostanemo vjerni, prema svjedočanstvu sestre priorice Karmela u Brezovici, u čijem je pismu Blaženik istoga dana pročitao: »Ne umire čovjek koji je živio za Boga, nego je umiranje bilo, što je bilo do sada. On ide u svjetlo, u vječni život! To je naša utjeha i tome se moramo radovati da nam Uzoriti ne predbaci kao Isus apostolima: 'Kad biste me ljubili, vi biste se radovali što idem k Ocu!'«

Zagreb, 1. siječnja 2008

dr. sc. Juraj Batelja, postulator

TEOLOŠKI PODLISTAK

Piše: dr. Josip SABOL

Crkva nam daruje Sveto pismo

Gotovo nema nijednoga pisanoga dokumenta bl. Alojzija - njegove propovijedi, njegova osobnoga pisma - bez citiranja *Svetoga pisma.* On je živio sa *Svetim pismom* i od *Svetoga pisma* u poznavanju Božje Riječi i u najdubljoj vjernosti Crkvi. Blaženik je imao neprestano pred očima katoličku istinu, da je Božja objavljena riječ nerazdvojivo vezana na egzistenciju Crkve, koja je Mistično Tijelo Kristovo. Crkva je ona koja nam je darovala *Sveto pismo.*

Crkva je ona koja nam čuva izvornu i neiskrivljenu Božju Riječ. To ona može ostvarivati i to je njezino poslanje jer je Crkva Mistično Tijelo Kristovo, to će reći da je u njoj i samo u njoj prisutan Bogočovjek Isus Krist. Egzistencijalno posadašnjenje Krista Gospodina vidljivo je i opipljivo u sakramentalnom životu Crkve i vjernika. Katolička crkva ne crpi svoju životnu snagu iz osjećajnog i intelektualnog sjećanja na Božja djela u prošlosti nego iz svoje vlastite egzistencije. Ona nije učinkovito prisutna u svako vrijeme ljudske povijesti samo iz tumačenja Božje objave, koja se dogodila prije dvije tisuće godina, nego Crkva živi, djeluje i posadašnjuje sebe iz svoje sakramentalne svetosti, jer je ona Tijelo živoga uskrsloga Krista, njezinoga Gospodina i Utemeljitelja.

Tu je onaj posljednji i najdublji razlog za nepokolebivu sinovsku vjernost i ljubav Crkvi u životu bl. Alojzija. Na neki način Blaženik daje prvenstvo Crkvi pred *Svetim pismom.* Tu se nalazi u suglasnosti s velikim Augustinom od koga potječe misao: »Ja ne bih poklonio Evanđelju svoju vjeru kad me ne bi na to pokretao autoritet sadašnje Katoličke crkve«. Ovime je jasno rečeno da je Crkva najprije prisutna među ljudima, i to kao Kristovo Tijelo. Njezina tjelesnost najprije svjedoči prošlost u kojoj se dogodila stvaralačka i spasiteljska volja Trojednoga Boga.

Sveto pismo, uzeto za sebe, ne pokazuje jedinstvenost nego višestruku proturječnost. Ovo pitanje, ovaj problem nije potpuno riješen niti s kanonom *Svetog pisma* - s mjerodavnim crkvenim popisom svetopisamskih dokumenata. Tek živa volja Crkve povezuje razne često protuslovne elemente u ovim dokumentima i na taj način uspostavlja jedinstvenost *Svetog pisma* i naše vjere ispovijedajući da je Isus iz Nazareta pravi Bog i pravi čovjek, da je On Krist Gospodin, druga božanska osoba Presvetoga Trojstva. S vjerom da je Bog postao čovjekom, nalazi Crkva onaj temelj na kojemu počiva njezino značenje i njezina bitna važnost za čovječanstvo kroz povijest. I obratno: taj temelj opet omogućuje da Crkva može vjerovati u Bogočovjeka Isusa Krista, samo ako mi zajedno s Crkvom vjerujemo da je Isus Sin Božji, da je Isus istinski i u najdubljem smislu objavitelj Boga.

Izgovarajući riječi: 'Oče, budi volja tvoja' u Krašiću je 10. veljače 1960. u 2.15 sati umro dr. Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački i kardinal Svete Rimske Crkve. Premda je Blaženikovo lice odavalo mirnoću, oko je suzilo, i upozoravalo na povećanu količinu nepoznate tekućine u tijelu kao posljedice obdukcijskog tretmana. Prigodom ekshumacije 1994. ustanovljeno je da njegovo mrtvo tijelo nije balzamirano.

Odatle opet slijedi da samo u slučaju da je Isus Sin Božji, možemo mi ljudi imati dijela na Božanstvu Boga u istinskoj spoznaji Boga. Drugim riječima: bez vjere Crkve da je Isus Sin Božji, ostao bi Bog za nas ljude zauvijek zagonetka i nepoznanica. Ljudi bi bili osuđeni na neumorno traganje za Bogom bez ikakva jamstva da će Boga ikada spoznati.

Mnogoboštvo je baš dokaz ovog ljudskoga neuspješnog traganja za Bogom. Tko ne pozna Isusa, taj ne pozna ni Boga. Isusove riječi glase: »Tko vidi mene, vidi Oca. Ja i Otac smo jedno«. To isto kaže Isus s rečenicom: »Ja sam put, istina i život«. Možemo stoga zaključiti: do Boga - našega nebeskoga Oca - dolazimo po Isusu. Do spoznaje da je Isus Sin Božji dolazimo u Crkvi i po Crkvi. Imajući ovo pred očima razumijemo jako dobro zašto je bl. Alojzije dao prvenstvo Crkvi u svojoj vjernosti i ljubavi. On je znao da svu ljepotu i sve bogatstvo vjere dobiva od Crkve.

Neka Blaženik i nama bude uzor u vjernosti i odanosti našoj Katoličkoj crkvi koja je bila i koja jest od životne važnosti za naš hrvatski narod i čitavo čovječanstvo.

BLEIBURG I NJEGOVE POSLJEDICE

Piše: J. Batelja

Zataškavanje zločina

Nažalost, svijet se nije zgranuo zbog grozovitih komunističkih zločina. Stephane Courtois je u *Crnoj knjizi komunizma* zbog toga postavio sljedeće upite: „Što smo znali o zločinima komunizma? Što smo o njima htjeli znati? Zašto je trebalo čekati kraj stoljeća kako bi ta tema stekla status znanstvenog predmeta? Naime, očigledno je da proučavanje staljinističkog i općenito komunističkog terora, u usporedbi s proučavanjem nacističkih zločina, mora nadoknaditi golemi zaostatak, iako se na Istoku danas sve više istražuje.“[1]

Hrvatska historiografija, kako svjetovna tako i crkvena, nije zabilježila broj tih žrtava. Hrvatski su biskupi o toj šutnji progovorili u pismu o pedesetoj obljetnici završetka Drugoga svjetskog rata, napominjući: »Kroz prošlih pedesetak godina javna se počast odavala samo žrtvama jedne strane. Druge se žrtve nisu smjele spominjati; bilo ih je opasno i znati da su postojale. Mi stoga danas javno molimo za te naše sunarodnjake, pripadnike hrvatskoga naroda, sinove i kćeri Katoličke crkve. U mislima obilazimo poznate i nepoznate masovne grobnice posijane širom domovine, i u duhu kršćanske vjere molimo vječni pokoj svima nastradalima«.[2]

Akademik Dubravko Jelčić kaže da se nikada ne će saznati »koliko je Hrvata našlo mučeničku smrt u Sloveniji, na Kočevskom rogu, koliko na Kamniku ili u okolici Maribora, pa kod Slovenjgradeca, Celja, Zidanog Mosta, Brežica, koliko u Podutiki kod Ljubljane«.[3]

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić ustvrdio je prigodom blagoslova oltara na Bleiburškom polju 13. svibnja 2007.: »Bleiburška je tragedija osiromašila cjelokupno hrvatsko društvo. Zbog događaja kojima je bila klica, stotine su tisuća Hrvata stjerane na margine;

mnogi su kasnije bili prisiljeni na iseljeništvo, obitelji koje su na bilo koji način bile povezane sa žrtvama tih događanja natjerane su na posvemašnju šutnju i bile politički maltretirane; potomci su smatrani građanima drugoga reda, poglavito ako nisu htjeli prihvatiti novu ideologiju i ucjenjivačku igru terora. Bleiburška je tragedija, i sve ono što je slijedilo nakon toga uvod u zločin puno širih razmjera. Ona je ostavila pustoš u duhovnom i kulturološkom tkivu hrvatskoga naroda«.[4]

Stradalnici na tim mjestima nisu neki usputni zločini. Bijaše to provedba smišljenoga plana obračuna s ideološki nepodobnom hrvatskom populacijom. Akademik Jelčić to obrazlaže ovim riječima: »Bleiburškom operacijom komunistički antifašizam u Jugoslaviji pokazao je svoje pravo, krvavo lice i svoju totalitarističku narav. Bleiburg nije bio obračun komunista s ustašama, obračun ‘antifašista’ s ‘fašistima’, nego obračun velikosrpskog jugoslavenstva s hrvatstvom. Mnogi hrvatski komunisti to dugo nisu uvidjeli, zaslijepljeni antifašističkom maskom i frazeologijom kojom se velikosrpstvo uvelike služilo; a oni koji to ne uviđaju ni danas, ne bi se smjeli dičiti svojom političkom pameću, a još manje bi smjeli pripisivati sebi neke zasluge za Hrvatsku i hrvatstvo«.[5]

Broj žrtava komunističkog režima nisu za-

1 COURTOIS S., WERTH N., PANNE J.-L., PACZKOWSKI A., BARTOSEK K., MARGOLIN J.-L., *Le livre noir du communisme - Crimes, terreur, repression*, izd. Laffont R., Paris, 1997.; hrvatsko izdanje: *Crna knjiga komunizma. Zločini, teror, represija*, Golden Marketing, Zagreb, 1999., str. 23.

2 *Pismo Hrvatske biskupske konferencije o pedesetoj obljetnici završetka Drugoga svjetskog rata*, 1. svibnja 1995., IKA – Dokumenti – 4. svibnja 1995., str 17.

3 JELČIĆ, D., *Bleiburg i njegovo značenje*, BLEIBURG 1945.–1995., nav. dj., str. 46.

4 Kard. Josip BOZANIĆ, *Propovijed na Bleiburškom polju 13. svibnja 2007., Glas Koncila, Zagreb, 2007., str. 20.*

5 JELČIĆ, D., *Bleiburg i njegovo značenje*, BLEIBURG 1945.–1995., str. 46.

pisali ni svjedoci, žrtve tog progona. Vjerojatno iz opravdanoga straha koji im je u kosti ubrizgao komunistički režim. A taj ih je režim brižno tajio i onoga bi, tko bi se usudio spomenuti ih, proganjao ili smrću dokrajčio. Naime, akad. Jelčić svjedoči ovo:

Na početku Križnoga puta, svibanj 1945.

»Jugokomunističke vlasti propustile su, sasvim hotimice, utvrditi točan broj žrtava i Jasenovca i Bleiburga odmah poslije rata, kada se to moglo razmjerno lako i s velikom točnošću utvrditi jer su sva ta zbivanja bila još svježa, a svatko je imao nekoga tko je stradao ili na jednoj ili na drugoj strani. Jednostavnim popisom moglo se doći do istine. Ili joj se barem moglo maksimalno približiti. Ali, kao što znamo, jugokomunističke vlasti nisu se potrudile to učiniti. Obratno, one su se svim silama trudile da se te brojke nipošto ne utvrde. Ako me pitate zašto, odgovorit ću vam svojom pretpostavkom: vjerojatno zato jer je stvaran broj jasenovačkih žrtava bio za potrebe njihove promidžbe premalen, a broj bleiburških žrtava za te iste potrebe prevelik. Štoviše, on za njih nije ni postojao. Tako su broj prvih mogli hipertrofirati do bezumlja, dok su bleiburške žrtve posve prešućivali, pa se čak i eksplicite tvrdilo da se u Bleiburgu nije ništa dogodilo, da bleiburških žrtava nije bilo, da je to laž koju su izmislili i koju širi 'fašistička' hrvatska emigracija i njezini pristaše i sljedbenici u zemlji. Tvrdio je to nitko drugi nego jedan od onih koji su sami sudjelovali u bleiburškim zločinima«.[6]

Počinioci zločina

Koncepciju zataškavanja spomenutih zločina možemo nazvati kriminalnim činom. Da to nije ishitrena tvrdnja, dokazuje Skupština Vijeća Europe koja je 25. siječnja 2006. donijela rezoluciju br. 1481. Njome se osudilo »totalitarne komunističke režime, koji su u prošlom stoljeću vladali Srednjom i Istočnom Europom«, a obilježuju ih »teška kršenja ljudskih prava«, koja »uključuju pojedinačna i kolektivna ubojstva i egzekucije, smrt u koncentracijskim logorima, izgladnjivanje, deportacije, mučenje, ropski rad i druge oblike masovnog fizičkog terora, progon zbog nacionalne ili vjerske pripadnosti, kršenje slobode savjesti, mišljenja i izražavanja, slobode tiska, te nedostatak političkog pluralizma«.

Štoviše, »Skupština vjeruje da žrtve zločina totalitarnih komunističkih režima koje su još žive, ili njihove obitelji, zaslužuju suosjećanje, razumijevanje i priznavanje njihovih patnji«.

A zločin u komunističkoj Jugoslaviji sastoji se i »u zabrani bilo kakvog istraživanja o poratnim žrtvama i zadržavanju na razini ideologiziranih složenica«, koja je, prema tvrdnji dr. Josipa Jurčevića, bila »suglasna s apologetskom ulogom koju su imale društvene znanosti u bivšoj Jugoslaviji, gdje im je gotovo isključivi zadatak bio zastupati ideološke interese vladajuće strukture«.[7]

Znakovito je da se ni šesnaest godina nakon uspostave slobodne hrvatske države, koja se diči demokratskim načelima i slobodom istraživanja, do danas nije pristupilo sustavnijem istraživanju komunističkog i partizanskog zločina povezanog uz ubijanja ljudi, u mirnodopsko doba, dakle, nakon proglašenja svih ratnih djelovanja. Istina, ne treba traumatizirati naraštaje okrutnošću jednoga bezbožnog i neljudskog sustava, ali zbog opomene da se ista zlodjela ne ponove u budućnosti, treba današnje naraštaje s njima upoznati. Uostalom, u Republici Hrvatskoj se gotovo svi nosioci javnih odgovornosti kunu na ustavne odredbe i načela međunarodnih ustanova da zločin ne zastarijeva i da zločinca mora stići zaslužena kazna. Stoga se opravdano postavlja pitanje: Zašto se u prak-

6 Nav. mj.

7 JURČEVIĆ, J., *Bleiburg i križni putovi kao historiografski i demografski problem*, BLEIBURG 1945. – 1995., str. 91.

si ne podvrgnu sudskom pravorijeku zločini i njihovi izvršitelji?

Hrvatski su biskupi u spomenutom pismu uz 50. obljetnicu završetka 2. svjetskog rata progovorili i o zločincima. Nisu ih imenovali, ali su zatražili da ih mjerodavne vlasti otkriju i kazne. Evo toga zahtjeva: »Uz spomen žrtava nužno se povezuje i spomen krvnika, spomen krivaca za tako brojne žrtve. Krivci imaju svoje ime i prezime pa je i njihova odgovornost u prvom redu osobna. Isprika da su samo izvršavali naređenja ne može ukinuti osobnu krivnju neposrednih počinilaca zločina. No, još je veća krivnja naredbodavaca, ideologa, tvoraca sustava koji unaprijed planiraju krvavi obračun s neistomišljenicima. Krivnju ne isključuje ni činjenica da se u svakom ratu počinjaju zločini. Zakonita obrana i zločin ne mogu se poistovijetiti. Krivci su na našim prostorima bili pripadnici određenoga naroda, stranoga (u Drugome svjetskom ratu posebno njemačkoga i talijanskoga) i domaćeg – posebno srpskoga i hrvatskoga – čije su ime okaljali svojim nedjelima. Mnogi od njih članovi su određene Crkve ili vjerske zajednice. Ipak, da bi zakoniti sud bio pravedan, nužno je tražiti i poštovati istinu i o žrtvama i o krvnicima. Uvećanje broja žrtava da bi se snažnije nametnuo žig krivnje čitavom jednom narodu ili skupini pogađa nevine nepravdom koju ne može odobriti ni jedna iskrena savjest«.[8]

Za zločin koji je provođen nasiljem pod krinkom pravnoga sudskog postupka nad zagrebačkim nadbiskupom Alojzijem Stepincem u rujnu i listopadu 1946. on je optužio Komunističku partiju Jugoslavije. Naime, obraćajući se javnom tužitelju i sucima koji su provodili odluku partije o njegovoj eliminaciji, reče:

»Konačno da kažem par riječi i o Komunističkoj partiji, stvarnom mojem optužitelju. Ako se misli da smo mi zauzimali dosadašnji stav radi materijalnih stvari, krivo je, jer mi smo ostali čvrsti evo i nakon što nas se osiromašilo. Nismo protivni tome da radnici dođu do većih prava u tvornicama, jer je to u duhu papinskih enciklika, niti što imamo protiv pravednih reforma, ali neka nam dozvole pristaše komunizma, ako je slobodno propovijedati i širiti materijalizam, da bude i nama pravo ispovijedati i propagirati naša načela. Katolici su za ta prava umirali i umirat će«.

Da je Nadbiskupova procjena bila ispravna, povrđuje D. Bilandžić, jedan od članova i partijskih moćnika, koji svjedoči:

»Mehanizam vladanja, upravljanja i rukovođenja KPJ, uspostavljen u ratu, dovršen je u procesu uspostavljanja državne kontrole nad narodima i teritorijima. Taj mehanizam bio je tako konstruiran da osigurava gotovo apsolutnu kontrolu nad društvom - sve do privatnog i intimnog života građana. Uz to, svi su glasovi bili ugušeni tako da se čuo samo jedan glas - glas vladajuće KPJ i države. ‘Mozak i srce’ mehanizma bila je mreža organizacija komunističke stranke. Svako selo, ulica, lokalna zajednica, tvornica, škola, bolnica, vojna jedinica, ustanova državne vlasti, sudstva itd. imala je ‘svoju’ partijsku organizaciju - ćeliju. Partijska rukovodstva su djelovala na svim razinama teritorijalne vlasti - od općinskog do centralnog komiteta. Svaka osnovna organizacija i rukovodstvo infiltrirala je u svim organima svih državnih, političkih, gospodarskih, kulturnih i dr. djelatnosti svoje ljude koji su osiguravali da se svi moraju držati programa i politike KP. Najveći paradoks u društvenom razvoju bila je ideološka verzija KPJ«.[9]

Zarobljenici u četveroredu, svibanj 1945.

Kardinal Bozanić je u spomenutoj propovijedi na Bleiburškom polju nedvosmisleno prikazao počinitelje tih zločina. Reče: »Zbog ljudi koji nisu poštivali Boga ni čovjeka, Bleiburško se polje izlilo i pretočilo u ‘križne putove’, u udarce, logore, tamnice, mučilišta i smrt koja je svoj zadah i strah širila stotinama kilometara, ali jednako tako, poput otrova, godinama bila stavljana u hranu odgoja novih naraštaja. Od trenutka kada ova dolina više nije smjela gledati lica, nego leđa i korake povratka, krvave tragove povratka u jugoslavensku tamnicu hrvatskoga naroda, i njezina se ljepota pretvorila u bol, u neizrecivu okrutnost i na kraju u bezimenost«.[10]

Da su pripadnici komunističke partije i parti-

8 *Pismo Hrvatske biskupske konferencije o pedesetoj obljetnici završetka Drugoga svjetskog rata*, nav. dj., str. 17.

9 BILANDŽIĆ, D., *Hrvatska u Europi na kraju Drugoga svjetskoga rata*, BLEIBURG 1945. – 1995., str. 39.

10 Kard. Josip BOZANIĆ, *Propovijed na Bleiburškom polju 13. svibnja 2007., Glas Koncila, Zagreb, 2007., str. 9. – 10.*

zanske vojske počinitelji zločina poslije predaje hrvatske vojske na Bleiburškom polju, tvrdi Zdenko Zavadlav, zamjenik načelnika OZNA-e za šire područje Maribora u vrijeme kad je u tom dijelu Slovenije bilo izvršeno više masovnih ubojstava sudionika Križnoga puta i Bleiburga. On je u jednoj izjavi za novine otkrio da je i on osobno organizirao masovne likvidacije kod Areha na Pohorju.

Svjedoči: »Mi iz slovenske OZNA-e i KNOJ-a ubijali smo slovenske domobrane, a kada bismo uhvatili Hrvate, predavali smo ih 3. armiji. Tada je baš u dvorcu Borl bilo zapovjedništvo 3. armije Jugoslavenske vojske, koja je ondje došla nakon oslobođenja. U rovovima oko dvorca ubijali su hrvatske domobrane, ustaše i civile - žene, djecu, starce... To su uglavnom bili ljudi koji su se probijali prema austrijskoj granici, a nisu bili uključeni u Križni put. Ondje je ubijeno nekoliko tisuća ljudi«.

Na upit tko je onda na Kočevskom rogu pobio Hrvate, Zavadlav je odgovorio: »Bila je to skupina na čelu sa Simom Dubajićem. Inače, naša podjela za masovne egzekucije izgledala je ovako: 1. armija pokrivala je područje Celja, 2. armija područje Gorenjske, 3. armija Bleiburg, a 4. armija Kočevski rog«.

On je potvrdio i to da je naredbe za egzekuciju izdavao partijski vrh. Naime, »naredba je stigla s vrha, a zna se gdje je bio vrh«, tvrdi Zavadlav i potvrđuje da im je naređeno: 'Neprijatelja ubijati bez suđenja jer revolucija još traje!'.

A bila je to, prema njegovu svjedočenju, tek »prva faza revolucije, a ono poslije rata druga faza«.[11]

Tu prvu fazu opisao je Vladimir Dedijer, koji je za vrijeme 2. svjetskog rata bio član odjela za propagandu Generalštaba, a nakon rata član partijskog Centralnog komiteta, u svom *Dnevniku* 6. kolovoza 1942. ovim riječima: »Mi smo ljudi, ali neprijatelja mrzimo i istrebljujemo«. Svoju je spoznaju provedenu u djelo u *Dnevnik* upisao 18. listopada 1942.: »Zarobljenici su ubijeni na licu mjesta, odnosno preklani. Čak su i drugarice u tome učestvovale. Klali smo ih kao janjad«.[12]

(Nastavak slijedi)

Antifašizam u stalnom djelovanju

Kad god u javnosti nositelji javnih vlasti ili oni koji misle da su stručnjaci za tumačenje povijesnih događanja prikazuju komunistički sustav s „humanističkim licem", u istinoljubivim ljudima pojavljuju se pitanja: Je li moguće da se tako brzo zaboravljaju povijesne činjenice? Jesu li ljudi namjerno zločesti i lažni? Smiju li se prekrajati povijesne zbilje?

Kako je komunistička diktatura bila protučovječni sustav govori svjedočenje vlč. Ante Kutleše, danas odgovornoga za hrvatsko dušobrižništvo izvan domovine. On je od svibnja mjeseca 1968. do veljače 1969. bio na odsluženju vojnoga roka na otoku Visu. Prigodom svečanosti pri završetku vojnih priprema bio je prozvan predstaviti se i progovoriti o sebi. Kad je spomenuo da je završio gimnaziju, vjersku školu, major Tasovac iz Korčule, posprdno je te Kutlešine riječi popratio riječima:

- Ti ćeš, dakle, biti pop?

- Ja se nadam, odgovorio je Ante.

Nato je major Tasovac ishitrenim glasom pred cijelom postrojenom jedinicom povikao: - Znajte, ako bi do bilo čega došlo, mi bi najprije vas strijeljali!

Svjedok toga događaja bio je i Marijan Žmak, danas župnik u Buzetu.

Zarobljenički logor u Maksimiru, svibanj 1945.

11 *Nedjeljni Jutarnji list*, 25. svibnja 2003., str. 12. – 13.

12 DEDIJER, V., *Dnevnik: 1941 – 1944, Rijeka, 1981.*, str. 265., 307.

EUHARISTIJSKI KONGRESI

Nadbiskup Alojzije Stepinac odlučio je održavanjem euharistijskih kongresa pokrenuti dublju i sveopću moralnu i vjersku obnovu svoje prostrane nadbiskupije. Kongresi su imali značajnu ulogu u javnome životu, kako za naviještanje i slavljenje vjerskih istina, tako i za socijalno i kulturno uzdignuće naroda.

Čitateljima ovoga broja *Glasnika* u glavnim obrisima predočujemo euharistijski kongres koji je 28. i 29. lipnja 1938. godine proslavljen u Varaždinu. Napominjemo da cijeli prikaz pripreme i proslave ovoga kongresa, potom bibliografiju i slikovne zapise čitatelji mogu pronaći u knjizi *Euharistijska evangelizacija nadbiskupa Alojzija Stepinca* koju su objavili Postulatura za proglašenje svetim blaženoga Alojzija Stepinca i *Glas Koncila.*

VELIČANSTVENO EUHARISTIJSKO SLAVLJE U VARAŽDINU 28. i 29. lipnja 1938. godine

Euharistijske svečanosti u Varaždinu, održane 28. i 29. lipnja 1938., bile su pravi trijumf vjere hrvatskoga naroda u Spasitelja nazočnoga u sakramentu ljubavi – Presvetom Oltarskom Sakramentu. Bilo je to očitovanje nepokolebljive odanosti mnoštva hrvatskoga katoličkoga naroda katoličkoj vjeri, Crkvi i hrvatskim biskupima.

Na kongresu je sudjelovalo više od stotinu župa Zagrebačke nadbiskupije, odnosno Hrvatskog zagorja, Međimurja i Gornje Podravine. Brojni su vjernici došli iz Zagreba i Slovenije. Bilo je župnika koji su na kongres doveli i više od 2000 župljana. Rezultat je bio vjerničko mnoštvo – 50.000 vjernika koji su sudjelovali u ovom veličanstvenom euharistijskom slavlju.

Pripreme za Kongres

Euharistijski kongresi u Hrvata zaživjeli su poslije Prvoga svjetskog rata. Prvi kongres proslavljen je u Zagrebu 18. i 19. kolovoza 1923. godine. Istina, godinu dana ranije, tj. 1922., održan je euharistijski kongres u Varaždinu, ali „samo za jedan dio naroda“. Naime, njegovu je proslavu potaknuo Savez hrvatskih trećoredaca kao završetak „proslave 700-godišnjice reda“.

Kao spomen na taj kongres nadbiskup Stepinac je varaždinskom župniku Mihovilu Kanotiju u pismu od 21. listopada 1937. zaželio da se 1938. u Varaždinu ponovno održi euharistijski kongres. Župnik je tu nadbiskupovu želju spremno prihvatio i već je početkom siječnja 1938. sazvao radni Pripremni odbor s ciljem: »Sav se žrtvovati za što ljepši uspjeh kongresa«. A gradska je općina „najvećom pripravnošću“ bila na usluzi u pripremi i proslavi kongresa.

Više od 50.000 vjernika sudjelovalo je u završnim svečanostima Euharistijskog kongresa u Varaždinu, 29. lipnja 1938.

Pripreme i predvečerje Kongresa

O pojačanoj duhovnoj pripravi za kongres svjedoči i činjenica da su se kroz tri mjeseca obavljale javne pobožnosti u svim varaždinskim crkvama za duhovni uspjeh kongresa, a zadnjih devet dana pred sam kongres obavljala se u župnoj crkvi devetnica. Domaća tvrtka F. Supana pripremila je preko 6000 kongresnih znački. Sve su se predviđene radnje uredno izvršile. Na sudjelovanje u slavljima kongresa pozvana su sva domaća vjerska, kulturna, nacionalna i humanitarna društva. Odazvali su se svi osim Jugoslavenskog sokola.

Grad je bio svečano iskićen. Kroničar svjetovnih novina *Varaždinske novosti* zabilježio je 29. lipnja sljedeće: »Već prekjučer popodne počeo se kititi grad cvijećem, zelenilom i narodnim trobojkama. Jučer je već svaka kuća bila iskićena, a tisuće trobojaka radosno su lepršale zrakom. U Varaždin je pohrlilo i staro i mlado; iz daljih i bližih krajeva«.

U predvečerje Euharistijskoga kongresa, u ponedjeljak 27. lipnja 1938., počeli su pristizati uzvanici, gosti i hodočasnici. Među njima su bili beogradski nadbiskup o. Rafael Rodić, koji je prispio u Varaždin još u nedjelju 26. lipnja navečer, zatim krčki biskup dr. Josip Srebrnić u ponedjeljak 27. lipnja, brojni svećenici, a zapažena je i skupina od 12 franjevačkih klerika iz Zagreba koji su došli u ispomoć, osobito za asistenciju u bogoslužju.

Varaždinski križari i križarice priredili su u kazalištu u 20.30 sati euharistijsku akademiju. Bilo je tu govora, pjesama, deklamacija, ritmičkih vježbi i drugih sadržaja. Akademija je bila izvanredno posjećena i dvorana puna građanstva. Posjetili su je

i mnogi svećenici. Među njima je bio nazočan i dr. Josip Srebrnić, biskup krčki, koji je u svom govoru označio tu priredbu kao uvod u Euharistijski kongres.

PRVI DAN KONGRESA

U utorak 28. lipnja započeo je prvi dan Kongresa. Od ranoga su jutra toga dana počeli dolaziti u Varaždin izaslanici raznih katoličkih organizacija. Bila su to društva Katoličke akcije: muževa, žena, mladića i djevojaka te križari i križarice.

Vlakom je toga dana došlo više od 3000 vjernika. Uglavnom su to bili članovi društava Katoličke akcije koji su, premda je bio radni dan, došli sudjelovati u staleškim zborovanjima.

U 10 sati prije podne započela su staleška zborovanja: Društva Hrvatskih katoličkih muževa imala su zborovanje u bivšoj jahaonici, iza kapucinske crkve, Društva Hrvatske katoličke žene zborovale su u drugoj polovici jahaonice, a mladići su imali zborovanje u Katoličkom domu.

U 14 sati započeli su sastanci delegata raznih društava Katoličke akcije. Križari i križarice imali su sastanak u Križarskom domu, katoličke žene i djevojke u uršulinskom samostanu, skomaši u Katoličkom domu. Hrvatski katolički muževi u jahaonici, a katolički učenici u gradskoj vijećnici. Na svim se sastancima izvješćivalo o radu pojedinih društava i davale se upute za rad u budućnosti.

Osobito zapažen bijaše đački sastanak u gradskoj vijećnici. Bili su prisutni đaci iz Koprivnice, Čakovca i Varaždina.

Dolazak i doček hrvatskoga metropolita

U 16 sati skupilo se mnoštvo naroda na trgu pred župnom crkvom kod velikog i svečano urešenog slavoluka i tu je dočekalo nadbiskupa Stepinca. Na granici općine, kod Turčina, dočekao je hrvatskoga metropolita gradski načelnik gosp. Dragutin Perko s nekolicinom gradskih vijećnika, a onda su svi automobilima krenuli u Varaždin. Pred slavolukom, gdje je bilo skupljeno oko 10 tisuća ljudi, nadbiskupa su pozdravili varaždinski župnik preč. gosp. Mihovil Kanoti i predsjednik Pripremnoga odbora za Euharistijski kongres u Varaždinu dr. Ljudevit Šolc. Potom je uspostavljena procesija u kojoj je nadbiskup Stepinac ušao u župnu crkvu.

Nakon propisanog obreda i klanjanja Presvetom Sakramentu nadbiskup je pošao u župni dvor. Tu su ga pohodili i osobno pozdravili predstavnici civilnih, vojnih, gradskih i crkvenih vlasti, svih mjesnih društava te pojedinci.

U 17 sati zaputio se u govornicu uršulinskog samostana gdje je otvorio prodajnu misijsku izložbu koju je priredila Marijina kongregacija gospođa i gospođica. Tu je prefekta kongregacija Marija pl. Somodji pozdravila nadbiskupa i predala mu sliku Žalosne Gospe.

Preuzvišeni je kratkim govorom zahvalio izrazivši radost nad misijskim radom varaždinskih gospođa i gospođica i istaknuo važnost misijskog djelovanja Crkve.

Otvorenje Kongresa

U 18 sati je u župnoj crkvi pjesmom *Veni, Sancte Spiritus – Dođi, Duše Presveti* i govorom nadbiskupa Stepinca otvoren Euharistijski kongres u Varaždinu. Obraćajući se vjernicima nadbiskup je najprije spomenuo kako se na Trgu sv. Petra u Rimu diže stup od kamena što ga je rimski car dao dopremiti iz Egipta, te nastavio ovim riječima:

»Papa Siksto V. dao je na sve poganske spomenike u Rimu postaviti koji znak kršćanstva, ponajviše znak sv. Križa. Na spomenutom stupu dao je urezati riječi: *'Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat!'* - 'Krist pobjeđuje, Krist kraljuje, Krist vlada!'. Kad je te riječi papa Siksto V. dao urezati, nije imao pred očima samo prošlost Crkve katoličke, nego i sadašnjost. On nije pri tome mislio niti rekao da je Krist pobijedio, nego da Krist neprestano pobjeđuje, kako u prošlosti tako u sadašnjosti i budućnosti. (...)

Čitava je povijest Katoličke crkve ispunjena uzdasima i krvlju mučenika, ali sve te borbe, sve te patnje dale su jedan rezultat: da Krist pobjeđuje i da je ostajao pobjednik. Krist se uhvatio u koštac najprije s poganstvom. Teška je to bila borba, ali posljednji od progonitelja, Julijan Apostata, morao je uskliknuti: 'Pobijedio si, Galilejče!'. Nestalo je nasilnika koji su progonili kršćane za vrijeme Rimskoga Carstva. Isus Krist je ostao pobjednik. Tako je on pobjeđivao kroz sve borbe u starom vijeku, tako u srednjem, i mi ne sumnjamo da će Krist u ovim borbama sadašnjice također pobijediti, kao što ne sumnjamo da će u svim borbama budućnosti Krist ostati pobjednik.

Krist vlada. Ali ne zemljama i kontinentima nego dušama koje su vrjednije i trajnije od svijeta. Svaki vladar ima zakone po kojima upravlja. Isus Krist je dao savršen i neizmjenjiv zakon, kojemu je glavni oslon ljubav. On je rekao: »Ljubite se među sobom i po tom će svijet poznati da ste moji učenici« (usp. Iv 13, 35). I On osvaja ljubavlju. Nema vladaoca koji bi se mogao pohvaliti da vlada čitavim svijetom. Samo se za Isusa Krista može kazati da vlada svijetom, jer njega sluša vojnik i zapovjednik, gospodar i sluga, biskup, papa i običan vjernik. Krist sa svojim kraljevstvom na zemlji upravlja, a upravlja i iz tabernakula, gdje se nalazi pod prilikama kruha u Presvetoj Euharistiji. Euharistija je postala znamen koji privlači sve oko euharistijskog Krista Kralja našega.

Ovaj kongres, na kojemu se slavi Presveta Euharistija, ima zato veliku i duboku svrhu, a to je proslava Isusa Krista pod prilikama kruha. Ali ima i drugu svrhu: da pokaže vjersku svijest katolika, jer mi živimo u vremenima koja su rijetka u povijesti čovječanstva. Paklene sile hoće da sruše Crkvu Kristovu, vidimo svuda kako se ruše crkve, oltari i križevi, vidimo kako se ubijaju svećenici u Španjolskoj, Meksiku i Rusiji, vidimo kako se dižu vlastodršci da sputaju slobodu Crkve Kristove. Te lude misle kako će srušiti Crkvu za koju je Krist rekao

da je ni vrata paklena neće nadvladati! (usp. Mt 16, 18). I kod nas Crkva nailazi na poteškoće u vršenju apostolske misije koju joj je dao Krist: masonerija, ta paklena družba, nastoji onemogućiti Katoličkoj crkvi svaki utjecaj na odgoj djece, posebice na škole. (...) Ali poručujemo im iz ovoga hrama: *'Christus vincit!* - Krist pobjeđuje!'

Mi katolički biskupi imamo teških briga i skrbi da sačuvamo prava Crkve Božje. Mi smo i sa zadnje konferencije poručili svima kojih se tiče neka se ne varaju da smo slabići i da ne ćemo znati i moći ustati na obranu Katoličke crkve. Nadalje opominjemo vjernike da se ne dadu zavarati lažnim ideologijama. Dolaze k narodu kao da će oni otkupiti svijet. Nema drugoga imena koje bi moglo otkupiti svijet do imena Isusa Krista, Otkupitelja čovječanstva. Nema otkupljenja bez Krista! Budimo zato čvrsti i nepokolebljivi, budimo svi katolici združeni u ljubavi i jedinstvu oko svojih biskupa. Osobito u času kad pozivaju na obranu svetih prava Božjih i Crkve katoličke. Što bude mučnija borba - to je povijest dokazala - to je sigurnija pobjeda. Mi se u borbi za duše i za prava Crkve ne bojimo nikoga, pa ma kakova sila stajala iza njega. Jer Krist pobjeđuje, Krist kraljuje, Krist vlada.

Imajmo zato uvijek pred očima Kristov život i nemojmo se dati prevariti da je sve izgubljeno. Ništa, ama baš ništa nije izgubljeno! Kao uvijek u historiji zadnji će pobjednik i opet biti Krist. Utečimo se Njemu molbama u pomoć. Zamolimo Ga da učvrsti u nama, u vama, katoličku vjeru, da uzmognemo živjeti kao katolici, da uzmognemo umrijeti kao katolici, da budemo dostojna djeca Onoga koji nas je otkupio - Isusa Krista u Presvetoj Euharistiji.«

Govor preuzvišenog nadbiskupa snažno je odjeknuo u dubinama srdaca svih prisutnih. Bili su ispunjeni ponosom što imaju takvoga natpastira, takvoga čuvara vjerskih i prirodnih svetinja.

Svečana podoknica

Varaždinska društva i društva Katoličke akcije priredila su s početkom u 19.30 sati nadbiskupu Stepincu svečanu podoknicu. Veličanstvena povorka krenula je iz dvorišta vatrogasnog doma Jelačićevim trgom, Gajevom ulicom, Trgom kralja Tomislava i Gundulićevom ulicom pred župni dvor. Najprije je vatrogasna glazba odsvirala jednu skladbu, a onda se hrvatski metropolit pojavio na prozoru župnoga dvora.

Nakon ushićenih poklika nazočnoga mnoštva pozdravio ga je u ime građanstva Varaždina dr. Ante Magdić kratkim, ali plamenim govorom.

Nadbiskup je odgovorio zahvaljujući i pozdravljajući sve nazočne te ih pozvao da stanu složno uz svoje biskupe.

Ocrtao je prilike u kojima žive katolici u Kraljevini Jugoslaviji i o tome kazao svoje odlučno mišljenje. Njegov je govor bio neprestano prekidan burom oduševljenja. Prisutno mnoštvo bilo je razdragano. Mnogima su zablistale suze u očima. Odjek nadbiskupovih riječi još je dugo odzvanjao u dušama okupljenih vjernika. Na završetku podoknice svi su spontano i oduševljeno otpjevali pjesmu pohvalnicu rodnoj grudi *Lijepa naša domovino.*

Procesija sa svijećama

Odmah po završetku podoknice kombinirani je pjevački zbor *Vile, Vijenca* i *Sv. Nikole* otpjevao pjesmu pod naslovom *Tvoj biser krasni* nakon koje se počela svrstavati procesija sa svijećama. Neizmjerljiva dužina procesije i goruće svijeće davale su nezaboravan izgled i dirale najdublje ljudske i vjerničke osjećaje. Prema prosudbi mjerodavnih, u procesiji je sudjelovalo 10.000 vjernika. Rijeka ljudi kretala se Jagićevom, Preradovićevom te Ulicom dr. Magdića u pavlinsku crkvu, gdje je mons. dr. Stjepan Bakšić održao pobudnu i sadržajnu propovijed na temu *Po Mariji k Isusu.* Iznio je dogmatske razloge na koje se upire štovanje Djevice Marije. Potkrijepio ih je dokazima iz Svetog pisma i crkvene predaje, iz kojih proizlazi da je Marija suradnica u djelu našega Otkupljenja.

Kazula - misnica u kojoj je bl. Alojzije Stepinac slavio Mladu misu. Na stražnjoj strani temeljna tkanina izrađena od svilene tkanine, koja je tkana u platnenom vezu, bež je boje. U sredini je križ koji je izvezen istom vrstom konca u istim tonovima, a raspored biljnoga motiva prilagođen je križu. Natpis 'IHS' - Isus Krist Spasitelj - nalazi se na sjecištu u križu. Na svim mjestima gdje dolaze pozamanterijske trake izvezen je biljni motiv u smeđim i oker tonovima.

Odmah po završetku podoknice, u 22 sata, brojni su hodočasnici i građani Varaždina pogledali vrlo uspjelu priredbu Marijin križ u čast Euharistijskog kongresa, koju je u Katoličkom domu priredila Marijina kongregacija gimnazijalaca i gimnazijalki.

Noćno klanjanje

Nakon priredbe uslijedila su noćna klanjanja u svih pet varaždinskih crkava. U pavlinskoj crkvi – žene, u župnoj – muževi, u franjevačkoj – mladići, u uršulinskoj – djevojke, u kapucinskoj – Slovenci.

U 22 sata u svim je crkvama održana propovijed na temu *Česta i pobožna sveta Pričest - zalog obiteljske sreće.* Propovjednici su bili: muževima – mons. dr. Milan Beluhan, duhovnik križarskih bratstava i sestrinstava, ženama – preč. Stjepan Malec, župnik u Vidovcu; mladićima – vlč. Ivo Suić, župnik u Veleševcu; djevojkama – fra Grgo Vampovac, gvardijan u Varaždinu; Slovencima je govorio kapucin o. Ivan Reberc, gvardijan u Varaždinu.

U pola noći slijedile su ponoćke u pet spomenutih crkava grada Varaždina. U župnoj crkvi je misu ponoćku predvodio biskup dr. Josip Srebrnić, u franjevačkoj crkvi nadbiskup Rafael Rodić, u pavlinskoj dr. Stjepan Bakšić, u uršulinskoj mons. Matija Proštenik, u kapucinskoj crkvi o. Ivan Re-

berc. Pričestilo se vrlo mnogo vjernika. Crkve su bile otvorene cijelu noć. Ispovijedalo se i na trgu pred crkvom.

GLAVNI DAN KONGRESA

Glavni je dan Kongresa osvanuo probuđen sunčanim zrakama, a to je pogodovalo dolasku hodočasnika i realiziranju kongresnih sadržaja. Sa svih strana dolazile su nepregledne procesije naroda pod vodstvom svojih svećenika. Mnoštvo je svijeta ulazilo u grad noseći crkvene barjake i zastave Katoličke akcije, pjevajući pjesme u čast Krista Gospodina i njegove Presvete Majke.

Po točnom računu, bilo je sakupljeno oko 50 tisuća vjernika iz cijele Podravine, Međimurja i Zagorja. Rano ujutro služili su svećenici Sv. Mise po svim crkvama i u parku franjevačkog kolegija te pričešćivali mnoštvo vjernika.

Jutarnje pobožnosti

Na glavni dan Kongresa, u srijedu 29. lipnja, obredi su započeli Euharistijskim klanjanjem i pričešćivanjem djece. Adoracije su u pet sati započele u svih pet gradskih crkava. Tom su prigodom na temu *Euharistija - naknada za obiteljske grijehe* propovijedali: muževima preč. Pavao Jesih, prebendar i generalni duhovnik Katoličke akcije u Zagrebačkoj nadbiskupiji, ženama mons. dr. Alojzije Wagner, duhovnik Društava hrvatskih katoličkih žena, mladićima Josip Butorac, vjeroučitelj u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji na Šalati u Zagrebu, djevojkama o. Hermenegildo Herman, kapelan u Čuntiću, a Slovencima, kojih je na kongres došlo oko 700, o. Ivan Reberc.

Poslije propovijedi i Svete Mise slijedila je zajednička sv. Pričest. Rijetko su gdje na vjerskim svečanostima tolika mnoštva vjernika pristupila stolu Gospodnjemu kao u Varaždinu. Djeca su bila pričešćivana u 7 sati u parku Franjevačkog kolegija. Najprije je u improviziranoj sjenici slavljena tiha misa, a potom je mnoštvo djece pristupilo sv. Pričesti.

Pontifikalna misa i javno zborovanje

Narod je od ranih jutarnjih sati nadolazio i svojom molitvom i pjesmom ispunjao crkve, trgove i gradske ulice. Kroničar bilježi: »Iz svih ulica koje vode u Varaždin naviru mnoštva naroda i pjevaju. S kolodvora dolazi mnoštvo vjernika. Grad Varaždin svečano je iskićen narodnim zastavama, svijećama, vijencima i cvijećem. Varaždinski kler, i svjetovni i redovnički, vrši svoju službu na zadovoljstvo svih prisutnih. Dominira lik mjesnog župnika preč. Kanotija, koji mirno, ali ustrajno sve nadzire i daje upute«.

Samo vlakovima, kako je izračunato prema prodanim željezničkim kartama, doputovalo je 25.000 vjernika. Okolni župnici doveli su velike procesije. Iz gdjekoje župe došlo je i više od 2.000 ljudi.

Osobito su brojno bile zastupane župe: Biškupec, Bartolovec, Sv. Ilija, Maruševec, Vidovec, Bednja, Bela, Ivanec Varaždinski, Remetinec, Martijanec, Petrijanec, Drnje, Bukovec, Vinica, Križovljan, Kuzminec, Kneginec, Mađarevo, Ludbreg, Jalžabet.

Iz Međimurja su došle velike povorke iz Čakovca, Belice, Macinca, Sv. Martina na Muri, Nedelišća, Kotoribe itd. Uopće, nije bilo nadaleko i naširoko oko Varaždina nijedne župe koja nije učinila velike napore samo da se Euharistijskome Kristu dade što veća slava.

I ovom se prigodom očitovalo da je i u Gornjoj Podravini, u Hrvatskom zagorju i u Međimurju snažno razvijen duhovni život.

U 9 sati počela je na oltaru pred župnom crkvom svečana pontifikalna Sveta Misa koju je predslavio hrvatski metropolit dr. Alojzije Stepinac. Oltar je bio smješten na posebnoj tribini i vrlo svečano i ukusno uređen, a na njemu je bila postavljena poznata barokna slika Majke Božje iz pavlinske crkve. Brojnost Božjega naroda na trgu i okolnim ulicama procijenjena je na oko 40.000.

Liturgijsku pjesmu predvodili su udruženi zborovi Vila i Sv. Nikola koji su uz dirigiranje regensa kora prof. Josipa Miškulina izveli Misu Josipa Vrhovskoga, uz svesrdnu pomoć i suradnju franjevačkih glazbenika o. Kamila Kolba i o. Anzelma Canjuge. Tako je bilo i u drugim glazbenim nastupima tijekom Kongresa.

Propovijed mons. Josipa Srebrnića

Propovijed je održao krčki biskup dr. Josip Srebrnić. Govorio je na temu Obitelj i Euharistija.

Ponajprije je iznio kršćanski nauk o značenju obitelji. Protumačio je kako obitelj ima uzvišeno poslanje uvoditi u život nove i nove ljude. »Krist je podigao ženidbu na sakrament te taj sakrament predao Crkvi na čuvanje i njegovanje«, rekao je dr. Srebrnić te nastavio: »Ženidba je svetinja Božja, zato je zločin pred Bogom svaki izvanbračni spolni život i 'slobodna ljubav'. Zločin je bračna rastava.«

Govornik je na kraju pozvao sav hrvatski narod da se mnogo i mnogo moli Bogu kako bi hrvatske obitelji postale doista euharistijske i pune euharistijskog života. U snazi euharistijskoga života učvršćuje se temelj narodne budućnosti.

Zborovanje

Odmah nakon pontifikala slijedilo je javno zborovanje. Nije ga omela ni zloća ljudi koji su prerezavši megafonski vod onemogućili razglas. No, »takve tamne akcije nisu pomutile veličanstven uspjeh kongresa«. Snalažljivi govornici pošli su s tribine na balkon dr. Milkovića koji se nalazi u sredini trga i odatle progovorili narodu.

Svi članovi franjevačkog III. reda imali su u 13.30 sati svoje zborovanje u blagovaonici Kolegija, govorio im je franjevac o. Dionizije Andrašec.

Rezolucije Kongresa

Nakon zborovanja slijedilo je čitanje kongresnih rezolucija kojima se u ime 50.000 Hrvata katolika okupljenih na javnom zborovanju u Varaždinu pri-

godom Euharistijskog kongresa iznijelo sljedeća stajališta:

1. protiv zakona o fizičkom odgoju, kojim se brani i sprječava omladina u svetkovanju nedjelje;

2. za čestu sv. Pričest i zajedničku molitvu u obitelji;

3. protiv tabora fantovskih odsjeka u Ljubljani, zborovanja katoličke omladine u Sloveniji, koje se održava pod protektoratom države protivne Crkvi;

4. prosvjed protiv beogradske vlade koja je sramotno povukla sklapanje konkordata s Katoličkom crkvom.

Više od 50.000 katoličkih vjernika s najvećim je oduševljenjem pozdravljalo govornike, a osobito je gorljivo popraćalo sadržaj rezolucije kad je u korovima, od po nekoliko tisuća ljudi zahtijevalo slobodu Crkve i klicalo biskupima.

Veličanstvena teoforička procesija

Odmah poslije podneva otpočelo je svrstavanje u procesiju koja je s po 8 osoba u redovima u 15 sati krenula vanjskim dijelovima grada. Nakon mnoštva vjernika iz 80 župa Hrvatskog zagorja, Međimurja i Podravine, svrstanih abecednim redom u procesiji su bili članovi katoličkih društava i organizacija svrstani ovim redom: Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Hrvatski radiša, Društvo hrvatskih Zagoraca, Pjevačko crkveno društvo 'Sv. Nikola', Hrvatsko pjevačko društvo 'Vijenac', Hrvatsko pjevačko društvo 'Vila', Hrvatska žena, Varaždinske žene, Zanatlijsko pomoćno društvo, Kćeri Marijine, Željezničko društvo sv. Antuna, Željezničko društvo sv. Vida, Marijina kongregacija gospođa, Marijina kongregacija gospode, Hrvatski katolički narodni savez, Euharistijsko društvo Trsat, Treći red franjevaca, Treći red kapucina, Industrijska vatrogasna četa Tivar, Prvi hrvatski varaždinski vatrogasni zbor, Željezničarska glazba, Građanska četa, Odbor organizacije Hrvatske seljačke stranke, Pripremni odbor za kongres, svećenici kapucini, svećenici franjevci, svjetovno svećenstvo, crkveni odličnici, djevojčice u bjelini s vinovom lozom i pšeničnim klasjem, preuzvišeni nadbiskup koji je nosio Presveto Otajstvo, gradski načelnik s poglavarstvom i zastupnicima, časne sestre po tri u redu, sanitetsko vozilo.

Osobitu živost davala su procesiji društva Katoličke akcije. Križari su imali posebnu povorku u kojoj su bili poredani po svojem običajnom redu. Na čelu su im se nalazili članovi Velikoga križarskoga bratstva iz Zagreba Mirko Cerovac i Franjo Grgić.

Hrvatski katolički muževi, žene, mladići i djevojke stupali su većinom zajedno sa svojim župama. Jedino se dio skomaša pridružio biškupečkim skomašima i Mladim junacima. S njima su se nalazili u ime Dijecezanskog okružja Hrvatske seljačke katoličke omladine Petar Grgec i Ivo Lendić. Zastupano je bilo šezdesetak društava Katoličke akcije, od kojih je njih 45 imalo svoje zastave. Posebno valja istaknuti revne članove društva Hrvatski katolički muževi i žene iz zagrebačkih župa.

Pjevajući pobožne pjesme i glasno moleći prolazila je procesija kroz gradske ulice sve do 17 sati kada je nadbiskup Stepinac donio Presveto Otajstvo do oltara na Trgu slobode pred župnom crkvom.

U procesiji je stupalo više od 25.000 vjernika, a kada se sav narod sakupio taj se broj gotovo udvostručio. Varaždinske novosti zabilježile su da je u procesiji »bilo blizu 45.000 ljudi«.

ZAVRŠETAK EUHARISTIJSKOGA SLAVLJA

Procesija i špalir slili su se pred oltar koji je sav bio iskićen žaruljama na trgu pred župnom crkvom. Slijedio je zaključak kongresa na kojemu je sudjelovalo između 50 i 60 tisuća ljudi. Taj veliki broj sudionika kongresa ima statističku potvrdu. Naime, u slavljima kongresa organizirano je sudjelovalo 69 župa s 372 barjaka, a bilo je i mnogo neorganiziranih dolazaka hodočasnika. Jutarnjim je vlakovima 28. lipnja prispjelo 2500, a 29. lipnja pristiglo je 23.000 sudionika kongresa. Računa se da je osim toga stiglo i oko 25.000 pješaka. U procesiji je bilo svrstano 26.000 ljudi. Na Petrovo, 29. lipnja ujutro podijeljeno je 22.000 svetih pričesti.

Završni govor nadbiskupa Stepinca

Nakon poklona Svetom Otajstvu nazočnom je mnoštvu progovorio sam nadbiskup Stepinac. Njegove misli mogli bismo sažeti u rečenicu: »Došlo što došlo, mi ćemo ići nepokolebljivo za Isusom i Katoličkom crkvom!« Evo njegovih riječi:

Kalež iz Riznice zagrebačke katedrale kojim je bl. Alojzije Stepinac slavio Euharistiju

»Predragi vjernici! Evo završava Euharistijski kongres u Varaždinu. Gledajući Euharistijskog Spasitelja na oltaru, kojega smo malo prije pronijeli kroz ulice ovoga grada, i gledajući otpad mnogih ljudi od Krista, možda negdje u kojem našem kraju, a još u većem broju u Europi, i nehotice mi dolazi na um iz Sv. pisma ona zgoda kad je Spasitelj navijestio u jednom svom govoru ustanovljenje Euharistije. Rekli su Mu onda mnogi Njegovi učenici: 'Tvrd je ovaj govor i tko može da ga razumije!' (Iv 6, 60).

I uistinu mnogi nisu shvatili Njegove riječi i prestali su biti Njegovi učenici. Ali Isus nije popustio nego je rekao onim učenicima, tj. apostolima koji su preostali, a tih je bilo malo: 'Hoćete li i vi ići od mene?' Ali sv. Petar, čiji se dan danas slavi, prvak apostola, stupi pred Isusa Krista i reče Mu: 'Gospode, kome ćemo ići? Ti imaš riječi vječnoga života' (Iv 6, 67s).

Vi ćete se razići kućama, ali znajte da veliki broj svijeta neće Krista, nego kaže i danas: 'Tvrd je ovo govor'. I otpada jedan za drugim i otpada obitelj za obitelji, narod za narodom. I na vas će navaljivati. A što ćete vi učiniti? Hoćete li i vi reći: 'Tvrd je ovaj govor i tko ga može shvatiti!'? Na rastanku smo sa Spasiteljem. Ali mi sa sv. Petrom govorimo: 'Kuda ćemo ići od Tebe, Gospode, kad jedino Ti imaš riječi vječnoga života!'. I došlo što došlo, mi ćemo ići nepokolebljivo i vjerno za Isusom, za Crkvom katoličkom. S njom ćemo ići u život ako ustreba, s njom ćemo ići i u smrt. Uvijek vjerni Euharistijskome Spasitelju.«

Slijedila je posvetna molitva Srcu Isusovu, blagoslov s Presvetim Otajstvom i zahvalna pjesma *Tebe Boga hvalimo.*

Na završetku je, prije razilaska, progovorio narodu o. Stjepan Poglajen. Sve je nazočne pozvao da vjerno provedu u djelo ono što su na Euharistijskom kongresu čuli i u što su se osvjedočili te da sa svojim biskupima ustraju u borbi za prava Crkve. S pjesmom na ustima: *Do nebesa nek se ori* Božji se narod u najvećem redu počeo razilaziti.

Relikvijar u obliku križa s moćima svetaca dar je i priznanje pape Ivana XXIII. kardinalu Alojziju Stepincu za svjedočanstvo vjere

Dojmovi s Euharistijskoga kongresa u Varaždinu

Uvodničar dnevnika *Hrvatska straža* govoreći o Euharistijskom kongresu u Varaždinu zabilježio je sljedeće:

»Trebalo je doći ovih dana na Euharistijski kongres u Varaždin pa vidjeti ona mnoštva svijeta, onu pitomost fizionomija naših seljaka i seljakinja, ono poštenje što im iz očiju izvire, onaj smisao za čistoću i ukusnost odijevanja, onu uljudnost u govoru i izražavanju, skladnost i jednostavnost pjevanja, onaj visoki i superiorni stil žarke i duboke pobožnosti svih dobi, zvanja i staleža, da se osjeti prava bit kulture, konkretno da se osjeti u čemu se sastoji hrvatska tisućgodišnja kultura, koja nije samo časna i svijetla tradicija, nego još uvijek živa stvaralačka stvarnost i svojina najširih slojeva hrvatskoga naroda.

U Varaždinu se prilikom euharistijskoga trijumfa mogla osjetiti naročita povezanost svećenstva s narodom. Svećenstvo je dolazilo na čelu brojnih vjerničkih skupina sa svih strana, pokazujući pri tom najveću očinsku brigu za svako dijete, za red, za prestiž svoje župe, a narod je zadivljujućom disciplinom i dostojanstvenošću slijedio svoje župnike s povjerenjem i ljubavlju.

Varaždinsko euharistijsko slavlje ne bi bilo onako uspjelo da kler sjevernog dijela Zagrebačke nadbiskupije ne uživa ugled pred narodom, a k tome povjerenje i ljubav svojih vjernika. I kad se taj kler zauzme srcem za neku stvar skupa s narodom – onda doživljavamo onako veličanstvene i nezaboravne prizore kao što je bio varaždinski Euharistijski kongres.

Treba istaknuti i činjenicu da je crkvena organizacija Zagrebačke nadbiskupije omeđila zapadnu i sjevernu granicu hrvatske domovine prema drugim katoličkim narodima isto onako kao što je rimokatolička vjera (shvaćena dogmatski) omeđila hrvatsku narodnu svijest, odnosno hrvatstvo prema Istoku i Jugoistoku. Zato je razumljiva odanost pučanstva Hrvatskog zagorja i Međimurja ne samo katoličkoj vjeri i Crkvi nego i Zagrebačkoj nadbiskupiji kao takvoj (...).

Preuzvišeni Stepinac govorio je narodu iz srca i iz duše. Zato je prilikom objeda u župnom dvoru mogao dr. Lj. Šolc s punim pravom istaknuti da je preuzv. dr. Stepinac 'svojim govorima na juriš osvojio srca Varaždinaca i čitavog Zagorja, Podravine i Međimurja, i da ga nijedna sila na svijetu više ne može iz srca toga naroda istisnuti'.

Prisutno vjerničko mnoštvo osjetilo je zov svoga natpastira. Vjernici su postali svjesni svih opasnosti, svih briga koje uznemiruju naš episkopat. Dali su tome i dokaz kad je njih desetke tisuća jednoglasno, na najsvečaniji način, obećalo izričitu vjernost i potporu episkopatu.

Započeli su pokret i općenarodno gibanje hrvatskog katoličkog naroda. On je razumio svoje biskupe i oduševljeno se okuplja oko njih na obranu svete katoličke vjere koja je ujedno temelj i hrvatske tisućgodišnje kulture.«

KRONIKA

Varaždinska biskupija u svetištima bl. A. Stepinca

Više tisuća vjernika Varaždinske biskupije hodočastilo je na Dan neovisnosti 8. listopada 2007. u Zagreb i Krašić u povodu 10. obljetnice uspostave te mjesne Crkve. Hodočasnike je putovima bl. Stepinca, suzaštitnika biskupije, vodio varaždinski biskup Josip Mrzljak uz sudjelovanje više desetaka svećenika, među kojima su bili župnici, župni vikari te djelatnici Biskupskog ordinarijata i drugih crkvenih ustanova.

Tijekom prijepodneva hodočasnici su posjetili grob blaženika Stepinca u zagrebačkoj katedrali, gdje je misno slavlje predvodio zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal Josip Bozanić u zajedništvu s više od 80 svećenika, a popodne su sudjelovali u pobožnosti križnog puta u Krašiću, i to stazama kojima je nadbiskup Stepinac smio šetati za vrijeme kućnoga pritvora.

U homiliji je kardinal Bozanić istaknuo kako su se u proteklom stoljeću dogodili mnogi događaji i promjene, pa je tako i komunizam, koji je izgledao jako moćan, neprolazan i trajan, propao kao režim, premda je njegovo djelovanje još uvijek moćno na nekim područjima.

Osvrnuvši se na Stepinčevu poruku u kojoj je isticao da je njegova savjest čista i mirna, kardinal je naglasio da je upravo u tome bila njegova snaga i čvrstoća. »Čovjeku koji svoj život ravna po Božjim zapovijedima savjest je čista, a život miran«, Stepinčeva je poruka i današnjem čovjeku kojem je sa svetim blagoslovom u srcu isticao: »Živite po Božjim zapovijedima, slijedite Boga u svom životu!«. Pritom je kazao kako je upravo to poruka današnjim mladima i obiteljima jer će time živjeti miran i blagoslovljen život.

Hodočasnici Varaždinske biskupije obavljaju pobožnost križnog puta koji je uređen uz stazu kojom je smio hodati zasužnjeni kardinal Stepinac, u Krašiću, 8. listopada 2007.

Na kraju slavlja biskup Mrzljak je zahvalio hodočasnicima što su se na Dan neovisnosti okupili oko blaženoga Alojzija Stepinca te zahvalio svim svećenicima koji su pridonijeli organizaciji i ostvarenju hodočašća.

Potom je rijeka hodočasnika prošla oko groba blaženoga Alojzija Stepinca, obavljajući svoje osobne pobožnosti i moleći njegov zagovor i zaštitu.

Nakon pobožnosti u katedrali hodočasnici Varaždinske biskupije uputili su se u Krašić, gdje su posjetili župnu crkvu u kojoj je kršten blaženi Alojzije i gdje je slavio svoju posljednju misu. Mnogi su obišli i župnu kuću u kojoj je u kućnom pritvoru izdržavao nepravednu kaznu i gdje je preminuo 10. veljače 1960. godine. Nakon pozdravnih riječi krašićkoga župnika Dragutina Kučana hodočasnici su pod vodstvom biskupa Mrzljaka sudjelovali u pobožnosti križnog puta čije su postaje uz put kojim se smio kretati kardinal Stepinac u vrijeme svoga zatočeništva u Krašiću.

Zagreb: Otvoren Muzej bl. Alojzija Stepinca

Muzej bl. Alojzija Stepinca otvoren je u subotu 10. studenoga u kuli Nebojan na zagrebačkom Kaptolu. Otvorenju je prethodila akademija u dvorani "Vijenac" kojoj su nazočili zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, pomoćni biskupi Vlado Košić i Valentin Pozaić, varaždinski biskup Josip Mrzljak, vojni ordinarij Juraj Jezerinac, kanonici Kaptola zagrebačkog, mnogi svećenici, vjernici, poštovatelji bl. Stepinca.

Uvodno je o Stepinčevu liku na temelju Blaženikove oporuke govorio postulator kauze dr. Juraj Batelja. Zahvalio je svima koji su omogućili, podržali i ostvarili ovo »novo žarište duhovnoga i kulturnoga zbivanja u nadbiskupiji, gradu Zagrebu, i cijelom hrvatskom narodu«. Podsjetio je kako je godine 1995. na inicijativu mons. Jezerinca uspostavljena spomen-zbirka kroz koju je prošlo mnoštvo učenika, vojnika, hodočasnika, biskupa i kardinala. Spomen-zbirka je bila svojevrsna propovjedaonica kršćanskih vrjednota po kojima je naš Alojzije zavolio Isusa, slijedio ga i umro za njega, te katedra povijesne istine o hrvatskome narodu i Katoličkoj crkvi u XX. st.

Dalekozor kojim se kardinal Alojzije Stepinac služio kao vojnik u Prvom svjetskom ratu. Za vrijeme sužanjstva u Krašiću Kardinal ga je darovao preč. Josipu Gjuranu, župniku u Svetoj Jani, a on Postulaturi za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca.

Novi muzejski postav iz Blaženikove ostavštine bit će, nadamo se, mjesto zahvale, blagoslivljanja Boga koji nam podari bl. Alojzija. U ovom novom prostoru susrest ćemo bl. Alojzija kroz poruke njegove duhovne oporuke koju je on kao sužanj napisao u Krašiću 28. svibnja 1957. godine, istaknuo je mons. Batelja. Na kraju svoga obraćanja izrekao je molitvu za što skorije proglašenje svetim Alojzija Stepinca, a prvi primjerak kataloga Muzeja i novi Blaženikov životopis uručio je kardinalu Josipu Bozaniću.

O značenju muzejskoga postava govorio je dr. Ivan Šaško. Crkveni muzeji imaju jedinstven zadatak očuvanja i predstavljanja povijesnoga spomena u živome tkivu Crkve onako kako je taj spomen bio razvijan na određenome području kroz različite oblike ponajprije umjetničkoga izražavanja. Sam prostor Muzeja bl. Alojzija Stepinca ima u sebi dinamiku sakralnoga prostora. Sam prostor dijela nadbiskupske palače odnosno kula Nebojan stopljen je s prošlošću i osobnim životom i domom bl. Alojzija do te mjere da neposredno udahnjuje ozračje prošlosti.

Ulaz muzeja pokazuje temeljnu misao iz koje je muzej nastao, a muzej je organiziran na vrlo pristupačan način i nenametljivo je i privlačno prepoznatljiv. Postav je neobičan, jer ne počinje kronološki rođenjem Blaženika, već njegovom drugom oporukom s pogledom na smrt koja je za njega kako piše "tek rastanak". Postav je primjeren kršćanskome mučeniku i službi koju je obnašao u okolnostima ideoloških sukoba i komunističke strahovlade. Naglasak na ruhu, a kombinacija crvene kardinalske boje u kombinaciji s crnom na samome početku bojom najavljuje sadržaj svjesne Alojzijeve žrtve koju je toliko puta ostavio i u svojim zapisima.

Zatim je dr. Šaško istaknuo četiri glavne teme koje govore o nadbiskupskoj službi bl. Stepinca posebno u zauzimanju za ljude koji su bili izloženi progonstvu, o II. svjetskome ratu i poraću, o tamnovanju i beatifikaciji. Ključ čitanja je križ kao vidljivo susretište koje u proturječnosti ljudske povijesti zrači rječitošću Kristove žrtve. U sklopu muzeja nalazi se i multimedijalna dvorana u kojoj posjetitelj može pogledati filmski zapis i materijale koji zbog ograničenog prostora nisu izloženi, a pogodna je i za predavanja. Nakon dvorane, posjetitelj se može upustiti u šetnju kronološkim tijekom od djetinjstva, obitelji i mladenačke dobi te svega što je obilježilo njegovu službu kao zagrebačkoga nadbiskupa. Kako je grob Blaženika udaljen nekoliko desetaka metara od muzeja, muzej je uvod u molitvu, istaknuo je dr. Šaško.

Na kraju je podsjetio kako je ovaj muzej početak ostvarivanja velikih projekata koje je Zagrebačka nadbiskupija pokrenula na području kulture, smještaju dobara crkvenoga blaga kao što su dijecezanski muzej, riznica zagrebačke katedrale, knjižnica Metropolitana, nadbiskupski arhiv i arhiv Prvostolnoga kaptola.

U povodu otvorenja Muzeja bl. Alojzija Stepinca te u prigodi 10. obljetnice upravljanja Zagrebačkom nadbiskupijom kardinala Bozanića izdana je srebrna medalja "Blaženici pastiri Crkve zagrebačke". Riječ je o dvojici izuzetnih pastira bl. Augustinu Kažotiću i bl. Alojziju Stepincu čiji se likovi i grbovi nalaze na aversu. Promjer medalje je 75 mm, težina oko 170 g, tehnika kovano srebro s pozlatom. Medalju je predstavio direktor Glasa Koncila Nedjeljko Pintarić i autor medalje prof. Damir Mataušić.

Novootvorena spomen-zbirka blaženoga Alojzija Stepinca (detalj)

Biskup Košić ukratko je predstavio najvažnija događanja u Zagrebačkoj nadbiskupiji u proteklih deset godina u kojima je na njezinu čelu kardinal Bozanić. Podsjetio je kako je 1998., koju je proglasio "Godinom Alojzija Stepinca", u Zagrebu dočekao papu Ivana Pavla II., te 3. listopada na Mariji Bistrici od njega zatražio da Stepinca proglasi blaženim. Podsjetio je kako je i za drugoga pohoda BiH 22. lipnja 2003. godine od Pape zatražio i da Ivana Merza proglasi blaženim, zatim uvrštavanje u Kardinalski zbor.

Biskup Košić istaknuo je ulogu kardinala Bozanića za smještaj sestara Misionarki ljubavi u novi dom, uređenje Doma sv. Martina za mlade u Lošinju, izgradnju svećeničkog doma sv. Josipa na Kaptolu, obnovu Nadbiskupskog stola i Nadbiskupskog dvora te osobito zgrade za pastoralne urede, obnovu bogoslovije, otvorenje Nadbiskupskog pastoralnog instituta te upravo otvorenje Muzeja u čast bl. Alojzija Stepinca. Otvaranje katoličkog sveučilišta ima značaj ne samo velikog crkvenog pothvata, nego je od nemjerljive nacionalne važnosti osobito za obrazovanje mladih naraštaja.

Biskup Košić podsjetio je i na osnivanje novih biskupija s ciljem boljeg organiziranja pastorala, osnivanje mnogo novih župa, posebno je podsjetio na prvu župu u čast bl. Augustinu Kažotiću te više župa posvećenih bl. Alojziju Stepincu, na Godinu

bl. Augustina Kažotića te najvećega projekta Zagrebačke nadbiskupije - II. biskupijsku sinodu. »Za sve to, u ime klera i vjernika Zagrebačke nadbiskupije, predana Vam je medalja s iskrenim čestitkama povodom 10 godina natpastirske službe«, rekao je biskup Košić. Program su uveličali koralisti zagrebačke katedrale pod ravnanjem mo. Miroslava Martinjaka te zbor župe Dobrog Pastira iz Brestja pod ravnanjem prof. Jelene Jakupak.

Blagoslivljajući Muzej bl. Alojzija Stepinca u kuli Nebojan kardinal Bozanić je istaknuo kako s posebnim osjećajima pobožnosti i radosti molimo za blagoslov rada ovoga muzeja bl. Alojzija Stepinca kako bi se u njemu spajao navještaj radosne vijesti i spomen svetosti nama tako dragoga pastira koji je trajno smjerokaz za život mjesne Crkve, svih hrvatskih vjernika i sjajan znak ljubavi prema sveopćoj Crkvi. Upravo on komu su bezbožni režimi htjeli spriječiti da progovori istinom Evanđelja i udaljiti ga od njegova naroda i ove prvostolnice još će snažnije biti prisutan u našoj zbilji po ovdje čuvanim i izloženim predmetima.

»Predstavljanje ove dragocjene baštine koju ne promatramo samo u svjetlu starine, postaje nov i djelotvoran način kršćanske evangelizacije i vjernosti otajstvu Kristova utjelovljenja«, rekao je kardinal Bozanić. Izrazio je nadu da će muzej potaknuti snažnije zanimanje za povijest hrvatske Crkve i hrvatskoga naroda, pronalazeći u toj povijesti ono što čovjeku pruža mogućnost gledanja prema budućnosti u svjetlu kršćanske nade. U onolikoj mjeri u kolikoj vjernik pronalazi svoju vlastitu prošlost ukorijenjenu u trag svetosti te živi na svet način, najavljuje se da će Bog biti sve u svemu, podsjetio je kardinal. »U ovim prostorima nalaze se i nalazit će se predmeti koji ne ukazuju samo vjeru jednoga čovjeka, nego našu vjeru, oni služe da se spominjemo ljubavi našega Gospodina, da se u nama poveća pouzdanje u pomoć Blažene Djevice Marije, sv. Josipa i drugih svetaca, osobito zaštitnika naše biskupije«, rekao je na kraju obreda blagoslova muzeja kardinal Josip Bozanić.

Svečanost otvaranja završila je misnim slavljem koje je u zagrebačkoj katedrali predvodio kardinal Bozanić u koncelebraciji s biskupima, provincijalima redovničkih zajednica, kanonicima Kaptola zagrebačkog i svećenicima Zagrebačke nadbiskupije.

U propovijedi je biskup Košić istaknuo da je vjera veća što je veća prisutnost trpljenja i različitih iskušenja u životu te podsjetio na pomoć Božjih izabranika i geslo bl. Alojzija Stepinca "U Tebe se, Gospodine, uzdam". Može li čovjek drukčije opstati nego s pouzdanjem koje hrani životni optimizam, ako ne u Bogu, a bl. Alojzije je radi pouzdanja izdržao mnoga mučenja i kušnje, te tako zadobio uskrsnuće. Mi, kao ljudi ne bismo mogli ni časa živjeti bez nade, bez tog Božjeg dara. Onome koji ju izabere kao sliku svoga življenja postaje svjedočanstvo savjesti da je Bog uistinu iznad svih očekivanja, te istina "što je veći križ, to je veći blagoslov".

A upravo križ, patnja kao izvor blagoslova, česta je misao našega Blaženika i njegov život govori o tome. Nije li upravo njegovo trpljenje izvor snage tolikim našim vjernicima kroz mnoge generacije? Nisu li upravo ovdje na njegovu grobu toliki nalazili i nalaze nadahnuće jer on ulijeva pouzdanje, jer se sam pouzdao u Gospodina, istaknuo je biskup Košić te na kraju sve pozvao na molitvu bl. Stepincu da nam izmoli kod Gospodina hrabrost života, da nas Gospodin obdari nadom koju ništa ni nitko ne može slomiti te se usprkos trpljenjima i protivštinama žrtvujemo za ono što je dobro i postanemo dostojni uskrsnuća.

Na kraju mise mladi iz župe Dobrog Pastira iz Brestja kardinalu Bozaniću i biskupima uručili su prigodan dar, a postulator Batelja izrazio je želju da župe Zagrebačke nadbiskupije tijekom godine pohode grob bl. Alojzija Stepinca. (IKA)

Blaženi kardinal Alojzije Stepinac i laički pokreti

Predstavnici trideset četiriju pokreta, udruga i zajednica Zagrebačke nadbiskupije uputili su papi Benediktu XVI. pismo u kojemu mole da kardinal Stepinac bude što prije proglašen svetim.

"Blaženi kardinal Alojzije Stepinac i laički pokreti" bila je tema tribine održane 11. studenoga u Velikoj dvorani Nadbiskupskog duhovnog stola u Zagrebu koju je organizirao Ured za pokrete i udruge Zagrebačke nadbiskupije, a o temi je izlagao postulator Stepinčeve kauze dr. Juraj Batelja.

Povod održavanja tribine 110. je obljetnica rođenja i 10. obljetnica beatifikacije ovoga Božjega ugodnika iz našega naroda, koja će se obilježiti sljedeće godine. Na tribini su sudjelovali zagrebački pomoćni biskup Vlado Košić i tajnik Apostolske nuncijature u Hrvatskoj mons. Henryk M. Jagodzinski.

Brojni predmeti i dokumenti u novootvorenoj Spomen-zbirci blaženoga Alojzija Stepinca podsjećaju na pobjedu križa Kristova kroz patnju njegovih učenika (detalj)

Predstavnici trideset četiriju pokreta, udruga i zajednica Zagrebačke nadbiskupije s tribine su uputili pismo papi Benediktu XVI. u kojemu mole da kardinal Stepinac bude što prije proglašen svetim. Ostali potpisi očekuju se u nekoliko sljedećih dana. Nadbiskupov delegat za pokrete i udruge Zagrebačke nadbiskupije vlč. Andrija Vrane otvorio je skup ističući zauzimanje nadbiskupa i kardinala Stepinca u promicanju laičkoga angažmana u Crkvi

i društvu. Potom je dr. Batelja govorio o glavnim područjima Stepinčeva djelovanja, posebno ističući njegovu brigu oko čuvanja unutarcrkvenoga i općenarodnoga jedinstva. Na više primjera prikazao je Stepinčev rad na promicanju vjerske izobrazbe, karitativnog rada i Stepinca kao apostola katoličkog tiska. Presudno je bilo nastojanje, tada još nadbiskupa Stepinca, oko ujedinjavanja katoličkih udruga i stvaranja Katoličke akcije. Dr. Batelja je na kraju poručio kako »sve ono što radimo kao laici, mora biti prožeto Božjim duhom, jer naša vjera mora biti očita u svijetu, ne samo u Crkvi«.

Na kraju izlaganja pročitano je pismo predstavnika pokreta i udruga Svetom Ocu u kojemu ističu da »s vjerom i ljubavlju očekujemo njegovu kanonizaciju«, to više što je u hrvatskom narodu godina 2008. u znaku 110. obljetnice rođenja i 10. obljetnice beatifikacije kardinala Stepinca. »Molitve vjernika s takvom nakanom uzdižu se svakodnevno Gospodinu s groba Alojzija Stepinca. Tolika svjedočanstva, više stotina zahvala za duhovna i fizička ozdravljenja, za čudo ostvarenja suverene i slobodne Hrvatske, sastavni su dio corpusa Njegove kauze koji svjedoči život, trpljenje i mučeništvo posvećeno Riječi Božjoj i hrvatskom narodu, koji je toliko ljubio.

Naša svjedočanstva potvrđuju njegov život u sjeni diktatura 20. stoljeća, koje su ispisale tamne stranice naše bliže povijesti, a ukazuju na primljene milosti po njemu, uslišane zagovorima, molitvama svih nas kršćana«, ističe se u pismu te dodaje da je zagrebačka katedrala postala Stepinčeva katedrala i mjesto hodočašća hrvatskog puka. »Kardinal Stepinac najsvjetliji je lik 20. stoljeća hrvatskog naroda i zaslužuje biti čašćen po čitavom svijetu! U Vaše ruke, Sveti Oče, polažemo naše prošnje, vjerujući da će biti uslišane, te da će i na taj način Sveta Stolica još jednom iskazati ljubav prema hrvatskom narodu koji je bio *antemurale christianitatis*«, ističe se u pismu.

Nakon izlaganja i rasprave, sudionici su čuli tri svjedočenja o zagovoru bl. Stepinca u teškim situacijama.

Blaženikove moći u oltaru župne crkve u Zaboku

Pomoćni biskup zagrebački msgr. Valentin Pozaić blagoslovio je 18. studenoga 2007. novi oltar, krstionicu i ambon u župnoj crkvi Svete Jelene Križarice u Zaboku, čime je započela proslava 350. godišnjice zabočke župe. U novi oltar, izrađen od velebitskoga kamena dolita, ugrađene su moći blaženoga kardinala Alojzija Stepinca.

Ovaj je dan što ga je učinio Gospodin, zabijelio je krovove našega grada, pozdravljajući naše misno slavlje na kojemu ćemo blagosloviti novi oltar – rekao je na početku slavlja župnik Marijan Culjak koji je uz bogoslove, domaćeg sina svećenika Roberta Šretera, dekana vlč. Dražena Karačića, Zlatka Pavetića, vicerektora u zagrebačkoj bogosloviji, te tajnika kardinala Josipa Bozanića Željka Faltaka koncelebrirao na misnom slavlju.

Ovaj oltar načinjen od kamena, čvrst i nepomičan ures zabočke ljepotice neka nam bude poticaj da i mi takvi budemo, čvrsti, nepokolebljivi da svjedočimo svojim životom ljubav prema Bogu – pozvao je vjernike biskup Pozaić.

Oltar je stol Gospodnji za koji je pozvan narod Božji i simbol novoga saveza, odakle dolazi svjetlo koje obasjava naše životne staze – nastavio je biskup, nakon čega su se upalila svjetla nove rasvjete koja ističu svu ljepotu crkve s novim baroknim klupama. Autor oltara je mladi akademski kipar Petar Dolić. Novac za uređenje crkve darovali su župljani, a pridružilo im se u tome Gradsko poglavarstvo i županija. Sve radove besplatno su izveli obrtnici i majstori te je kupljen samo materijal.

Kapela bl. A. Stepinca u Jertovcu

Najveće selo župe Svih svetih u Bedenici ima 181 domaćinstvo i broji 776 duša, najudaljenije je od župne crkve. Zato je do prošle godine odlazak na nedjeljnu svetu misu bio otežan. Vjernici su razmišljali o gradnji kapele u tom selu, ali to je iziskivalo ogromna novčana sredstva. Dok je župom upravljao vlč. Ivan Dužaić počelo se u selu, u neiskorištenom dijelu područne škole, slaviti svetu misu.

A kad je župnik Alojzije Slukan prihvatio u narodu dozrelu ideju o gradnji kapele, odlučeno je da bude posvećena blaženom Alojziju Stepincu.

Novosagrađenu kapelu blagoslovio je 26. rujna 1999. Josip Mrzljak, tada pomoćni biskup zagrebački, a sada biskup varaždinski. Uz župnika Slukana u svečanosti su sudjelovali svećenici zelinskog dekanata i brojni vjernici. Bio je prisutan i krapinsko-zagorski župan gospodin Želimir Hitrec, načelnik općine Konjšćina gospodin Željko Stošić, direktor ARMKA gospodin Vinko Marković koji su bili glavni donatori za izgradnju kapele, a svesrdnu

Privremeni oltar sa slikom bl. Alojzija Stepinca u njemu posvećenoj crkvi u selu Jertovcu pokraj Bedenice

pomoć pružili su članovi ekonomskog vijeća, osobito Marijana Đurek.

Sve je ovo učinjeno s pouzdanjem u dobroga Boga, u kojega se uzdao i blaženi Alojzije. Njegov zagovor neka pomogne i prati mjesto Jertovec i cijelu župu. Prolaznike pak, osobito one koji putuju ili hodočaste u Mariju Bistricu, a prolaze kroz Jertovec prema Konjšćini i Zlatar Bistrici molimo da pohode novu kapelicu i u njoj će naći blagoslovljeni prostor posvećen našem najvećem svjedoku, mučeniku i sinu hrvatskog naroda blaženom Alojziju Stepincu. Molitva i preporuka našem Blaženiku olakšat će im putovanje i pomoći nošenje životnih briga u pouzdanju i radosti.

Alojzije Slukan, župnik

Bl. Alojzije Stepinac u Sl. Brodu

Na području najveće slavonskobrodske župe Gospe od Brze Pomoći nalazi se Naselje Andrije Hebranga. U njemu živi preko 5.000 stanovnika. Svećenici u tom dijelu grada o blagoslovu kuća pohode blizu 900 obitelji. Vjernici s toga dijela grada već se drugu godinu okupljaju na bogoslužje i pobožnosti nedjeljom, blagdanima i u drugim prigodama u zakupljenom prostoru, pretvorenom u kapelu u čast bl. Alojzija Stepinca.

S puno vjere se utječu Blaženikovu zagovoru kako redovito, tako i svakoga desetoga u mjesecu povjeravajući mu potrebe svojih obitelji i cijeloga Naselja, napose budućnost svoje zajednice, tj. buduće župe i izgradnje crkve.

Naselje je, u pratnji domaćega župnika Ivana Lenića, u nedjelju 9. rujna 2007. god. posjetio i slavio nedjeljnu misu s vjernicima u spomenutom bogoslužnom prostoru mons. dr. Juraj Batelja, rektor zagrebačke katedrale i postulator kauze bl. Alojzija Stepinca. Zanosno je propovijedao, posebno osvjetljavajući Blaženikov lik i poruku. Nakon mise vjernici su počastili relikvije bl. Alojzija Stepinca.

Tako se u Sl. Brodu razvija buduća župa pod zaštitom bl. Alojzija. Na radost svih župljana i građana, u dogovoru s Mjesnim odborom Naselja, izabran je dan 10. veljače, Stepinčevo, kao Dan Naselja. Vjerujemo da će se na Blaženikov zagovor učvrstiti zajedništvo i sloga u ovome dijelu grada, cijelome Brodu i našemu hrvatskomu narodu.

Ivan Lenić, župnik

Brojni vjernici brodskog Naselja Andrije Hebranga s otvorenoga prostora prate euharistijsko slavlje u privremenoj kapelici bl. Alojzija Stepinca, jer svi ne mogu ući u premaleni liturgijski prostor

Prelog: Blagoslovljeno poprsje bl. Stepinca

Nakon mise u župnoj crkvi sv. Jakoba u Prelogu 18. studenoga otkriveno je i blagoslovljeno poprsje blaženog kardinala i mučenika Alojzija Stepinca. Skulptura je osobni dar ministra kulture mr. Bože Biškupića. Bista je postavljena na trg ispred župne crkve sv. Jakoba u središtu Preloga. Uz ministra Biškupića slavlju su nazočili predstavnici županijskih i gradskih vlasti, brojni župljani i njihovi gosti, a svečanost je uveličala i Zrinska garda iz Čakovca. Poprsje je djelo akademskog kipara Ante Jurkića, koji je također nazočio samoj svečanosti, a kip je izradila ljevaonica Akademije likovnih umjetnosti. Bista je postavljena na kamen izvađen iz zagrebačke, Stepinčeve, katedrale.

Poprsje bl. Alojzija Stepinca (u bronci) u Prelogu

Župnik Antun Hoblaj zahvalio je na daru ministru Biškupiću, a zahvalu je uputio i članovima "Seljačke sloge" kao vjernim sudionicima svih važnih crkvenih svečanosti.

Euharistijsko slavlje predvodio je dr. Juraj Kolarić, prebendar i profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Osobito se osvrnuo na zasluge bl. Alojzija Stepinca za sveopću Crkvu i hrvatski narod, ali posebice za samo Međimurje, koje je tijekom II. svjetskog rata bilo pod mađarskom upravom. Kao zagrebački nadbiskup žestoko se suprotstavio ideji da se Međimurje stavi pod mađarsku crkvenu upravu te je zabranio djelovanje mađarskih svećenika na području Međimurja, a osnovao je posebni vikarijat sa sjedištem u Selnici, što je imalo veliku ulogu ne samo u crkvenom smislu, nego i u očuvanju nacionalnog identiteta i jezika Međimuraca, Hrvata, koji su u to vrijeme bili na žestokom udaru mađarizacije.

»Danas ovdje u Prelogu i mi se odužujemo Stepincu za sve što je učinio za ovaj naš kraj«, rekao je dr. Kolarić i zaključio: »Ovaj će kip biti vječni podsjetnik za sve stanovnike Međimurja i Preloga na sve što je Stepinac bio, značio i učinio za Crkvu, za katoličanstvo, za svoju domovinu i Međimurje«.

Blagoslov obnovljene dvorane bl. Alojzija i predavanje o Blaženiku

Mons. dr. Juraj Batelja, postulator Stepinčeve kauze i rektor zagrebačke katedrale, blagoslovio je obnovljenu dvoranu Pastoralnog kruga 'Alojzije Stepinac' u župi Volosko nakon misnoga slavlja u župnoj crkvi sv. Ane u Voloskom 22. studenoga 2007. Župnik mons. Josip Šimac zahvalio je nakon blagoslova brojnim donatorima i župljanima koji su pomogli obnovu pastoralne dvorane koja će služiti upravo župljanima.

Potom je u opatijskom hotelu Ambasador dr. Batelja održao predavanje na temu 'Stepinac i domovina'. Predavanju su nazočili brojni župljani i gosti, pjevački zborovi iz Jelenja i Srdoča te recitatorska skupina djece iz Lovrana. Uz pjesmu i recitacije mons. Batelja je okupljenima govorio o bl. Stepincu. Na temelju istraživanja Blaženikova života iznio je niz primjera iz njegova života, a oni potvrđuju Blaženikovu izvanrednu vjernost evanđelju i domovini. »Njegova ljubav prema domovini, a posebno govori pred komunističkim vlastima nakon II. svjetskog rata, u temeljima su stvaranja današnje Hrvatske«, ustvrdio je mons. Batelja.

Osvrnuo se i na nedavni nemili događaj u Voloskom kada je nepoznata osoba fasadu obnovljene dvorane naružila pogrdnim grafitima protiv Stepinca. »Blaženik nam je svojim životom svjedočio o ljubavi i praštanju, o tome da u životu vjernika nema mjesta mržnji«, istaknuo je postulator. A o Blaženikovu svetačkom svjedočenju vjere nema prijepora. To je potvrđeno i poštovanjem koje mu je iskazao papa Ivan Pavao II. pri proglašenju blaženim. U najtežim je danima sužanjstva i mučeništva snagu crpio u vjernosti evanđelju, svjedočeći kako ljubav u konačnici pobjeđuje mržnju.

U godini kada župa Volosko proslavlja 160. obljetnicu osnutka, predavanje o Stepincu i blagoslov dvorane bio je jedan od brojnih kulturnih događanja i susreta kojima su župljani obilježili važni jubilej.

Predstavljena knjiga Svjetlo na putu života

U dvorani Matice hrvatske 26. studenoga 2007. predstavljena je knjiga *Svjetlo na putu života* autora o. Hugha Christophera Barboura i mons. dr. Jurja Batelje.

O knjizi su, uz autora mons. dr. Jurja Batelju, govorili akademik Ante Stamać i prof. dr. Josip Jurčević.

Prof. dr. Josip Jurčević, povjesničar čije je područje istraživanja posebno vezano za Drugi svjetski rat, okupljenima je govorio o povijesnim prilikama i činjenicama iz vremena Drugoga svjetskog rata i poraća, rekavši, između ostaloga, kako je u Hrvatskoj od 1945. do 1990. provedeno 30-ak tisuća političkih procesa te se posebno osvrnuo na nepravedno suđenje i politički progon kardinala Alojzija Stepinca.

Mons. dr. Juraj Batelja govorio je o kardinalu Stepincu, njegovu poimanju života, kardinalovoj mladosti u kojoj je odlučio slijediti Kristov put i u potpunosti posvetiti život ljubavi prema Bogu i domovini Hrvatskoj.

Brojni su slušatelji osobito pozorno slušali potresno svjedočanstvo dr. Batelje u otuđivanju spašenoga srca bl. Stepinca, koje je od uništenja za postupka obdukcije mrtvoga tijela kardinala Stepinca uspio spasiti liječnik dr. Peter Grünwald, ali ga je tajna policija nasilno otuđila i uništila.

Knjiga *Svjetlo na putu života* duhovni je životopis blaženoga Alojzija Stepinca, a opisuje duhovni rast i donosi Blaženikove duhovne misli od njegovih dječačkih dana pa sve do mučeničke smrti. (K. C.)

Jubilarni oprost o 150. obljetnici ukazanja Majke Božje u Lurdu

Papa Benedikt XVI. proglasio je o 150. obljetnici ukazanja Majke Božje u Lurdu potpuni – jubilejski – oprost. Dekret o oprostu potpisao je veliki pokorničar Apostolske pokorničarne kardinal James Francis Stafford i ravnatelj Apostolske pokorničarne biskup Gianfranco Girotti.

Potpuni oprost mogu dobiti hodočasnici koji će u jubilarnoj godini između 8. prosinca 2007. i 8. prosinca 2008. godine u Lurdu pohoditi četiri mjesta: župnu crkvu gdje je krštena Bernardica, kuću obitelji Soubirous, pećinu Massabielle, te kapelu u bolnici gdje je Bernardica primila Prvu pričest gdje se treba zadržati u meditaciji, te izmoliti Oče naš, Vjerovanje i jubilarnu molitvu.

Nadalje, oprost se može dobiti i ako se u vremenu od 2. do 11. veljače 2008. godine pohodi bilo koja crkva posvećena Gospi Lurdskoj ili u kojoj se nalazi oltar njoj posvećen te izmole uobičajene molitve. Također oprost od 2. do 11. veljače mogu dobiti i osobe koje zbog bolesti, poodmakle dobi ili sličnoga razloga budu spriječene pohoditi crkvu. Oni trebaju u duši biti povezani s gore navedenim mjestima, izmoliti molite, te prikazati svoju bolest Bogu preko Marije.

Podsjećamo čitatelje da je za 100. obljetnicu lurdskih ukazanja kardinal Stepinac sastavio zbirku propovijedi o tim ukazanjima Majke Božje i o potvrdi istine vjere o Bogorodičinu Bezgrješnom začeću. Postulatura bl. Alojzija Stepinca i Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj zajednički su objavili ovu knjigu i ona se može naručiti na adresi Postulature.

Stepinčeva godina

Hrvatska kulturna zaklada proglasila je godinu 2008. jubilarnom godinom blaženoga Alojzija Stepinca (1898.–1960.) i Marina Držića (1508.–1567.). Zaklada je putem *Hrvatskog slova* pozvala sve hrvatske kulturne, prosvjetne, vjerske i ine ustanove, a posebice uredništva časopisa, novina, radija i televizije da se jubileju pridru-

že, obilježavajući ih tijekom čitave 2008. godine, kako u domovini tako i u inozemstvu. Pozdravno slovo jubilarnoj godini u čast bl. Alojzija Stepinca na svečanosti 21. prosinca 2007. u Galeriji AZ u Zagrebu održao je dr. Juraj Batelja, postulator, a tekst Mire Muhoberac o Marinu Držiću pročitao je glumac Tomislav Martić.

Zagreb: 70. obljetnica župe Svete obitelji

Blagdan Svete obitelji svečano je proslavljen u istoimenoj zagrebačkoj župi koja slavi 70. obljetnicu postojanja. Središnje misno slavlje predvodio je fra Zvjezdan Linić.

Župu Svete obitelji godine 1937. ustanovio je zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac. Iz župe su nastale tri župe: Kozari bok, Savica-Šanci i Savica, a sama župa danas ima oko 15.000 vjernika.

Na početku mise župnik Meštrić podsjetio je na prijašnje župnike, od prvog župnika mučenika Petra Kovačića, preko pok. Marijana Mihelčića, do preč. Mihaela Đilasa. Podsjetio je i na kapelane i ostale pastoralne djelatnike te dominikanke i franjevke koje djeluju u župi. Misno slavlje pjevanjem je uveličao župni zbor "Marijan Mihelčić" pod vodstvom s. Lucijane Bobaš.

Premda je bilo zabranjeno putovati prema Zagrebu, tisuće su vjernika pohrlile na sprovod neprežaljenoga pastira u zagrebačkoj prvostolnici 13. veljače 1960.

DAROVI ZA POKRIĆE TROŠKOVA U POSTUPKU PROGLAŠENJA SVETIM BL. ALOJZIJA STEPINCA

Nakon objavljivanja zadnjega broja *Glasnika* svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kard. Alojzija Stepinca uručili su ovi darovatelji: Ozana CRNOGORAC – Biograd; Mara CELIĆ; Ksenija MIHALJEVIĆ – Zagreb; prof. Francek BREBRIĆ; Bibijana TURKALJ – Zagreb; obitelj GALOVIĆ; N. N.; Milan N.; Ljerka EŠKULJA – Zagreb; N. N.; obitelj CVITANOVIĆ – Metković; Barica KUNTIĆ – Zagreb; Dragica SKENDER; Cecelija BLAŽEVIĆ; Marija TOMIČIĆ; Ivka N., Marijana N.

Uplatu i pretplatu za *Glasnik* i svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje svetim kardinala Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime:

Postulatura kard. Stepinca i kunski račun: 2360000-1101605758

ili iz inozemstva i domovine u devizama na sljedeći konto:

PARTNER BANKA

SWIFT - PAZGHR2X

br. računa: 7350038425 - Juraj Batelja

POVIJESNI OSVRT (2)

Piše: dr. Boran Ivasović

Moderna socijalna knjižnica – MOSK

Dr. Boran Ivasović kao student na Institutu za teološku kulturu laika Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu napisao je 2006. godine diplomski rad na temu »Za obnovu socijalnog poretka«. Posvetio ga je »najvećem sinu hrvatskog naroda XX. st. – blaženom Alojziju STEPINCU«. U radu je prikazao djelovanje i sadržaj Mosk-a, Moderne socijalne knjižnice. Mentor rada bio je dr. sc. Mirko Juraj Mataušić.

S autorovim dopuštenjem upoznat ćemo čitatelje *Glasnika* u ovom drugom nastavku s najznačajnijim idejama koje su na društveni, socijalni, gospodarski i kulturni život u Hrvata za Kraljevine Jugoslavije izvršile publikacije prožete kršćanskim svjetonazorom i katoličkim socijalnim naukom i koji odjek imaju u suvremenom hrvatskom društvu.

2.2. Crkva i socijalno pitanje

Tri temeljne vrjednote socijalnog i gospodarskog života: a) upotreba materijalnih dobara; b) rad /osobni i nužni/ i c) obitelj, Crkva je zastupala i branila s pozicija Evanđelja. Od početka kršćanstvo prati socijalna dimenzija svojim dinamizmom koji se iščitava u progresivnoj krivulji u koordinatama vremena i kulture. Briga za siromašne, udovice, strance, starce, i zaštitu novorođene djece očituje se u praktičnom djelovanju. U socijalno naučavanje ulazi učenje o odnosima žene i muškarca, o obitelji i ženidbi te naročito o državnoj vlasti i o materijalnim dobrima. Nastaje novo društvo kao posljedica industrijske revolucije krajem 18. stoljeća i pojavom Francuske revolucije. Ono nosi sekularizaciju, liberalizam, socijalizam, a sve je praćeno znanstveno-tehničkom revolucijom. Time je stari poredak potkopan, sve njegove zasluge žele se marginalizirati. U toj zdvojnosti »samo oni prodornijeg duha ne gledaju na događaje crno-bijelom tehnikom, nego nastoje u velikim događajima 19. stoljeća vidjeti epohalnu promjenu u kojoj ima negativnih i razornih elemenata, ali u kojoj se pomalja novo doba, u inkubaciji već nekoliko stoljeća, no sada u teškom i bolnom rađanju«.[1][6]

Pečat svemu daje građanski stalež, koji plemstvo i crkvene dostojanstvenike gura u ropotarnicu civilizacije, a golema masa seljaka koja se pretvara u novu radničku klasu, u proletarijat, prepušta se na milost i nemilost građanskih poslodavaca. Time se rađa 'socijalno pitanje' novoga društva koje će se morati rješavati. Tako dolazi do sučeljavanja stavova da je kršćanstvo individualistička i intimistička vjera bez posljedica na društvenom polju, što je odbijao Henri de Lubac, te »protestantskih autora tzv. eshatološke škole koji su naučavali da je izvornom Isusovu naučavanju bila tuđa socijalna komponenta« (npr. J. Weiss i A. Schweitzer), a tom su se mišljenju pridružili i Max Weber i Ernest Troeltisch. Prema njima, Isus je naučavao »čistu etiku unutrašnjosti bez prava i sile«.[2][7]

Na gore navedenom stavu hranili su se K. Marx i F. Engels. Izraz 'iskorištavanje čovjeka po čovjeku' nije skovao K. Marx, jer izvorno potječe od Saint-Simona, a od 1845. upotrebljavao ga je francuski kardinal Giraud iz Cambraia. Na praktičnom polju imamo 1833. Konferencije sv. Vinka Paulskog koje je osnovao Frederic Ozanam. U drugoj polovini 19. stoljeća katolička socijalna misao uglavnom se razvija u srednjoj Europi, pretežno u Njemačkoj. Tu se javlja „radnički biskup" iz Mainza W. E. Kettler (1811.–1877.). Zatim Adolf Kolping koji kao postolarski šegrt, a potom svećenik, osniva domove i udruženja (Gesellenverein) za mlade radnike. U Zagrebu će biti osnovano Djetićko društvo. U 19. stoljeću »svuda se osjećala potreba za novim stavovima i novim poticajima što će izaći iz krila Crkve. Dugi pontifikat Pija IX. (1846.–1878.) doveo je Crkvu u sve veću izolaciju, i kulturno i politički. Izolacija je bila i vidljivo označena povlačenjem pape u Vatikan zbog neriješenog tzv. rimskog pitanja« [3][8], koje je riješio papa Pio XI. Lateranskim sporazumom 1929. godine.

Godine 1878. dolazi papa Lav XIII. Situacija se uvelike mijenja. »Prema njemu, sama Crkva treba da se trgne i obnovi, ne vraćajući se pritom, kako su mnogi vruće željeli, starome poretku prije Francuske revolucije, nego velikoj katoličkoj tradiciji. Lav XIII. je za obnovu, ali u duhu te velike tradicije.« [4][9]

Svojim znamenitim enciklikama pokušao je pomiriti Crkvu i moderne kulture, a enciklikom *Rerum novarum* zadužuje znanost na polju socijalne misli. »Izvorni je tekst napisao isusovac Matteo Liberatore, profesor na isusovačkom kolegiju u Napulju, koji je bio samo dvije godine ranije objavio djelo *Principi di Economia Politica* (Rim, 1889.). On je kao okosnicu cijeloga raspravljanja postavio teoriju o naravnom pravu, onako kako je to bio iznio njegov redovnički subrat i suborac u nastojanjima oko obnove tomizma u Italiji Luigi Taparelli d'Azeglio. Encikliku su dorađivali papini tajnici, kardinal Zigliara i drugi. Uvršteni su i impulsi i sugestije koji su dolazili od drugih strana, od Kettelera i njegovih sljedbenika u Njemačkoj do Union de Fribourg oko kardinala Mermilloda. Ta je Unija nekoliko godina ranije predala Lavu XIII. i formalnu promemoriju o socijalnom pitanju.« [5][10]

1 [6] Marijan Valković, *Sto godina katoličkoga socijalnog nauka*, Zagreb, 1991., str. VI.

2 [7] Isto, str. V.
3 [8] Isto, str. VIII.
4 [9] Isto, str. VIII.
5 [10] Isto, str. IX.

Pius Episcopus, Servus Servorum Dei,
venerabilibus Fratribus Suffraganeis Metropolitanae Ecclesiae Zagrabiensis Episcopis salutem et apostolicam benedictionem. Hodie Nos, de venerabilium Fratrum Nostrorum S.R.E. Cardinalium consilio, deque Nostrae apostolicae potestatis plenitudine, dilectum filium Aloisium Stepinac, archidioecesis Zagrabiensis presbyterum, S. Theologiae ac philosophiae Doctorem, venerabili Fratri Antonio Bauer, hodierno Archiepiscopo Metropolitanae Ecclesiae Zagrabiensis, cui Ecclesiae vestrae suffraganeae sunt, Coadiutorem cum iure futurae successionis in eiusdem Ecclesiae regimine et administratione, in spiritualibus ac temporalibus, renunciavimus et constituimus, cum omnibus facultatibus et potestatibus huiusmodi Coadiutoribus Episcopis de iure pertinentibus, eumque ad vacantem titularem Ecclesiam archiepiscopalem Nicopsitanam elegimus eique illi titulum contulimus. De quibus vos hisce Nostris Litteris certiores facimus ac in Domino monemus ut praefato Aloisio, futuro vestro Archiepiscopo pro Nostra et Sedis Apostolicae reverentia debitam iuxta sacros canones oboedientiam et obsequium, modo etiam Coadiutoris officio durante, exhibeatis, ita ut mutua inter vos et ipsum gratia uberes in animarum bonum sortiatur effectus. Datum Romae apud S. Petrum anno Domini millesimo nongentesimo trigesimo quarto, die vigesima octava mensis Maii, Pontificatus Nostri anno tertiodecimo.

fr. Thomas Pius O.P. card. Boggiani
Cancellarius S.R.E.

Preslika Papinske bule o imenovanju svećenika Alojzija Stepinca, dr. filozofije i dr. teologije, za koadjutora zagrebačkom nadbiskupu dr. Antunu Baueru, s pravom nasljedstva, Rim, 28. svibnja 1934.

Velika enciklika *Rerum novarum* izdana je 1891. sa zakašnjenjem u odnosu na *Komunistički manifest* koji je izdan 1848. godine, ali zato šest mjeseci prije Erfurtskog programa socijaldemokratske stranke u Njemačkoj. U Hrvatskoj u Zagrebu 1900. godine na Prvom hrvatskom katoličkom sastanku osnovana je posebna sekcija koja će se baviti socijalnim pitanjima koja se odnose na obitelj, žene, seljake i obrtnike. Glavni relator je bio Juraj Vrbanić, profesor narodne ekonomije na Zagrebačkom sveučilištu i kasniji narodni zastupnik, sekcijom je predsjedao Matija Oršić, a sudjelovao je i arheolog don Frane Bulić.

»Njegova politika i promjene te politike – njegove političke i socijalne enciklike – njegov povratak velikoj filozofiji Tome Akvinskoga – njegovo centralističko usmjerenje katolicizma prema Rimu – njegovo zalaganje za svjetske misije – njegova nada u velike pokrete povratka Crkvi, sve su to bili izrazi grandiozna htijenja za 'restauracijom', ne više putovima političke restauracije iz početka stoljeća nego obraćanjem modernom svijetu, koje je proizašlo iz vrlo utemeljene brige za spas čovječanstva.« [6][11]

Pio X. je bio poznat po svojoj borbi protiv tzv. modernizma. Papa Benedikt XV. upozoravao je za vrijeme Prvog svjetskog rata na nedostatak ljubavi i na klasne sukobe kao uzroke ratnih klanja. Nasljednik Benediktov bio je papa Pio XI. On je upozoravao na teorije i pokrete sklone nasilju, materijalizmu i hedonizmu te na bezvjerje kao uzrok svih zala. Totalitarni sustavi modernog tipa: fašizam, boljševizam i nacionalsocijalizam postajali su gospodari Europe. U razmaku od samo pet dana, 1937., papa je osudio nacionalsocijalizam enciklikom *Mit brennender Sorge* (14.III.1937.) i bezbožni komunizam enciklikom *Divini Redemptoris* (19. III.1937.). Pio XI. se u velikoj enciklici *Quadragesimo anno* (15.V.1931.) bavi općom obnovom društvenoga poretka.

Eugenio Pacelli bio je izabran za papu 2.III.1939., šest mjeseci prije izbijanja Drugoga svjetskoga rata, i uzeo si je ime Pio XII. Značajni su njegovi govori: a) božićna poruka 24.XII.1939. o pravednom međunarodnom miru; b) povodom 50. obljetnice *Rerum novarum* i 20. obljetnice enciklike *Quadragesimo anno*; c) božićne radijske poruke 1941. i 1942. te d) govor radnicima 13.VI.1943. u povodu 25. obljetnice svojega biskupskog ređenja.

Moderna socijalna knjižnica – kronika (MOSK), koju obrađujem u ovom radu, uključuje se, dakle, u vrlo živo razmišljanje i raspravljanje katoličkoga svijeta, koje u papinskim dokumentima dobivaju svoj završni oblik. Po svojim idejama MOSK je opće katolički usmjeren, ali se obazire i na probleme koji su specifični za hrvatsku sredinu tridesetih godina prošloga stoljeća.

3. MOSK (Moderna socijalna knjižnica – kronika)

Sobzirom na tematiku i građu koju obuhvaća i obrađuje MOSK, podijelio sam ga u zasebne cjeline: 1. *Quadragesimo anno*; 2. Zašto u Njemačkoj progone Židove; 3. Kapitalizam; 4. Sve o masoneriji; 5. Tko su začetnici i širitelji komunizma; 6. Posljedice djelovanja masonerije, kapitalizma i komunizma; 7. Komunizam i materijalizam protiv vjere; 8. Komunizam u kulturi; 9. Psihoanaliza i 10. Matija Gubec. Ovom podjelom povezao sam sveske različitih brojeva i različitih godina izlaženja u tematske cjeline i tako dobio na njihovoj snazi u značenju poruke cjelovite edicije.

Brončani križ ukrašen s po četiri isprekidane linije. Na olovnom postolju natpis 'Monte santo'.

6 [11] Oscar Kohler, u H. Jedin, *Velika povijest Crkve VI/2*, Zagreb, 1981., str. 25.

3.1. *QUADRAGESIMO ANNO* *(svezak 1-2)*

»Enciklika *Quadragesimo anno* predstavlja jedan od najglavnijih dokumenata modernog vremena.« (D. F. Roosevelt, predsjednik SAD)

Na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće na europskom kontinentu dolazi do drastičnog raslojavanja društva, na manjinu brojem neznatnu koja je uživala u izobilju svih modernih izuma, i većinu koja se borila da izađe iz bijede. Za tu su se većinu počele jagmiti sve nove ideologije obećavajući joj svekolika rješenja, koja su u osnovi bila revolucionarna. Sve su te revolucionarne ideologije glavnoga krivca vidjele u Katoličkoj crkvi te u predstavnicima krupnog i srednjeg kapitala. Te su ideologije na radništvo djelovale putem i metodom 'Teorije apsurda' umrežene s 'Teorijom cinizma' kroz metodologiju 'Difuznog terorizma', da je krivac morao biti likvidiran jer samo mrtav neprijatelj nije opasan.

U takvoj konstelaciji međuljudskih odnosa: »Zagrmio je dakle dana 15. maja 1891. onaj dugo traženi glas, koji nije niti težina predmeta mogla da prestraši, niti starost da oslabi, nego probuđenom snagom poučio ljudsku obitelj da u socijalnom predmetu krene novim stazama«.[7][12] Preuzima obranu radnika, koje je naše doba predalo na milost i nemilost nečovječnim gospodarima i razuzdanoj konkurenciji. Sveti Otac se pak potpuno poslužio svojim pravom, oslonio se samo na nepromjenjiva načela dobivena iz riznice zdrava razuma i Božje objave, pa je odlučno, i »kao onaj koji ima vlast«, pokazao i proglasio »prava i dužnosti koje imadu da uzajamno vežu kapitaliste i proleterce, one koji daju novac i one koji daju rad i ujedno ustanovio što mora doprinijeti Crkva, što upravljači države i što oni kojih se tiče«.[8][13]

Ovom brošurom MOSK je želio kod kršćanskih radnika i poslodavaca otvoriti prostor za dijalog i suradnju u ostvarivanju sukladnosti misli i akcija za prihvaćanje ove nove socijalne filozofije. Ta nova socijalna filozofija imala je za cilj otkriti korijen sadašnjeg socijalnog meteža, te ujedno pokazati jedini put spasonosne obnove te s druge strane pozvati na sud suvremenu ekonomiju. Korist od *Rerum novarum* očitovala se u tome da Crkva nauk enciklike *Rerum novarum* prilagođava općim prilikama dotičnog vremena. Time je Crkva pokazala da je vodi očinska ljubav te naročito pastirska postojanost u obrani siromašnih i slabih. Prema smjernicama i odredbama Svete Stolice, sami su biskupi i svećenici marljivo i učeno protumačili, komentarima objasnili te je prilagodili raznim krajevima. Na katoličkim sveučilištima, akademijama i sjemeništima tumačio se i širio taj nauk. Očituje se u tome što građanske vlasti opravdavaju slobodnu akciju svojih građana, ali tako da se nastoji ukloniti svaka nepravda, i to pogotovo prema bolesnicima i siromašnijima. Time se traži od države pokroviteljstvo, i to osobito pažnju prema nadničarima, što kod vladara razvija senzibilitet za plodnu socijalnu politiku.

7 [12] MOSK, svezak 1., str. 15.
8 13] 14. MOSK, svezak 1., str. 21.

L. ULMAN, Poprsje bl. Alojzija Stepinca, (gips) u kapeli njemu posvećene župe u nastajanju u Naselju Andrije Hebranga u Brodu

Narodni zastupnici bore se za donošenje socijalnih zakona, a to je zahtijevalo od pravne znanosti otvaranje nove stranice jer je morala donositi nove zakone koji će braniti prava radnika što izviru iz dostojanstva čovjeka i kršćanina. Na osnovu tog novog nauka osnivaju se raznovrsna strukovna udruženja poljodjelaca, radnika, poslodavaca s ciljem ugrađivanja općeg dobra za tijelo, dušu i imetak. U tim se udruženjima članovima zajamčuje pravedne i zakonite uvjete rada, uzajamno materijalno pomaganje te brigu o ispunjavanju vjerskih i ćudorednih i drugih takovih dužnosti. Tim se naukom kod članova udruženja kao vjernika javlja dobri duh. I zato mogu zaključiti da je enciklika *Rerum novarum* '*Magna Charta*' socijalnog reda, jer pokazuje auktoritativni nauk crkve u ekonomskim i socijalnim pitanjima jer se ona ispreplićU, jer se navezuju jedno na drugo. »Istina je dabome da takozvani ekonomski zakoni, izvirući iz same prirode stvari i naravi ljudskog tijela i duha, određuju koje ciljeve na polju ekonomije ljudsko djelovanje ne može, a koje može dosegnuti i pomoću kojih sredstava; ali sam razum jasno pokazuje iz prirode stvari i iz pojedinačne i društvene prirode čovjekove, kakav je cilj Bog Stvoritelj propisao sveukupnoj ekonomskoj djelatnosti.

Zakon pak moralni je jedan i on nam, ponajprije, nalaže kako da u čitavoj našoj djelatnosti postignemo svoj vrhovni i konačni cilj. Zatim nam, jednako, zapovijeda kako da u pojedinim oblastima pravim putem idemo k onim ciljevima za koje znamo da ih je Začetnik naravi Bog predložio dotičnom redu djelovanja. Napokon nas upućuje, kako da valjanim spajanjem podvrgavamo ove ciljeve pojedinih oblasti onom općenom. Ako se ovome zakonu budemo vjerno pokoravali, to će se posebni ciljevi, bilo pojedinački, bilo društveni, koje nađosmo u ekonomskoj oblasti, zgodno uklopiti u opći red ciljeva, i mi ćemo se po njima uspinjati kao po nekim stepenicama i dosegnuti Boga, zadnji cilj svih stvari koji je i Sebi i [prema] nama najviše i neiscrpljivo dobro.« [9][14]

Lav XIII. stao je u obranu prava svojine ili vlasništva, za razliku od nadolazećih ideologija koje su građane poticale na urušavanje zbilje privatnog

9 [14] MOSK, svezak 1., str. 20. i 21.

vlasništva. Crkva je uvijek branila dvovrsnost značenja vlasništva: pojedinačnog i društvenog, i tako se borila i protiv 'individualizma' i protiv 'kolektivizma'. »Da se uistinu ljudi u toj stvari moraju obazirati ne samo na svoju vlastitu korist nego i na opće dobro, slijedi odatle, što je, kako rekosmo, značenje vlasništva dvovrsno: individualno i socijalno. Dužnost je onih koji su na čelu države, da ove obaveze pojedinca utvrde gdje god se pokaže nužda i gdje naravni zakon ništa ne veli.

Završetak sprovodnih svečanosti ukopa kard. Stepinca u zagrebačkoj prvostolnici

Državna vlast može, prema tome, dajući se uvijek voditi od naravnog i Božjeg zakona, točnije određivati kakvo je upotrebljavanje imovine slobodno posjednicima, a kakovo nije. Kod toga treba onda da pazi na zahtjeve općeg dobra.... Uvijek naime treba da netaknuto ostaje prirodno pravo i privatnoga posjeda i oporučnog prenošenja imovine, jer tih dvaju prava država ne može oteti: jer je čovjek stariji nego država, a također je i obitelj i u misli i u stvari prije nego li građanska zajednica. Zato je već taj premudri Velesvećenik izjavio da nije dopušteno državi uništavati privatnu imovinu pretjeranim porezima i daćama. Javna naime vlast ne može dokinuti samo pravo privatnog posjedovanja imovine, jer ovo pravo nije dao ljudski zakon nego priroda. Spomenuta vlast jedino može vršenje prava propisivati i dovoditi u sklad s općim dobrom.

A država, kad vlasništvo dovodi u sklad s potrebama općeg dobra, nije neprijateljica nego prijateljica privatnim gospodarima. Baš na taj način ona se snažno opire, da iz privatnog posjedovanja imovine, koje je mudri Stvoritelj prirode odredio za izdržavanje ljudskog života, ne nastanu nesnosne poteškoće ili čak prava pogibelj: ona privatnu imovinu ne ukida nego štiti, a privatna vlasništva ne slabi nego jača«.[10][15] Ovdje ću citirati recenzenta iz knjige: *Algoritam kapitala*, *Kako nastaje uspješna država* dr. Marijana Živkovića: »u knjizi *Algoritam kapitala* ima mnogo novoga, uhu ugodnoga, to je nedvojbeno, osobito ako imamo u vidu kakvo je danas stanje hrvatskog gospodarstva i odvojenost novca (banaka) od njega. Stoga ovu knjigu preporučujem svakomu tko razmišlja kako i kojim instrumentom doći do gospodarski uspješne hrvatske države«.[11][16]

»Jer raditi i ne znači ništa drugo nego služiti se silama tijela i duše i stavljati ih u gibanje baš u svemu tome što nam je od Boga dano. Naravni naime zakon, to jest Božja volja, koja je u njemu sadržana, zapovijeda da se poštiva pravi red u ljudskom obrađivanju naravnog bogatstva, a taj je red u tom da svaka stvar ima svog gospodara.«[12][17] Da kapital i rad ovise jedan o drugom, lijepo je uočio Lav XIII. pišući: »Ne može postojati kapital bez rada niti rad bez kapitala«.[13][18] I time dokazuje da su nepravedni zahtjevi ekonomskih teoretičara koji zahtijevaju da kapitalu sve pripada, kao i onih ekonomskih teoretičara koji traže da radu pripada sve osim troška i gubitka kapitala ili da sve što služi proizvodnji novih dobara treba prenijeti na državu, tj. socijalizirati. Također tvrdi da je u interesu za opće dobro svih važno načelo pravedne podjele, koja zahtijeva da opće dobro država mora čuvati neoštećenim.

Da su naši ekonomisti, zakonodavci i političari imali znanja o socijalnom nauku Crkve, ne bi pretvorba i privatizacija u RH bila ozakonjena pljačka, i to najveća pljačka u povijesti Hrvata. Divno je vidjeti kako se Lav XIII. znanstveno bori za podizanje proletarijata, jer kao Otac vidi da jecaji proletera i nadničara viču sa zemlje k nebu. Objašnjava kako proleteri moraju steći vlastitu imovinu i to štedljivošću i mudrim upravljanjem iste. A ako se to ne ostvari, javni red i mir i poredak ljudskog društva neće se moći obratiti od pristaša prevrata.

Čitajući danas knjigu *Algoritam kapitala*, koja je za mene evanđelje u ekonomiji, lijepo se potvrđuje izjava Lava XIII. o 'najsvetijoj istini', to *algoritam* kapitala matematički, empirijski i egzaktno potvrđuje: a) kako je poduzetnik pokretač općeg dobra, jer on stvara nove vrijednosti, a po prirodnom dvojnom knjigovodstvu ga se dijeli na vlasnika novca i na vlasnika poduzetničkog posla; b) da novac ujedinjuje, da poduzetnik privatizira i da se država ponaša kao najsloženije poduzeće; c) da su svi ljudi u startu jednaki. U odnosu na pravednu plaću enciklika *Rerum novarum* pokazuje da rad za plaću nije po sebi nepravedan, i traži da institucije vlasti donose pravedne propise i zakone vezane za rad.

Lav XIII. piše: »Da se ustanovi pravedna mjera plaće, treba razmotriti više uzroka«.[14][19] U duhu pozitivne sinergije govori o razumu, kapitalu i radu, i tako pokazuje umreženost individualnog i socijal-

10 [15] MOSK, svezak 1., str. 23.-24.
11 [16] *Algoritam kapitala*, Zagreb, 2003., str. 12.
12 [17] MOSK, svezak 2., str. 28.
13 [18] MOSK, svezak 2., str. 29
14 [19] MOSK, svezak 2., str. 30.

nog značaja rada. Jer iz te umreženosti izlazi značenje i visina plaće, koja mora osigurati sljedeće: a) izdržavanje radnika i njegove obitelji, b) snagu poduzetnika i c) snagu ekonomskog dobra u općenitosti. »Ne će biti zgorega ako ovdje izrazimo zasluženu hvalu svima onima, koji su mudro i korisno kušali otkriti način kako bi se plaća rada tako dovela u sklad s teretima obitelji, da bi s povećavanjem ovih i ona rasla i da bi se, što više, u slučaju nužde, pošlo u susret u izvanrednim potrebama«.[15][20] To je do dana današnjeg najbolje otkriveno i na najbolji način pokazano u knjizi *Algoritam kapitala.* A koliko je ova konstatacija aktualna i danas 2005. godine u Republici Hrvatskoj vidi se iz sljedeće tvrdnje: »1 posto tajkuna ima 73 posto bogatstva« (*Večernji list*, 1. lipnja, 2003.).

Komentar:

Ovaj natpis u *Večernjem listu* zvuči bombastično. Ujedno šalje veoma skeptičnu poruku. Iako je ovdje prikazan kapital po poduzećima, čini se kao da je svaki stoti gospodarstvenik bogat. Analogijom ispada da je 1% ukupnog stanovništva ili 43.000 Hrvata jako bogato. Interesantno bi bilo kad bismo pobrojali sve pojedince koji ovog trena na računu imaju iznad milijun eura. Vjerojatno bismo pronašli 200 bogataša s preko 10 milijuna eura na računu ili, točnije, s prosječnih 50 milijuna eura na račun, što ukupno iznosi 10 milijardi eura. Pribrojimo li tome 5.000 Hrvata koji imaju između 2 i 10 milijuna na računu, ispast će da 5.200 Hrvata raspolaže s oko 15 milijardi eura. A 5.200 bogatih nije što i 43.000 bogatih. Ovo je prije 0,1% nego 1% bogatih. Pučanstvo bi prihvatilo izvještaj u kojem piše da je svaki tisućiti stanovnik Hrvatske bogat.«[16][21]

(Nastavak slijedi)

Pismo kard. Stepinca vlč. Branku Grulichu

Branimir Horvat, nećak pok. BRANKA GRULICHA, svećenika Zagrebačke nadbiskupije, darovao je 4. prosinca 2007. Postulaturi za proglašenjem svetim bl. Alojzija Stepinca izvornik pisma koje je bl. Alojzije Stepinac napisao u Krašiću 16. srpnja 1955. i poslao ga vlč. Grulichu, tada župniku u Margečanu, da ga pročita braći svećenicima na bratskom susretu.

Zahvaljujući gosp. Horvatu za ovaj čin poštovanja prema ujaku svećeniku i bl. Alojziju Stepincu spomenuto pismo objavljujemo u cijelosti.

GRULICH, Branko (25.XI.1912.-25.VII.1989.), svećenik Vrhbosanske nadbiskupije. Sin Adolfa i Ane rođ. Boljkovac. Niže školovanje i prvi razred realne gimnazije pohađao je u Sarajevu. Ispit zrelosti položio je na isusovačkoj klasičnoj gimnaziji u Travniku 1932. Bogoslovlje je učio u Sarajevu. Svećenički red podijelio mu je sarajevski nadbiskup Ivan Šarić 13. ožujka 1937. Bio je vjeroučitelj i duhovni pomoćnik u Derventi, zatim u Sarajevu. Potom ravnatelj katedralnog zbora u Sarajevu i predavač crkvene glazbe na Bogosloviji (1940.-1944.). Potkraj rata partizani su mu pobili oca i braću. S majkom i sestrom Jelicom dolazi u Zagrebačku nadbiskupiju. Bio je župnik u Crncu (1945.-1948.). Kao crnački župnik proveo je osam mjeseci u zatvoru (1947.). Potom bijaše upravitelj župâ: Gola (1948.-1951.), Ždala (I.1951.), Sveta Marija Okićka (1951.-1952.) i Margečan (1952.-1965.).

U rujnu 1965. imenovan je upraviteljem župe Granešina gdje je ostao do umirovljenja 1. rujna 1986. Za uzoran svećenički rad i život bio je imenovan počasnim kanonikom Čazmanskog kaptola (30.V.1986.). Umro je 25. srpnja 1989. u Zagrebu. Pokopan je 28. srpnja 1986. na groblju Miroševac.

Krašić, 16. VII. 1955.

Carissime!

Primio sam Vaše cijenjeno pismo uz potpise ostale tamošnje braće svećenika, okupljenih na proslavi zaštitnice župe svete Margarete.

Srdačna hvala na sjećanju i izrazima odanosti Vama i svima ostalima. Kad Vam se pruži prilika izrazite im usmeno moje srdačne pozdrave, jer se poštom ne služim, odkad je komunizam na vlasti u našoj domovini. Razumjet ćete lako, koji je tome razlog.

Vrlo mi je drago da vas sve vidim složne i jednoga srca i jedne misli: ustrajati u vjernosti Bogu i svetoj Crkvi Božjoj, bez obzira kakove

Omotnica u kojoj je bila diploma o imenovanju nadbiskupa Alojzija Stepinca kardinalom prispjela je u Krašić oštećena. Nadbiskup, pozvan u policijsku stanicu na obrazloženje o sadržaju omotnice, svoje je mišljenje zabilježio i na samoj omotnici.

15 [20] MOSK, svezak 2., str. 32
16 [21] Branko Grahovac, *Pučke rasprave*, Zagreb, 2003., str. 33.

još kušnje došle. Budite uvjereni, ove će teške kušnje jednog dana svršiti i Crkva naša izaći pomlađena i ojačana još više negoli je to ikad bio slučaj u njezinoj dugoj povijesti. Znam sve patnje našeg svećenstva. Znam sramotnu izdaju pokojeg žalosnog svećeničkog brata, koji se ili dao uplašiti toljagom UDBE ili privabiti Judinim srebrnicima, te pao na lijepak žalosnog izdajničkog udruženja ĆMD, kojemu je po namisli i želji KPJ svrha i zadaća uvesti rascijep u našu Crkvu, minirati je i ekrazirati iznutra, kad nije uspjelo izvana. Znam, koliko su radi toga povećane patnje dobrih i vjernih svećenika. Ali, kao što sam rekao, ove će strahovite kušnje sigurno proći i svi će čestiti svećenici moći onda uskliknuti sa Psalmistom: 'Secundum multitudinema dolorum meorum in corde meo, consolationes Tuae laetificaverunt animam meam'. Možda će dobri Bog tražiti u tu svrhu žrtvu moga života, ali to nije važno. Jer ako se sjetim tko je Bog, a tko ja, onda i ja moram ponoviti onu riječ Mifibozeta Davidu: 'Quis sum ego servus tuus, quonim respexisti super canem mortuum similem mei?' Da Bog zatraži život naš, bilo bi to za nas odlikovanje, koje nismo zaslužili.

Ostati dakle čvrsti, kad bi baš i mene nestalo, jer obećanje Crkvi Božjoj ostaje i dalje na snazi: 'Et portae inferi non praevalebunt!'

Sve vas blagoslivlje i pozdravlja u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac,
nadbiskup zagrebački

MOLITVENA ZAJEDNICA BLAŽENOGA ALOJZIJA STEPINCA

Već sedmu godinu u Zagrebu djeluje Molitvena zajednica blaženoga Alojzija Stepinca. To je skupina katoličkih vjernika koja nastoji živjeti evanđelje, nadahnuta primjerom bl. Alojzija Stepinca. Do sada se u zajednicu uključilo oko 5.000 molitelja. Ta naša braća i sestre nastoje molitvom, praćenom savjesnim kršćanskim životom, pridonijeti vlastitoj osobnoj duhovnoj formaciji, a time duhovnoj i moralnoj obnovi Crkve u Hrvata i samoga hrvatskog naroda, na temeljima četrnaestostoljetne katoličke baštine.

Tko može postati članom i što čini član Molitvene zajednice bl. Alojzija Stepinca?

Svaki se kršćanin može uključiti u Molitvenu zajednicu blaženoga Alojzija Stepinca, koja promiče molitveni život, duhovne vrijednosti i širi Kristovu ljubav u sva područja javnoga života, kako je to činio i bl. Alojzije.

Prijavnica se može naručiti na sljedećoj adresi:

Zajednica štovatelja
BLAŽENOGA ALOJZIJA STEPINCA
10000 Zagreb, Kaptol 31
tel. (01) 4894 879

Svaki štovatelj blaženoga Alojzija Stepinca uključen u ovu molitvenu zajednicu moli:

- za čast i proslavu Isusa Krista i Katoličke crkve
- za čvrstoću osobne vjere i vjernosti Isusu Kristu i Crkvi
- za svoje osobne nakane i potrebe
- za domovinu Hrvatsku i svakoga čovjeka
- za očitovanje i potvrdu svetosti bl. Alojzija Stepinca u postupku njegove kauze za proglašenje svetim.

Uz molitvu svaki štovatelj bl. Alojzija Stepinca uključen u ovu molitvenu zajednicu svojim radom nastoji:

- savjesno obavljati svoje svakodnevne obveze
- svjedočiti kršćanske istine u privatnom i javnom životu
- surađivati s Postulaturom u promicanju Blaženikova glasa svetosti
- sudjelovati svakoga 10. dana u mjesecu u slavlju sv. mise ili na molitvenom sastanku
- darom i žrtvom pridonositi uspješnom dovršetku postupka za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca.

S vjerom u Općinstvo svetih, za potrebe svoje i braće ljudi, osobito za ozdravljenje bolesnih i obraćenje nevjernika, moli zagovor bl. Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika s nakanom što skorijega njegova proglašenja svetim.

SVJEDOČANSTVA

Progon Stepinca i svećenika Rimokatoličke crkve u Hrvatskoj (i BiH) – u fokusu britanske dokumentacije (nastavak)

Piše: Goran JURIŠIĆ, voditelj Hrvatskoga centra za istraživanje komunističkih zločina, Zagreb

Pod naslovom *Pokolj katoličkoga svećenstva u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini (za vrijeme zadnjih 6 mjeseci od listopada 1944. do ožujka 1945. god.)* britanska je vlada obaviještena o teroru koji širi njezin jugoslavenski saveznik:

»Nakon njihova poraza na Zapadnom frontu Nijemci su započeli, i u Jugoslaviji također, evakuaciju svojih trupa, ali umjesto njih došle su trupe 'Jugoslavenske narodne armije – Oslobođenja' - Titovi partizani. Otoci i veći dijelovi južne obale Dalmacije prešli su u ruke partizana. Saveznički avioni su pomogli čak i partizanima u njihovom prodoru kroz Dalmaciju. Ubrzo nakon okupacije svakog grada i sela, partizani su uveli strašnu diktaturu Komunističke partije. Počeli su s 'likvidacijom' svih 'sumnjivih' elemenata ili onih koji su im se činili dovoljno sumnjivima. Ali, kakvo je to 'čišćenje' bilo!! Izgovor za 'likvidaciju sumnjivih elemenata' bila je optužba za političku urotu i suradnju s neprijateljem. Ali, ustvari, glavni motiv takvog 'čišćenja' nije bio taj razlog; glavni cilj je bio druge prirode, a to su politički ciljevi njihove partije - Komunističke partije. Namjeravajući približiti oslobođenoj Jugoslaviji diktaturu Komunističke partije, morali su - tako su barem mislili - prije svega eliminirati sve vodeće osobe koje se nisu slagale s komunističkim političkim težnjama. **U nastojanju da ostvare svoje odluke, tražili su** (svugdje su postali glavni u javnom životu u oslobođenim dijelovima Jugoslavije) **one koji su u društvu nešto značili ili koji su bili vrlo cijenjeni; oni bi takve ljude uhitili i bez ikakva suđenja ubili ili deportirali u koncetracijski logor, gdje bi ih ubili kasnije. Cilj takvih djelovanja je očit: namjeravali su eliminirati sve svoje sunarodnjake koji bi im jednog dana smetali u njihovom trudu da boljševiziraju oslobođenu Jugoslaviju. Među tim ljudima se sigurno nalaze katolički svećenici koji uživaju veliko poštovanje i autoritet među ljudima jer su oni ustvari njihovi duhovni vodiči, posebno u Hrvatskoj i Sloveniji**.

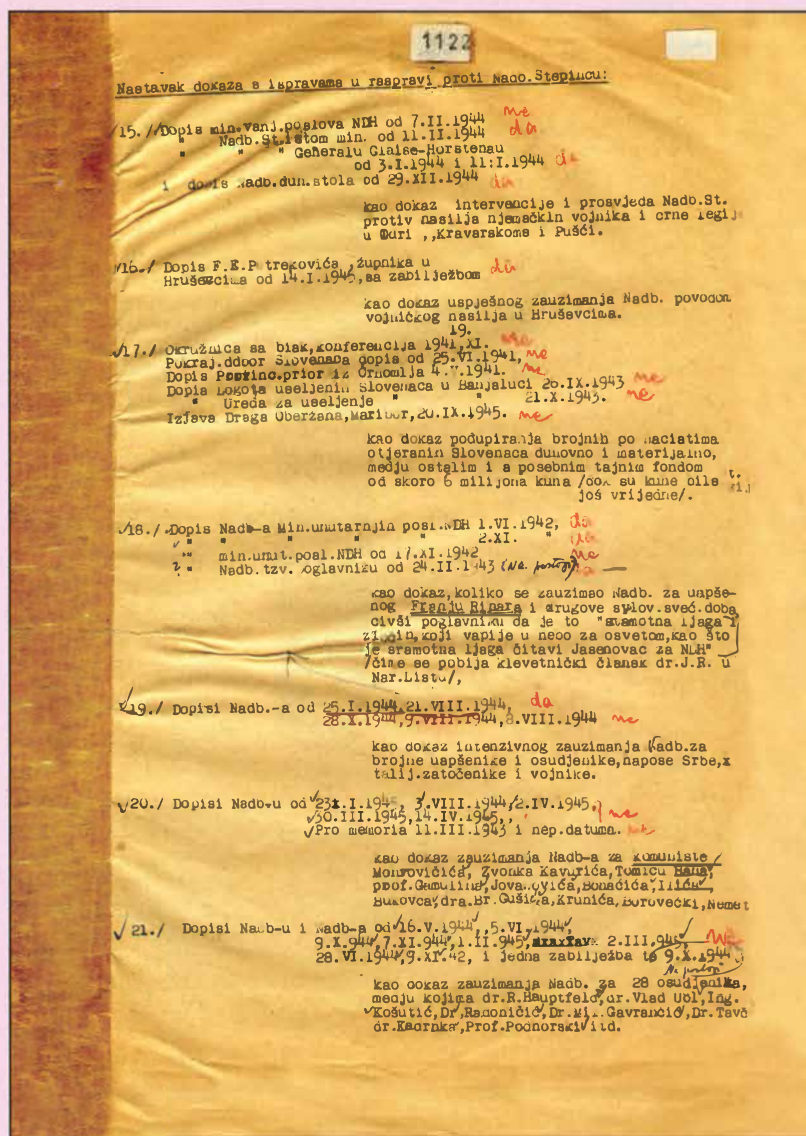
Vrlo rijetko i uz veliki rizik izlazili bi izvan granica zemlje podatci koji govore o zločinima i brutalnosti Titovih partizana. Bojeći se opozicije zapadnih saveznika Jugoslavije, partizani su počeli strogo kontrolirati i nadzirati zemlju. Nije dopušteno da ljudi imaju ikakva kontakta s predstavnicima saveznika koji se nalaze u Jugoslaviji. Nikome nije dopušteno izlaziti iz zemlje. Bez svjedoka žele nadzirati svoj glavni cilj: boljševizaciju Jugoslavije.

Unatoč tom velikom riziku, neki ljudi su uspjeli pobjeći iz Jugoslavije. **Oni govore o realnoj situaciji u zemlji opisujući ju stravičnom.**«

U novu Spomen-zbirku bl. Alojzija Stepinca postavljen je križ koji je bl. Alojzije nosio jeruzalemskim ulicama u pobožnosti Križnoga puta tijekom hrvatskoga nacionalnoga hodočašća u Svetu Zemlju i posvete oltara u čast bl. Nikole Tavelića, 25. srpnja 1937.

Unatoč navedenom, Churchillov se vanjskoposlovni ministar Enthony Eden sastajao s 'maršalom' Titom, s kojim je ugodno ćaskao i pušio cigare, dok su nedužni ljudi stradavali kao na tekućoj traci. Poznata je Churchillova opaska svojemu suradniku, u kontekstu zabrinutosti za novi totalitarni poredak u obnovljenoj Jugoslaviji, da »neće oni (Englezi) živjeti na Balkanu«. Ne samo da je Titov komunistički režim imao unaprijed pripremljen plan o provođenju genocida i uvođenju diktature, što potvrđuje hrvatska dokumentacija, npr. 110 dokumenata objavljenih u knjizi *Partizanska i komunistička represija i zločini u Hrvatskoj 1944.–1946. Dokumenti* ***(naklada Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje – Slavonski Brod, 2005.), nego je i britanska dokumentacija na tome tragu: pod naslovom*** *VII. PO-*

1122

Nastavak dokaza s ispravama u raspravi proti Nadb. Stepincu:

15. / Dopis min. vanj. poslova NDH od 7.II.1944 ne
" Nadb. St. istom min. od 11.II.1944 da
" " " Generalu Glaise-Horstenau od 3.I.1944 i 11.I.1944 da
i dopis Nadb. duh. stola od 29.XII.1944 da

kao dokaz intervencije i prosvjeda Nadb. St. protiv nasilja njemačkih vojnika i crne legij u Đuri, Kravarskome i Pušći.

16. / Dopis F.E.P. trekovića, župnika u Hruševcima od 14.I.1945, sa zabilježbom da

kao dokaz uspješnog zauzimanja Nadb. povodom vojničkog nasilja u Hruševcima.

17. / Okružnica sa bisk. konferencija 1941. 19.XI. ne
Pokraj. odbor Slovenaca dopis od 25.VI.1941, ne
Dopis Postino. prior iz Crnomlja 4.V.1941. ne
Dopis Logora useljenih Slovenaca u Banjaluci 26.IX.1943 ne
" Ureda za useljenje " " 21.X.1943. ne
Izjava Draga Oberžana, Maribor, 20.IX.1945. ne

kao dokaz podupiranja brojnih po nacistima otjeranih Slovenaca duhovno i materijalno, medju ostalim i s posebnim tajnim fondom od skoro 6 miljona kuna /dok su kune bile još vrijedne/.

18. / Dopis Nadb-a Min. unutarnjih posl. NDH 1.VI.1942, da
" " " " " 2.XI. " da
" min. unut. posl. NDH od 17.XI.1942 ne
" Nadb. tzv. poglavniku od 24.II.1943 (ne postoji) —

kao dokaz, koliko se zauzimao Nadb. za uapšenog Franju Bipara i drugove slov. svećenike dobivši poglavnika da je to "sramotna ljaga i zločin, koji vapije u nebo za osvetom, kao što je sramotna ljaga čitavi Jasenovac za NDH" /čime se pobija klevetnički članak dr. J. R. u Nar. Listu/,

19. / Dopisi Nadb.-a od 25.I.1944, 21.VIII.1944, da
28.X.1944, 9.VIII.1944, 8.VIII.1944 ne

kao dokaz intenzivnog zauzimanja Nadb. za brojne uapšenike i osudjenike, napose Srbe, talij. zatočenike i vojnike.

20. / Dopisi Nadb-u od 23.I.1945, 3.VIII.1944, 2.IV.1945, 30.III.1945, 14.IV.1945, ne
Pro memoria 11.III.1943 i nep. datuma.

kao dokaz zauzimanja Nadb-a za komuniste Mohorovičića, Zvonka Kavurića, Tomicu Bana, prof. Gamulina, Jovanovića, Bonačića, Ilića, Bukovca, dra. Br. Gušića, Krunića, Boroveck, Nemet

21. / Dopisi Nadb-u i Nadb-a od 16.V.1944, 5.VI.1944, 9.X.944, 7.XI.944, 1.II.945, 2.III.945, ne
28.VI.1944, 9.XI.42, i jedna zabilježba te 9.X.1944 (ne postoji)

kao dokaz zauzimanja Nadb. za 28 osudjenika, medju kojima dr. R. Hauptfeld, dr. Vlad Uol, Ing. Košutić, Dr. Radoničić, Dr. Mi.. Gavrančić, Dr. Tavč dr. Kacrnka, Prof. Podnorski itd.

Preslika popisa dokumenata koje je u obranu optuženoga nadbiskupa Stepinca sudu predočio dr. Ivo Politeo, nadbiskupov odvjetnik po službenoj dužnosti; javni je tužitelj samovoljno isključio pojedine dokumente koji su govorili u prilog optuženoga nadbiskupa upisavši na njih riječ 'Ne' (*Sudski stup RH/46.*, str. 1122.)

***KOLJ FRANJEVACA U MOSTARU* britanski je veleposlanik pri Svetoj Stolici 11. svibnja 1945. izvijestio i o sljedećem:**

„Mostar, glavni grad Hercegovine, bio je okupiran bez velikog otpora i bitaka. Dana 14. veljače u 5 sati navečer Titove su trupe ušle u grad koji su prije toga napustili Nijemci.

Ulazak partizana u grad bio je uspješan, bez ikakvih incidenata. Tijekom noći su nove vlasti sastavile listu svih 'sumnjivih ljudi' u gradu. Oni su bili spremni za eliminaciju. **Egzekucije su se dogodile negdje oko ponoći. Komunistički odred je provalio u samostan franjevaca i uhitio je glavnog franjevca u Hercegovini fra dr. Petrovića zajedno s ostalih šest franjevaca koji su bili profesori na Teološkom institutu u Mostaru.** Dr. Petrović je 15 godina bio upravitelj župe Mostarske biskupije, mnogo godina je bio i profesor teologije i poznati crkveni povjesničar. Njegov dobrotvorni rad učinio ga je još poznatijim: brinuo se za edukaciju siromašnih studenata. **Sve uhićene franjevce partizani su odveli u nepoznatom smjeru. Službeno ništa nije bilo rečeno o sudbini tih franjevaca. Prema glasinama koje su kružile Mostarom - bili su masakrirani te iste noći i onda bačeni u rijeku Neretvu.** Opsežna lista na kojoj su navedeni katolički svećenici u Jugoslaviji - sigurno su bili ubijeni.

Zbog kontinuirane borbe u Jugoslaviji i zbog loše komunikacije bilo je nemoguće sve do sada ustanoviti točan broj i imena svih katoličkih svećenika koji su bili ubijeni za vrijeme okupacijskoga razdoblja u Jugoslaviji koju su okupirali tzv. 'gerilci'. Sada je moguće dati sljedeće statističke podatke o ubijenim svećenicima:

Slovenija: oko 60 biskupijskih svećenika, 1 isusovac, 2 teutonca (...), 9 sjemeništaraca; **Hrvatska: 90** biskupijskih **svećenika, 29 redovnika, 2 isusovca; Bosna: 9** biskupijskih **svećenika, 6 redovnika, 2 isusovca; Hercegovina: 7** biskupijskih **svećenika, 37 redovnika** (...); Jugoslavija: 157 biskupijskih svećenika, 80 običnih svećenika, 9 sjemeništaraca, 10 obične braće (bez vječnih zavjeta).

Ubojstva katoličkih svećenika obično su započinjala užasnim torturama, bez suđenja ili ikakve sudske presude. Samo u nekim slučajevima nešto kao 'suđenje' bilo je improvizirano i 'osuda' je bila proglašena. Ali nikada nije bilo prava na obranu i nikada nisu bile davane druge legalne zaštite.

Događalo bi se da je pojedinac mogao dosuditi egzekuciju slijedeći takva 'suđenja' i 'pravdu' ubojica. U propagandne svrhe kao motiv egzekucija bili su navođeni mnogi politički izgovori. **Ali istina je bila da su svi ubijeni katolički svećenici bili umoreni od ruke komunista** - posebno u Sloveniji - **sudeći prema unaprijed smišljenom planu da se 'likvidiraju' svi oni ljudi za koje su komunisti smatrali da su potencijalne i realne prepreke njihovoj uspostavi totalitarne komunističke diktature.«**

Britanski dokument pod naslovom *JUGOSLAVIJA (HRVATSKI KATOLICI)* od 30. svibnja 1945. sadrži izvješće o eventualnoj pomoći hrvatskim katolicima u Titovoj Jugoslaviji, pomoći koja nikad nije pružena:

»Zapovjednik McEwen pitao je državnog tajnika za vanjske poslove (Foreign Office, op. a.) kakve planove ima kraljevska vlada (Velike Britanije, op. a.) kako bi ublažila patnju katoličke populacije u Hrvatskoj koja se nalazi pod režimom maršala Tita, s obzirom na odgovornost koju nam je natovarila Velika Britanija uz pomoć Nacionalnog pokreta oslobođenja (Titova vlada, op. a.), koji nam je to ustupio.

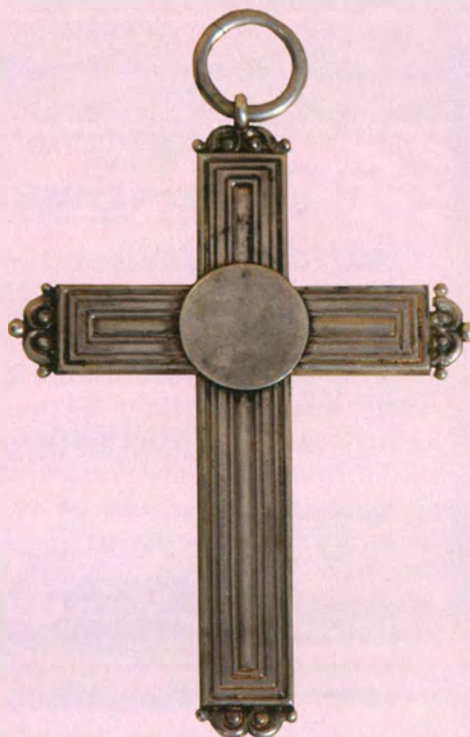
Mr. Eden: Moj pošteni i uglađeni prijatelj će razumjeti da ja ne mogu pristati na implikaciju pomoći koja nam je ustupljena od Nacionalnog pokreta oslobođenja Jugoslavije /Titova vlada, op.a./ u borbi protiv Njemačke. To sve radi kraljevska vlada odgovorna za vječnu administraciju jugoslavenske države. To bi trebala postati odgovornost jugoslavenske vlade.

Zapovjednik McEwen: **Trebalo bi dati do znanja maršalu Titu da nije politika savezničkih snaga da se riješe neliberalnih snaga u Europi, da se potiču zamjene**.

Mr. Gallaeher: Da li će vlada uočiti da britanski vojnici nisu naviknuti da kao plaćenici budu ponovno - uspostavljeni pojedinci u bilo kojoj zemlji na Balkanu?

Mr. Eden: **Naša pozicija je prilično jasna. Dok god imamo utjecaja na bilo koju od tih zemalja, napravit ćemo sve kako bismo omogućili ljudima tih zemalja da odaberu vladu i administraciju koju oni žele.«**

Dokument britanskog veleposlanstva u Titovoj Jugoslaviji, u Beogradu, pod brojem No. 1. D. 8.23 od 18. rujna 1946., s naznakom reference FO 371, u obliku kratkog izvješća Foreign Officeu u Londonu, s naznakom VAŽNO govori o tome da je »nadbiskup Stepinac uhićen danas rano ujutro u Zagrebu«.

Trolisni križ ove vrste naziva se i Lazarovim križem. Krakovi križa imaju trolisne završetke s bobicama. Površina prsnoga križa ukrašena je stiliziranim cvjetovima ljiljana, a u sredini križa u četverolist je upisan Kristov monogram IHS s krunom. Iz kutova križa izrastaju četiri palemete. Kardinal Stepinac bio je pokopan s ovim prsnim križem. Budući da je zbog nepoznatih kemikalija koje su uštrcane u vene Blaženika pronađen je teško oštećen, obnovljen je samo djelomično u radionici sv. Petra u Vatikanu. Nažalost, zbog nastalih kemijskih procesa nestali su prepoznatljivi ornamenti za ovu vrstu križa.

Molitva u čast blaženoga Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika

Gospodine, Bože naš,
Ti si blaženom Alojziju Stepincu dao milost
čvrsto vjerovati u Isusa Krista
i spremnost trpjeti za njega sve do mučeničke smrti.
Pomozi nam slijediti njegov primjer i njegov nauk
da bismo ljubili Krista kako ga je on ljubio
i služili Crkvi kako joj je on služio
sve do darivanja vlastitoga života za nju.
Njegova živa vjera u Isusa Krista i postojana ljubav prema Crkvi
neka nas učvrste u borbama života na putu vječnoga spasenja.
Po njegovu zagovoru udijeli milost svoga blagoslova našim biskupima,
svećenicima, redovnicima i redovnicama, svećeničkim i redovničkim
pripravnicima, našim obiteljima da budu čvrste u vjeri i blagoslovljene
novim i brojnijim životima.
Budi utjeha svim starijim osobama te pomoć bolesnicima i patnicima.
Očeve i majke, djecu i mlade očuvaj od unutarnjih i vanjskih pogibelji duše i
tijela. Udijeli milost svećeničkih i redovničkih zvanja našoj župi, našoj biskupiji i Crkvi u
Hrvata.
/Po njegovu zagovoru udijeli mi milost ... /
Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.
Nakon toga izmoli: Oče naš, Zdravo, Marijo, Slava Ocu, sa zazivom: Blaženi Alojzije
Stepinče, moli za nas!

SVJEDOK VREMENA – Vilim CECELJA

Još nas svega jedna godina dijeli od proslave stote obljetnice rođenja vlč. Vilima Cecelje, duhovnog velikana kojemu su posvećene ove stranice. Rad na njegovu životopisu se nastavlja i možemo reći da je posve izgledno da će se iduće godine pojaviti u tisku. I nadalje pozivamo čitatelje da se svojim sjećanjima, dokumentima i fotografijama jave na adresu *Glasnika* ili na adresu vlč. Lukinovića: Kaptol 27, 10000 Zagreb, e-mail: alukinovic@zg.t-com.hr ili pak gosp. Pomperu: Rosengasse 10, 5020 Salzburg, Austria, e-mail: ivo_pomper@hotmail.com

Prilog u ovom broju posvetili smo Ceceljinoj župničkoj službi koja je trajala svega sedam godina, četiri u Hrastovici i tri u Kustošiji. Do kraja života vlč. Cecelja je ostao povezan s ove dvije župe i nosio ih je u svome srcu.

Cecelja župnik

Velečasni Cecelja bio je poslije svećeničkoga ređenja tri godine kapelan u Bedenici, a 1935. bio je najprije imenovan upraviteljem župe u Dubovcu. No, njegov školski kolega, koji je bio određen za Hrastovicu, svim ju je silama nastojao izbjeći. Cecelja je odlučio poći u Hrastovicu, župu koja je tada bila na zlu glasu. Vjerski zapuštena, kao dugogodišnje jako središte Radićeva HSS-a snažno protucrkveno razvikana, a u materijalnom pogledu vrlo siromašna, nije bila župa za koju su se svećenici otimali. Nju je mogao izabrati samo idealist Vilim Cecelja. U Hrastovici se zadržao četiri godine. Hrastovičani su ga ispratili sa suzama i cvijećem okitili vlak kojim je odlazio. A otišao je samo s tamburom s kojom je i došao u Hrastovicu. Do danas je među župlajnima ostao pojam dobroga čovjeka i svetoga župnika.

Hrastovica - župnik Cecelja s mladićima na duhovnim vježbama

Drugo mu je župničko mjesto bila zagrebačko predgrađe Kustošija, u kojem je osim vjerske zapuštenosti vladala 'nezasitnost i bijeda'. Ljudi, uglavnom radnici i najamnici, ljuta sirotinja, živjeli su ne samo u potleušicama, već neki i doslovno u špiljama. Nadbiskup bl. Alojzije Stepinac čvrsto je odlučio u takvu Kustošiju dovesti milosrdnoga i dobroga Boga. Osim Vilima Cecelje i pouzdanja u Boga Nadbiskup ništa drugo nije imao s čime bi izveo svoj naum. Pozvao je svoga 'Vilima Osvajača', kako ga je rado zvao, i ponudio mu ovu 'nemoguću misiju'. Dakako da se Cecelja spremno odazvao postavivši Nadbiskupu tek jedan uvjet - da župa Hrastovica ne ostane ispražnjena, nego da dobije vlastitog župnika.

Tri je godine Cecelja radio u Kustošiji. Uspio je sagraditi crkvu, školu i župni dvor. Kustošija je, međutim, promijenila duhovni profil. U njoj je nastao snažan duhovni centar i proradio blagotvorni karitas, ovoj sirotinji od životne važnosti.

Cecelja je u studenom 1941. preuzeo službu zamjenika vojnog vikara i župu je 1942. prepustio svojemu nasljedniku Antunu Frimelu. Župničkim se poslovima u životu više nije nikada bavio, ali je i u Hrastovici i u Kustošiji ostavio dubok trag. Pripovijeda se da su komunisti bili odlučili ukloniti Cecelju jer je smetao ostvarenju njihovih nauma. Međutim, domaći komunisti, s Kustošije, odbili su to učiniti s obrazloženjem: »Tko će onda hraniti našu sirotinju?«.

Cecelja piše

O Hrastovici (u Spomenici župe): »Na župu sam došao tik pred dijeljenjem sv. Potvrde. Položaj je bio težak. Trebalo je narod poučavati i pripravljati na sv. Potvrdu, a trebalo je urediti župni dvor jer sam došao na župu bez ičesa. No, župljani su priskočili i pomoć pak se je sve uredilo. Najveću uslugu i pomoć pružio mi je g. Korečić Eugen sa svojom gospođom Mirom, koji su preuzeli svu brigu na sebe, a konačno i mene samoga bezplatno hrane. Neka ih Gospodin naplati za sva dobročinstva.«

»Nakon minulih božićnih blagdana sastali su se katolički muževi i zaključili su da prije svakoga rada u župi održe zatvorene duhovne vježbe, gdje će sami prije svega steći snage i jakosti za teški rad na obnovi župe. Određeno je da dani u koje će se držati duhovne vježbe budu 31. siječnja (klečanje) te 1. i 2. veljače. Za vođu duhovnih vježbi zamoljen je o. Florencije Forjan, koji je ostao u lijepoj uspomeni župljanima još od prošlogodišnjeg klečanja. Prečasni se otac rado odazvao molbi te je svoju dužnost obavio na neopisivo oduševljenje slušača. Duhovnim vježbama prisustvovalo je 17 muškaraca: iz Hrastovice šestorica, iz Budičine šestorica, iz Taborišta trojica, iz Križa jedan. Stanovali su u župnom dvoru, a kuhale su iste kuharice kao i na zadnjim duhovnim vježbama. Osim dnevnog razmatranja o. Florencije dao si je truda pak je navečer u 8 sati držao slobodna raspravljanja kojima su prisustvovali i ostali seljani. Njihov se broj kretao od 50 do 80. Raspravljalo se većinom o prigovorima protiv vjere i Crkve, na koje je prečasni otac spremno i njima

shvatljivo odgovarao. Zadnju večer bilo je oduševljenje toliko da je otac morao 2 (sata) govoriti o odnosima u obitelji.«

»Protiv duhovnih vježbi vođena je i kontrareakcija jer je tobože posrijedi 'popovska politika', ali je ta akcija imala slaboga uspjeha.«

O Kustošiji (u *Glasniku srca Isusova i Marijina*): »U razgovoru mi je Nadbiskup razložio svoje brige oko Kustošije, najzapuštenije periferije Zagreba. Iznio je svoju odluku da osnuje tamo posebnu župu i upita me da li bih se htio prihvatiti ovoga posla. Postavio sam samo jedan uvjet. Kako sam već četiri godine radio na zapuštenoj župi Hrastovici kraj Petrinje, to mi je bilo žao da župa iza moga odlaska opet ostane bez svećenika. Prihvatio sam ponudu uz uvjet da Hrastovica svakako dobije župnika. On je na to odmah pristao i ja sam mu obećao da ću se prihvatiti posla po Uskrsu. (...)

Po svršenim blagdanima prijavio sam se kod Preuzvišenoga i on me autom povezao u Kustošiju i pokazao po prilici teren koji bi spadao u novu župu. Kad smo se vozili mimo kina primijetio je: «Vidite, đavao već ima svoju kuću, pa je vrijeme da se što prije osnuje i Božja!». Nakon povratka u dvor, uz još neke opaske i upute, reče mi da ću stanovati i hraniti se u dvoru dok si ne uredim prilike u Kustošiji. Termin za otvorenje župe nije bio određen, ali me molio da posao svršim što prije. Kako je do svršetka školske godine i ređenja bilo bezizgledno nekoga imenovati župnikom u Hrastovici, to sam uz posao organizacije župe morao i dalje voditi župu u Hrastovici. Posao sam razdijelio tako da sam od ponedjeljka do petka radio u Kustošiji, a od petka do ponedjeljka u Hrastovici. Željezničke veze nisu bile loše, pa sam po prilici za dva sata mogao stići na cilj. (...)

Na Uskrs (1940.) usudio sam prvi put progovoriti javno o novčanoj pomoći. U župi je bilo velike sirotinje. Naglasio sam da nije čudo što nam je mjesto na zlu glasu zbog kriminala kad ima ljudi koji kraj obilja drugih moraju živjeti po jamama i podavaju se kojekakvim zlim djelima. Stoga sam odlučio toga dana osnovati fond Caritasa za koji će se svake nedjelje poslije mise skupljati darovi. Pozvao sam svu sirotinju da se slobodno obraća meni za pomoć. Sišao sam s propovjedaonice i prošao sam kutijom kroz crkvu. Palo je prvih 500 dinara! Od onoga dana do mojega odlaska sa župe nije kutija nikada bila prazna.

Kustošija – blagoslov temeljca za gradnju škole 1941. god.

U međuvremenu nastane rat i dođe do proglašenja Nezavisne Države Hrvatske. Pomislio sam: sad ili nikad više! Jednom zgodom poslao me Nadbiskup u lipnju 1941. poglavniku dru Anti Paveliću radi neke intervencije. Upotrijebio sam priliku, razložio stanje Kustošije i zamolio da se podigne nova škola, a kraj škole svakako spada i crkva. Poglavnik se nasmijao i reče mi da školu mogu odmah početi graditi, ali za crkvu da mi ne da pomoć. Izgovarao se na opću tešku situaciju, ali ja nisam popuštao sa svojim argumentima, pa mi na koncu reče neka počnem graditi, a kada ne budem mogao dalje, da će se već naći neki izlaz. Bilo je, eto, rješenje bez rješenja, ali ipak neko obećanje.«

U čast Vilima Cecelje: Mato Marčinko, Svibanjske pobožnosti Vilima Cecelje

Sa zvonika crkve svetog Bartola
zvona pozivaju na večernjicu
zvonjavom troglasnom
Cilinka cinkuš
baritonom srednje pjevuši zvono
najvećeg brundavi prati ga bas
S njiva i polja
u crkvu dolaze
seljaci utrudeni.
Na oltaru pokrajnjem
slika Djevice Marije
Ona gleda u nebo
okružena apostolima.
Duh Sveti
nad njih silazi s neba.
(Slika je umakla vatri
iz goruće crkve Svetoga Duha,
koju na gori hrastovičkoj
nakon ratova s Turcima
biskup obnovi Branjug.)
Djevičin oltar je okićen
stručkom jorgovana.
Najavljen cilikom zvonca
pred oltar dolazi
velečastni Vilim Cecelja.
Tamjanovim kadom miodušnim
okadi Gospinu sliku.
Svetačkim sjajem ozarilo mu se lice.
Okrenuvši puku
glasom zanosnim zapjeva:
Kraljice neba, raduj se!
A puk zapjeva s njim,
praćen orgulja brujem.
Nebeski izpuni mir
srdca umornih težaka..
Sa zviezda na selo se spušta
utihna svibanjska noć
ljubičasta od jorgovana.

HRVATSKI SVECI I BLAŽENICI

ČASNA SLUŽBENICA BOŽJA ANA MARIJA MAROVIĆ

U ponedjeljak 17. prosinca 2007. u privatnu je audijenciju papa Bendikt XVI. primio kardinala Joséa Saraivu Martinsa, pročelnika Kongregacije za proglašenje svetih. Sveti Otac je tijekom audijencije ovlastio kardinala da Kongregacija obznani šest dekreta o čudesima i osam dekreta o krjeposnom životu slugu i službenica Božjih koji su kandidati za proglašenje blaženima i svetima.

Za hrvatske katolike značajna je Papina odluka o obznanjivanju dokaza o krjeposnom životu u junačkom stupnju od sada časne službenice Božje Ane Marije Marović, podrijetlom Hrvatice, utemeljiteljice Instituta sestara zadovoljštine Srcu Isusovu i Srcu Marijinu.

Naime, ova kandidatkinja za čast oltara potječe od imućnih hrvatskih obitelji Marović i Ivanović koje su se početkom 19. st. iz Dobrote pokraj Kotora preselile u Veneciju. Ana Marija je rođena u Veneciji, u predjelu Castello, 7. veljače 1815. godine. Na krštenju je dobila ime Ana. Bila je jedinica, dugo iščekivano dijete, pa su je roditelji okruživali osobitom pažnjom i ljubavlju. Od najranijeg se djetinjstva isticala pobožnim vježbama i pohađanjem crkve. U spoznavanju kršćanskih vrijednosti i njihovoj primjeni u život učitelj joj je bio iznimno pobožan, učen i u karitativnom radu djelatan svećenik Daniel Canale.

Nakon prve svete Pričesti odlučila je posvetiti se Bogu u redovničkom pozivu. Dugo je to čuvala kao osobnu tajnu. Kada su to saznali njeni roditelji, žestoko su se oprli njenom naumu.

Da ne povrijedi osjećaje roditelja i najbliže rodbine, koja nije imala razumijevanja za njezin naum, donijela je odluku da ne će otići u samostan, ali i odluku da se ne će ni udavati. Otada se posvema posvetila laičkom apostolatu. Osnivala je nabožna društva, brinula se za siromašne i odbačene, a organizirala je i popravke napuštenih crkava. Predstavila se javnosti izvornim načinom stjecanja materijalnih sredstava za pomoć potrebnima. Naime, uzgajala je i prodavala mlade kanarince, vrlo omiljene kućne ljubimce bogatih venecijanskih obitelji. Tako zarađenim novcem kupovala je siromašnoj djeci lijekove, hranu i odjeću.

Bogatstvo nadahnuća pretvarala je u stihove iznadprosječne umjetničke vrijednosti. Imala je pjesnički dar i nagnuće prema književnosti, osobito prema čitanju i proučavanju teoloških spisa koji su

Ana Marija Marović, crtež

joj omogućavali usavršavanje u kršćanskim vrlinama. Potpisujući se pseudonimom Filotea, svoje prve pjesničke radove i prozne nabožne spise napisala je u dobi od 20 godina.

Godine 1838. objavila je prozno djelo *Il Mese di luglio (Mjesec srpanj)*, a 1839. objavljeni su njezini *Pobožni razgovori o životu sv.. Doroteje, djevice i mučenice (Pie conversazioni sulla vita di S. Dorotea V. M.)*. Godine 1843. objavljene su knjige *Versi di Filotea (Filotejini stihovi)* i *Lettere Morali (Moralna pisma)*. Osim spomenutih djela Ana Marija je napisala i druga djela nabožnog sadržaja, ne radi slave, nego da kršćanskim promišljanjem, utemeljenim na askezi i mistici, pridonese pozitivnom utjecaju na duhovni odgoj ženske mladeži.

Usporedo s nadarenošću za pisanje, osvajala je glazbenom kulturom i slikarstvom. Njezino se slikarstvo odlikuje značajkama akademizma s polovine XIX., u povijesti umjetnosti poznatoga kao Nazarenska škola. Podržavajući veze s uglednim crkvenim ljudima i bogatim obiteljima ostvarila je djela koja kritika nije ubrojila u vrhunska ostvarenja, ali se glas o svestranom umjetničkom stvaralaštvu Ane Marije Marović proširio diljem Europe.

Premda priznata kao glazbenica, pjesnikinja i slikarica, Ana Marija Marović je životno djelo ipak ostvarila utemeljenjem Zavoda za napuštene i odbačene žene i djevojke. Godine 1864. obukla je s drugih sedam susestara redovničko odijelo novoga instituta Riparatrici del S. Cuore di Gesù (Družba za naknadu uvrjeda nanesenih Presvetom Srcu Isusovu) i uzela redovničko ime Ana Marija. Djelovanjem toga zavoda i njemu pripojenih ustanova, uz nemalene žrtve, uspijevala iz ralja prostitucije oteti brojne djevojke i žene. Odbačene od društva koje im nije omogućavalo povratak redovitom životu, potporom ovoga Zavoda, kroz rehabilitaciju i moralnu potporu, mnoge od njih uspijevale bi se vratiti u uredan i normalan život.

Ta ustanova i danas djeluje. Karizmu 'zadovoljštine' promiče radom u školi, u pozitivnom i dinamičkom procesu prihvaćanja ljudske osobnosti i promicanjem životnih vrijednosti te njenim rastom u fizičkoj i duhovnoj, subjektivnoj i uzajamnoj, povijesnoj i metafizičkoj sastojnici.

Godine 1869. pohodila je Rim i Svetoga Oca bl. Pija IX., a 3. listopada 1887. nakon što je primila svete sakramente umirućih umrla je u Veneciji na glasu svetosti. Njezinome ukopu, na groblju S. Michele u Veneciji prisustvovali su svi slojevi građanstva s mletačkim načelnikom na čelu i visokim crkvenim dostojanstvenicima. Godine 1932. njezini su posmrtni ostatci s groblja na otočiću S. Michele preneseni u crkvu njene redovničke zajednice, a uskoro je započeo i postupak za njezino proglašenje svetom.

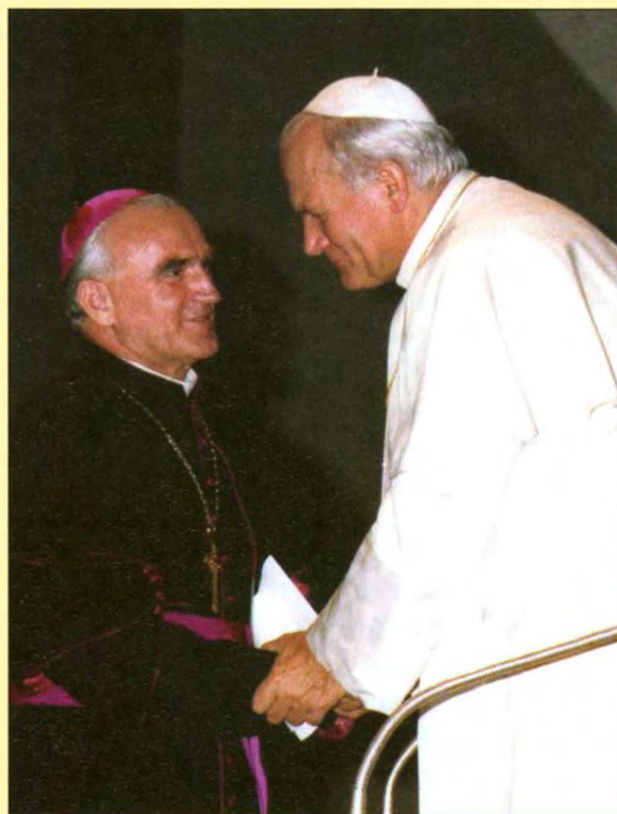
Prije šest godina umro je kardinal Franjo Kuharić

U utorak 11. ožujka 2008. navršit će se šest godina od blažene smrti nadbiskupa zagrebačkoga i kardinala Franje Kuharića, za kojega je papa Ivan Pavao II. posvjedočio da bijaše „cijenjen i zaslužan pastir, koji je znao velikodušno, mudro i vjerno služiti Božjem narodu povjerenom njegovoj pastoralnoj brizi“ i da bijaše „čovjek potpuno posvećen evanđeoskoj zadaći, davši dosljedno svjedočanstvo za Krista, neumorno ulijevajući pouzdanje i hrabrost vjernicima u tijeku teških kušnji kojima je bila izložena hrvatska zemlja“.

Kardinal Kuharić rođen je 15. travnja 1919. u Pribiću; za svećenika ga je 15. srpnja 1945. zaredio bl. Alojzije Stepinac. Pomoćnim biskupom zagrebačkim imenovan je i posvećen 1964. Nadbiskupom zagrebačkim postao je 1970. Ivan Pavao II. imenovao ga je kardinalom u konzistoriju održanom u Vatikanu 2. veljače 1983. Godine 1997. je umirovljen. Pokopan je u zagrebačkoj katedrali 14. ožujka 2002.

Neka ova obljetnica sve Kristove vjernike potakne na ozbiljno razmišljanje o „susretu s božanskim Sucem“ koji je kardinal Kuharić doživio kako je po Evanđelju vjerovao, a što je vjerovao to je druge učio i sâm vjerno živio: „Bog je ljubav!“ (1 Iv 4,8). Iščekujući taj blaženi susret zapisao je u Oporuci: „Kakva spoznaja! Nova i vječna! Ljudima na zemlji nepriopćiva! Istina je otkrivena! Prijatelji, samo to je važno.“

A tu je važnost još jasnije uočio iz potpore svoga biskupa zareditelja bl. Stepinca koji ga je iz sužanjstva u Krašiću 26. srpnja 1955. ohrabrio ovim riječima: “Vi ste ne samo sinovi nego i svećenici Crkve Božje. Imadete u rukama još mnogo jača sredstva za proslavu Crkve i spas besmrtnih duša. Zato vam svima ponovo stavljam na srce, dok jedan dio (iako neznatan) žalosnih svećenika sramoti svoju majku Crkvu žalosnim otpadom i upropašćuje duše, koje su im bile povjerene, da vi dvostrukom revnošću radite na proslavi Crkve katoličke i spasu besmrtnih duša našeg ispaćenog naroda, kojemu dovikujte često u ovim žalosnim danima pometnje svih pojmova onu riječ svetoga Ambrozija: *Ubi Petrus, ibi Ecclesia; ubi Ecclesia, ibi nulla mors, sed vita aeterna* („Gdje je Petar, tamo je i Crkva; a gdje je Crkva, tamo nema nikakve smrti, nego život vječni“, J. B.).

Ivan Pavao II. i kardinal Franjo Kuharić radosno su svjedočili na zemlji: “Bog je ljubav!” (1 Iv 4,8) Ta im je spoznaja sada u cijelosti otkrivena.

OBAVIJESTI

Obavijest čitateljima Glasnika

Donosimo popis knjiga, koje je o blaženom Alojziju Stepincu objavila Postulatura za njegovo proglašenje blaženim i svetim, a svaki ih čitatelj Glasnika može naručiti na adresi Postulature: Kaptol 18, pp. 949, 10001 Zagreb:

BARBOUR, H. Ch. i BATELJA, J., *Svjetlo na putu života*, popravljeno i prošireno izdanje (2007.) službenoga duhovnog životopisa kardinala Alojzija Stepinca, nadbiskupa zagrebačkoga, mučenika, uz njegovo proglašenje blaženim (1998.) /50 kn + poštarina/;

BATELJA, J., *Najljepše Mariji*. Misli blagopokojnog kardinala-nadbiskupa Alojzija Stepinca o štovanju Majke Božje, Zagreb, 1990. (30 kn + poštarina);

Sluga Božji Alojzije Stepinac (kratki ilustrirani životopis), Zagreb, 1995. (30 kn + poštarina);

Krunica s kojom bijaše pokopan kardinal Alojzije Stepinac. Alojzije Stepinac rado je molio krunicu. Dnevno i po petnaest otajstva. S takvom krunicom želio je biti i pokopan.

ALOJZIJE KARDINAL STEPINAC, nadbiskup zagrebački, *Propovijedi, govori, poruke* (1941.-1946.). Uvod napisali dr. J. BATELJA i dr. C. TOMIĆ, Zagreb, 1996. (80 kn + poštarina);

ALOJZIJE-VIKTOR STEPINAC, *Pisma iz sužanjstva* (1951.-1960.), (predgovor: mons. J. BOZANIĆ, nadbiskup zagrebački; uvod, bilješke i predmetno kazalo napisao i sastavio dr. J. BATELJA), Zagreb, 1998. (100 kn + poštarina);

Alojzije STEPINAC, nadbiskup zagrebački, *Propovijedi, govori, poruke* (1934.-1940.) Priredio i predgovor napisao: dr. Juraj BATELJA; proslov: dr. Ante MATELJAN, Zagreb, 2000. (100 kn + poštarina);

Nevenka NEKIĆ, *Susret u Emausu*, romansirana biografija bl. Alojzija Stepinca u najtješnjoj svezi sa žrtvom obitelji Brizić iz Gornjega Humca na otoku Braču, koju su komunisti progonili gotovo do istrjebljenja (pogovor: prof. dr. sc. J. BATELJA), Zagreb, 2004. (50 kn + poštarina);

BATELJA, J., *Euharistijska evangelizacija nadbiskupa Alojzija Stepinca*, izd. Postulatura za proglašenje svetim blaženoga Alojzija Stepinca i Glas Koncila, Zagreb, 2006. (180 kn + poštarina);

VRANEKOVIĆ, Josip, *Dnevnik (1. dio),* Bilješke o životu i djelovanju u Krašiću zatočenog nadbiskupa zagrebačkoga i kardinala Alojzija Stepinca. Pozdravno slovo za knjigu napisao je zagrebački nadbiskup i kardinal Josip Bozanić, a uvodne misli i bilješke dr. Juraj Batelja. Pogovor je sastavio fra Bonaventura Duda, a ilustracije su iz arhiva Postulature (100 kn + poštarina);

Križni put s Alojzijem Stepincem - Tekst križnoga puta sastavio prof. Anton Šuljić, a postulator dr. Juraj Batelja probrao misli nadbiskupa i kardinala Stepinca o križnome putu te Isusovoj muci, smrti i uskrsnuću (15 kn + poštarina).

Alojzije kard. STEPINAC, *Propovijedi o lurdskim ukazanjima* (priredio te uvodnim slovom i bilješkama popratio dr. J. Batelja), pozdravno slovo: mons. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij; izdavač: Postulatura bl. Alojzija Stepinca i Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj; (50 kn + poštarina).

OBAVIJESTI

Vjernici koji na Blaženikov zagovor budu uslišani – zadobiju tjelesno ili duhovno ozdravljenje ili koju osobitu milost – neka opis uslišanja i cjelovitu liječničku dokumentaciju dostave na adresu:

dr. Juraj Batelja, postulator
Kaptol 18, p. p. 949
10001 ZAGREB

U Spomen-zbirci bl. Alojzija na Kaptolu 31 možete nabaviti medalju bl. Alojzija – odlivenu u srebru ili bronci, uokvirenu staklenim okvirom – koja može biti dragi dar ili uspomena. Cijena je 180 kn.

Porculanska posudica za blagoslovljenu vodu. Umjetnina potječe iz rodne kuće kardinala Alojzija Stepinca.

DOJMOVI POSJETITELJA NOVOOTVORENOGA MUZEJA BL. ALOJZIJA STEPINCA

1. Blaženi Alojzije, stavljamo se pod Tvoju zaštitu! Obitelj Čubrić (10.11.2007.)

2. U svjetlu Božje ljubavi pohodismo ovo mjesto u nadi uskrsnuća. Župa Dobrog pastira, Brestje (10. 11. 2007.)

3. Impresivno, jednostavno i uvjerljivo. Dobar putokaz za budućnost. (nečitljiv rukopis)

4. Lijepo uređen muzej u kojem je prikazano sve nužno za našu povijest, a možemo izvući pouke za budućnost. Siniša Filipović (12. 11.)

5. Hvala svima koji su se potrudili oko ostvarenja »HRVATSKE ISTINE«, ovog malog skromnog muzeja našeg dragog Hrvata, njegove uzoritosti kardinala i primasa, komunističkog mučenika bl. Stepinca. Neka stoji i neka to bude poticaj da se muzej istine dopunjuje i raste na čast istom narodu Hrvatske. Od sveg srca najiskrenije, Darko Belušić Bela (12. 11.)

6. Radostan sam što sam obišao novi Muzej bl. A. Stepinca. Neka uvijek svijetli njegov lik, a nebeski zagovor prati! Damir Ocvirk (13. 11.)

Prvi posjetitelji novootvorenoga muzeja bl. Alojzija Stepinca sa zanimanjem su pregledali njegove sadržaje, 10. studenoga 2007.

7. Dugo vremena razmišljam kako bi našem dragom Zagrebu i našoj domovini trebalo mjesto gdje bismo svi mogli bolje upoznati veličinu bl. kardinala Stepinca. Ovaj muzej uistinu je ono što svakom vjerniku treba – živo svjedočanstvo žive vjere jednog takvog velikana kao što je bl. Alojzije Stepinac! Nek nas zagovara i moli za sve nas! Igor Lulić (15. 11.)

8. Prekrasan spomen na lik i djelo bl. kardinala. Pune dojmova odlazimo, do ponovnog susreta. Marija i Magdalena (16. 11.)

9. Na grobu bl. Alojzija Stepinca svoju župu sv. Petra i Pavla iz velike Gorice u zagovor i zaštitu Blaženika preporučili su se ministranti sa župnikom – vlč. Kujavec (17. 11.)

10. Hvala vam što ste nam omogućili da se naši učenici mogu osvjedočiti o životu i velikim djelima ovog velikog čovjeka. Tihana Pethaić, vjeroučiteljica u OŠ V. Nazora, Daruvar

11. Hvala Bogu i Majci Božjoj za ovo mjesto, za sve uspomene i molitve našeg blaženika uzoritog A. Stepinca! Volim Te, Uzoriti, oče Alojzije, jer si bio tako pažljiv i pastirski nježan prema meni, tada tada sedmogodišnjoj djevojčici koja je imala sreću viđati Te svakog dana u Krašiću, pričati s Tobom i dobivati bombone iz Tvog džepa (reverende). Moli za mene i obitelj moju. Ljerka Ivasić (22. 11.)

12. Uistinu, gradu Zagrebu nedostajao je jedan ovakav prostor u kojem će se vjerno pogledati ono što nas podsjeća na blagu uspomenu kardinala Stepinca. Njegova svetost je neupitna, ali naše nasljedovanje Krista u čistoći i ljubavi je s njegovim uopće nemjerljivo. Neka nam on bude vjeran zagovornik kod Gospodina. Bogu je odan bio, Mariju je častio, poziv živio, a Krista nasljedovao. Ponovimo s njim: «U Tebe se, Gospodine, uzdam!». Hrvoje Vukov, sjemeništarac (23. 11.)

13. Htio bih reći ... da ... da pogledate film s Gregoryjem Peckom u glavnoj ulozi – GRIMIZNO I CRNO! I sad ... Nagradno pitanje! O kardinalu Stepincu – postoji li takav film, ako ne i bolji s pravim, hrvatskim glumcima, pravim njemačkim glumcima, pravom međunarodnom koprodukcijom? A? Ako ima, platim kavu. Ako nema, imam scenarij... Kaj se furt sramimo svojih poznatih povijesnih ličnosti?

Eeee, moj Kardinale... Tvoj život je bio Bogom i narodom protkan, uzbudljiv, mlad, star, spasilački, agronomski, svetački i sve to ... Kao da mi netko priča priču O HRVATSKOM NARODU U 20. STOLJEĆU! SNIMITE FILM! MEDIJ JE PORUKA! (potpisnik je nečitljiv, ali se prepoznaje rukopis jednoga mladog vjernika iz Karlovca, iz mješovitoga braka. Hvala mu za razmišljanje i poticaj!, op. J. B.)

VRANEKOVIĆEV DNEVNIK

Nastavljamo objavljivati izabrana poglavlja dnevnika vlč. Josipa Vranekovića, u kojima je on opisao život i stradanja blaženoga Alojzija Stepinca na izdržavanju kazne u Krašiću.

Blaženik je u Krašić prebačen 5. prosinca 1951. Bilo je to premještanje iz jednoga zatvora u drugi. I tu je bio onemogućen u vršenju biskupske službe, ponižavan i progonjen. O tom progonu on je napisao mnoga svjedočanstva. Jedno od njih nalazimo i u pismu koje 16. siječnja 1960. uputio o. Ivanu Kukuli, provincijalu DI.

Dragi oče provincijale!

Vašu božićnu čestitku od 17.XII. p.g. primio sam u redu jučer, dakle skoro nakon mjesec dana. Nije ni čudo, kad znamo gdje živimo. Ali, ne ćemo zato klonuti duhom. Srdačna hvala na čestitci i dobrim željama, koje uzvraćam i Vama i svima članovima Vaše provincije.

Što smo sve preživjeli ovdje u ovih zadnjih nekoliko tjedana, pričat će Vam g. župnik, kad dođe do Vas. Mržnja progonitelja kipi na mene i dalje, nadajuć se, da će mi ipak na koncu slomiti živce. Bog je međutim jači. U Njega sam uvijek stavljao svoju nadu i nisam se prevario. Ne ću se prevariti ni ubuduće. Bolje je časno poginuti negoli sramotno živjeti kao izdajnik Crkve. Znam, da ona ne će propasti, ali će prije ili kasnije propasti oni, koji rade na njezinoj propasti. Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu svima

+ Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački[1]

Imao je blaženi Alojzije proročkoga duha. Dolazio mu je iz činjenice što je događaje u svijetu promatrao s gledišta Svetoga pisma koje je svakodnevno čitao, razmatrao i njime nadahnut jačao sebe i povjereno mu stado.

Taj proročki Alojzijev duh upoznat ćemo već više puta najavljenim objavljenjem Vranekovićevih dnevnika. Ispričavamo se čitateljima zbog neplaniranoga zakašnjenja. Držali smo da je potrebno opremiti ga popratnim tekstovima za lakše razumijevanje i prikupiti podatke o osobama koje su u njemu spomenute.

U upravo objavljenoj prvoj knjizi Vranekovićevih dnevnika, gdje se nalaze i bilješke koje ovdje donosimo, može se vidjeti velika vjera zatočenoga nadbiskupa Stepinca i njegova domaćina župnika Vranekovića. Neka svim čitateljima bude štivo za rast u kršćanskoj vjeri.

1 CP, sv. XIV, str. 805.

Bista kardinala Alojzija Stepinca, gips; autor: Rudolf Švagel, 1934.

29. X. 1953.

Brižno obilazi i gleda kako se konačno dovršava bunar i sprema kupaonica. Čudno je, što iz Zagreba ne dovoze stvari za kupaonicu.

Čini mi se da se ja ove godine ne budem ovdje kupao – govori on u šali.

30. X. 1953.

Danas nosi jedna osoba u Zagreb pismo za dr. Bakšića.

-

Petrović je iz Prekrižja preko Vrhovca pobjegao u Zagreb pred šefom Udbe, koji je već došao u župni stan da ga vrbuje za CMD. Još je dva puta tokom dana došao, ali ga nije našao. Pritisak prave i na Ljubetića, Kadleca, Lončarića. Ako ništa, neka barem idu na skupštinu u Zagreb. – Znak nečije slabosti!

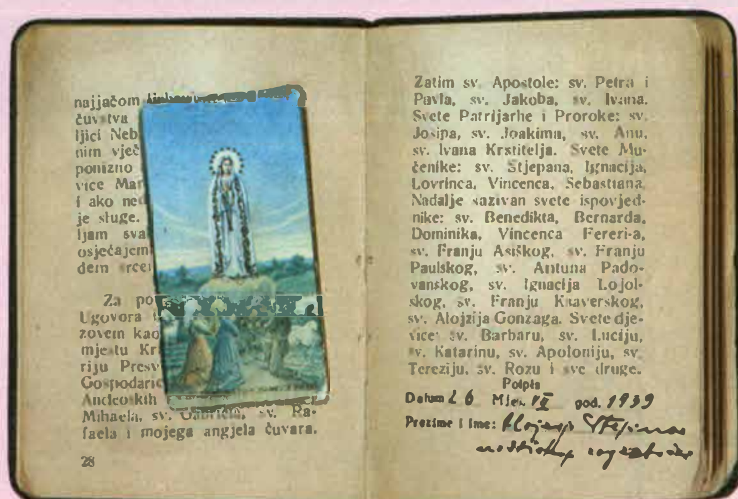
-

Čujemo od gđe Weisgerber da je Đuran suđen na godinu i pol. Takav se glas pronio.

31. X. 1953.

Đuran je poslije izrečene osude 27. o. mj. pred sudnicom premlaćen. Prevezen je u Karlovac, a otuda na Rijeku, a danas natrag u Zagreb. Svjedoci svjedočili istinito – *in favorem eius.*[2] Tijekom istrage su ih mučili te su govorili po želji Drpića. Sada su na sudu drukčije govorili. Ipak je izrečena sramotna osuda. Đuran ostaje tvrd i nepokolebljiv. Ako treba u smrt ili pod giljotinu, spreman je i na to – piše danas Eminenciji.

2 Njemu u prilog

Zatim sv. Apostole: sv. Petra i Pavla, sv. Jakoba, sv. Ivana. Svete Patrijarhe i Proroke: sv. Josipa, sv. Joakima, sv. Anu, sv. Ivana Krstitelja. Svete Mučenike: sv. Stjepana, Ignacija, Lovrinca, Vincenca, Sebastiana. Nadalje nazivam svete ispovjednike: sv. Benedikta, Bernarda, Dominika, Vincenca Fereri-a, sv. Franju Asiškog, sv. Franju Paulskog, sv. Antuna Padovanskog, sv. Ignacija Lojolskog, sv. Franju Ksaverskog, sv. Alojzija Gonzaga. Svete djevice: sv. Barbaru, sv. Luciju, sv. Katarinu, sv. Apoloniju, sv. Tereziju, sv. Rozu i sve druge.

Potpis

Datum 26 Mjes. VI god. 1939

Prezime i ime:

‘Duhovni ugovor s Gospodinom Bogom našim i posljednja volja duše u obliku oporuke’ (o pripravnosti na smrt i vjeri u vječni život) koji je nadbiskup Alojzije Stepinac potpisao godine 1939.

Dr. Žuvić obrisao Drpića na sudu. »Nije li to početak njegova svršetka?« – kaže Eminencija. I njega će sigurno stići ‘komunistička nagrada’. I nastavi Eminencija: »Samo im ne pružiti prsta, jer ste brzo gotovi. Naš je odgovor kratak: ‘Ne, ne idemo.’ Bolje je časno trpjeti kao Isus dragi, nego sramotno pokleknuti pred Balom. Ako je koji svećenik pogriješio bilo u čemu, čemu se zato dati zastrašivati? Odlučnošću neka sada okaje grijeh prošlosti, a ne da sada na sve ono gomila nove nevolje.«

-

Boli Eminenciju laviranje nekih svećenika pa veli: “Uostalom, ja sam rekao svećenicima i onima na vrhu, što smatram da nam je činiti, pa ćemo vidjeti. Što sve više stišću, to mi se vjerojatnijim čini da su čovječanstvu blizu dani sreće. Znam: zbog Stepinca moraju sada svećenici u ovom kraju da toliko trpe... Neka, ali popustiti ne! Ja nisam kriv što sam ovdje. Sjećam se kad mi je pred odlazak saopćeno da idem u Krašić, jer je takav propis. Tada mi se jedan upravo cinički nasmijao. Danas im je krivo da sam tu... Volio bih doduše mir, ali što ću kad me je Bog odabrao za borbu!”

-

Na ime Fonda u SAD-u podigao je Eminencija nešto novaca u Zagrebu i kupili smo nešto odjeće i obuće siromašnoj djeci.

1. XI. 1953.

Prvi put predao sam molbu za održavanje procesije prema novom zakonu o pravnom položaju vjerskih zajednica. Odgovora nisam primio. Javim to narodu u crkvi neposredno prije procesije na groblje. U velikoj grupi, s upaljenim svijećama, krenemo na groblje u tišini – moleći krunicu. – Na groblju je Eminencija krasno izgovorio propovijed o uskrsnuću tijela.

Zabranili su procesiju, ali efekt je protivan!

-

Dr. Šercer, Sučić, Riesner, Bogičević, Popović, Pišonić i Stella. Eritrociti se podigli na 7,000.000. Pustit će mu malo krvi i bit će dobro.

2. XI. 1953.

Sve tri sv. mise služio je Eminencija na groblju. Ispovijedao je *in vigilia* Svih svetih, na sam dan i danas. Rado pomaže u ispovjedaonici. Jednom me je prekorio što mu nisam priopćio da imade dosta penitenata, te sam s preč. Šimečkim dugo ispovijedao.

3. XI. 1953.

Čitamo u katoličkim američkim novinama da Tito sprema logor za svećenike kod Travnika, i to za one koji su u Hrvatskoj i Bosni nepopravljivi. –

Samo neka sprema – veli Eminencija – ali progovoriti će i Gospodin Bog, a na to on zaboravlja. Neće Gospodin zaboraviti 300 svećeničkih žrtava! A onda ni ovaj pritisak, što ga toliki podnose danas, neće biti bez ploda.

-

Pokažem mu marku što su je izdali naši u Americi s njegovom slikom i oznakom. Nato će on: »Platit ćemo mi te marke ovdje, kao što koješta drugo ispaštamo, što oni vani upriličuju. Ali, neka bude...!«

4. XI. 1953.

Dr. Šercer, Bogičević, Popović, Pišonić, Stella.

Dr. Šercer je poklonio Eminenciji korpus Raspetoga. To je rezbarija stara 250 g. – negdje iz Zagorja. Odmah smo ga smjestili u prvu sobu, a sliku Kraljice sv. krunice stavili na hodnik.

Danas su Eminenciji izvadili 1/2 l krvi.

-

Biskup Pavlišić je mobiliziran. Vjerojatno i dr. Nežić!

-

Kod večere: »Što se ovi razbacuju s tim izrazima: ‘Savjet za prosvjetu, nauku, kulturu’! – Jadne li njihove kulture! To je bestijalizacija čovjeka, a ne kultura. – Ili civilizacija urlanja i šmajsera...! Sastanci, mitinzi, razglasne postaje, a sve laž! Nikada da miruju. Uvijek nešto nova. Prorok ih je već pred 3000 godina karakterizirao, kad je rekao: *Hi in curribus et in equis*«.

Prodali su danas u ime poreza bicikl i tri nadarbinske bačve. Naplativši 6.000 kao troškove ovrhe na ime poreza pripisali su mi samo 21.000. Bicikl je kupio knjigovođa zadruge drug Markušić, a bačve Zadruga! Time sam u ovoj godini namirio već 74.000 din. Po njihovom još dugujem 73.000 din. Stvarno pak ne dugujem ništa. Porez od 1951. iznosi mi po IV. skali 90.600 din. Vrhovni sud je to poništio i trebao bih platiti oko 21.000. No, niži organi ne mare za to, već utjeruju po svojem. Zato sam rekao danas donosiocu rješenja o prodanim stvarima da se nemam komu žaliti. Ako mi se i tužba i žalba uvaže, nitko to ne sprovodi u djelo. Tragikomedija!

5. XI. 1953.

»Dajte na moj račun pofarbati drvene prozore na tornju crkve. Želio bih druge godine da popravimo crkvu izvana, a onda da barem jedan prozor u crkvi bude novi – slikani. I kapelu sv. Ivana morali bismo

obnoviti. Učinit ćemo to ako dobijem pomoć iz Amerike... Nadam se da bi i župljani nešto za to dali, ali što mogu kad ih toliko uništavaju s tim porezom.«

Toliko bi želio sirotinji pomoći, ali nema odakle. Dobio je neki mali dar i odmah obukao dvoje siromašne djece.

6. XI. 1953.

Rekao sam Eminenciji, kako je neki Čunko – Pribićanac iz Amerike pisao ovamo svome bratu da se zasada zbog Trsta ništa ne treba bojati. A na proljeće ili će se komunisti križati ili će ih nestati. – Na to će Eminencija: »Takve vijesti, pa onda marke s granicama hrvatske države, sve me više uvjeravaju da je blizu vijek Majke Božje i da ćemo brzo biti slobodni!«

7. XI. 1953.

Pošli smo na šetnju. Bilo je malo blata, ali godi mu šetnja. Zbog nevremena i uređenja župnog dvora 10 dana nismo izlazili. Po običaju nosi bombone za djecu. Voli ih, ali i oni njega. Veseli ga što te male duše mole za nj i za Božju stvar... »Dajte samo, preporučite, osobito malenima, da mole. Mnogo pomaže molitva tih nevinih. Ne treba nikada gubiti nadu. Bog sâm znade naći molitelja i mi ni ne slutimo čija nam molitva pomaže. Nedokučivi su putovi Božje Providnosti.«

-

Ovih je dana miran. Ništa ne spominje CMD, što mu je inače najbolnije poglavlje.

-

Rekao mi je da će odsada ranije poći na počinak, čak već u pola 9 sati. Preporučim mu neka ujutro ne ustaje tako rano. Ustaje u 3, a najkasnije u pola 4.

– A, to neću – kaže on. –Ako izjutra ne izmolim običajne molitve, iskustvo mi govori da je često teško naći vrijeme preko dana. A eto tolike su nakane i potrebe i moram moliti...

-

Šalju mu sa svih strana vjernici misne intencije. Danas ih donosi meni rekavši: »Ne mogu primati posebnih intencija. Tolike su potrebe Božje Crkve i jadnog našeg naroda, i na te nakane moram prikazivati misnu žrtvu...«

-

Aludirajući danas u šetnji na izoliranost u koju su ga stavili ovdje u Krašiću, mirno je rekao: »Neka samo! Podnosit ćemo sve koliko samo možemo uz milost Božju. Što imamo ovdje tužiti se? Ako treba, kako ne bih rado dao svoj kukavni život, samo neka bude dobro jadnom našem narodu! Uostalom, ja sam uvjeren da je propast komunizma u svijetu blizu!«

8. XI. 1953.

Vidi na cesti malog učenika Josipa Barundića iz Hrženika. Istom je za Sve svete kupio dvije košulje. Mali je obučen u očev kaput, hlače stare i pokrpane – na nogama velike cipele – bez kape. Sažali mu se. Uzme svoj stari ogrtač, što ga je nosio 17 god., na mjestima već poderan, i dade mi ga neka bi č. s. još sutra sašila malome kaputić, ako je ikako moguće. S takvim veseljem i smiješkom mi to pruži i nekoliko puta ponovi: »Ako joj to uspije, e onda ću biti posebno veseo. Toliko mi je služio i kad sam ga doderao, još će nekome poslužiti«. Kod večere veselo reče s. predstojnici: »Ako mi sestra to sutra sašije, odmah ću služiti sv. misu za Vašu Družbu... Dajte mu i hlače kupite, a i cipele!«

Dade mi francusku kapicu što sam mu je za noć kupio... »Neka je sestra malo suzi ili naokolo metne lastiku, pa neka mu i to bude... Stvarno, vrijedan je taj mali. Obavlja Veliku devetnicu. Ovako jadno obučen – ne stidi se – i dolazi na vjeronauk i sv. misu...«

Pisaći stroj kojim je kardinal Alojzije Stepinac tijekom zatočeništva ispisao tisuće pisama i propovijedi

»Evo, kako ga je Bog nagradio već ovdje za Devetnicu: dobit će odijelo!« – rekao je Eminencija, sav radostan! Pomoći bližnjemu – sav je u tome!

-

Veseli ga što djeca uredno dolaze na vjeronauk i sv. sakramente, pa veli: »Kako to ne bude smetalo ove: Sada eto blagdan Svih svetih, Dušni dan. Ljudi dolaze na groblje – mole. Tu je prvi petak, prva subota i nedjelja. Tu su bile listopadske pobožnosti. Malo i doći će zornice i Božić. I onda kroz cijeli mjesec dana kako lijepo raspoloženje pružaju lijepe božićne pjesme. Poslije evo ti korizme, križni put, Veliki tjedan, Uskrs. Iza toga prosni dani – cijeli svibanj, pa Tijelovo. Zatim u ljetnim mjesecima proštenja, hodočašća, Bistrica i sl. Kako li je to Crkva uredila lijepo i bogato! Jadnici ovi, ne znaju, kolika je to duhovna snaga i utjeha! A oni vječno nemirni, uvijek nešto mijenjaju, novo traže, viču, deru se, galame. Pravo je nekoć rekao prorok za njih: *Hi in curribus et in equis*!«

-

»Ne bojim se da će 12. XI. na skupštini CMD-a u Zagrebu štogod polučiti. Ali – žao mi je – čemu ta sablazan! Seljaci su se othrvali zadrugama i toliko pretrpjeli, a mi da se prodajemo da budemo njihove trublje za kukavne pare!«

(Prilog: Poziv iz Petrovine za CMD!)[3]

9. XI. 1953.

Rado bi pomogao mnogoj sirotinji, ali nema novaca. Molio je preuzv. Salisa, da mu pošalje nešto novca, a on će to vratiti iz Fonda u Americi!

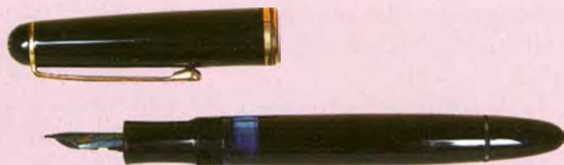
-

Poštom dobio potpuno otvoreno pismo iz Španjolske u kojem ga mole da im za muzej pošalje svoj autogram.

-

Danas me milicioner zaustavi u Penić-Selu, misleći da sam stranac! – Oko podne i tatu mi zaustave i hoće ga vratiti... Ipak ga pustili... Pet milicionera su izmijenili. Budniji su no prije. Čini se da je jedan od razloga budnosti i sastanak ugovoren za 12. XI. u Zagrebu.

3 Taj poziv danas nije priložen uz Dnevnik i nije poznato gdje je završio.

Nalivpero od bjelokosti kojim se služio bl. Alojzije Stepinac

-

Pošaljem Vladu Ivasića do dr. Bankovića da pita kako je s poreznom tužbom. Odgovor: »Rješenje je tu, ali nitko mu se ne pokorava!« Eminencija: »Ovakovi sudovi znak su da je temelj slab!«

-

Danas sam pozvao I. r. djece da umjesto u nedjelju dođu na vjeronauk u utorak. Učiteljica Bartaković im brani. Dođu samo djeca koja su s ovu stranu crkve, a prema Brezariću morali su svi u redu dva po dva otići. Mali Josip Županac iz Brezarića, da može doći, kaže učiteljici da ide do tetke kod Šimečkoga. Ode i sav zapuhan dojuri iza crkve na sakristijska vrata. Djeca su shvatila o čemu se radi. Ovoga puta sam ih pustio kući i za sada vjeronauk moram opet držati nedjeljom.

-

Jučer sam išao pitati na miliciju mogu li moji roditelji doći k meni ovamo. Komandir pita telefonom u Jasku, ali navodno nema tamo onoga koji bi mu na to mogao odgovoriti. »Najkasnije sutra javit ću vam kako stvar stoji« – reče mi komandir. No, do sada ni riječi. Lažu! Rekao sam im: »Recite Drpiću (šef Udbe), ako moji roditelji ne mogu do mene, onda sam ja u formalnom zatvoru prije svake presude!«

– Ne odgovaraju na tužbu, na molbe za procesiju, sada na ovo pitanje. Pa ja sam onda izvan zakona!

-

Ovih dana Eminencija služi svete mise na nakanu da »dobri Bog prosvijetli ove jadnike koji će 12. o. mj. pokleknuti pred Balom!«... »Neka samo dođu na sastanak, ali ja se nadam da će dobar dio klera izdržati.«

-

Kažem Eminenciji da će CMD-aši prigodom sastanka u Zagrebu imati besplatni stan, hranu, dnevnice... »Vi ćete to već s porezom platiti!« – kaže on.

Poklonstvo pastira – sedefne jaslice koje je nadbiskup Alojzije Stepinac dobio na dar ili ih je osobno donio s hodočašća u Svetu Zemlju 1937.

11. XI. 1953.

Jučer je Eminencija rekao preč. Šimeckom: »Cijelu noć nisam spavao, misleći na one jadnike (CMD) što spremaju. Nesretnici! Zar ne vide kuda to vodi! Ovi idu za potpunim odcjepljenjem od Rima, a onda što smo!?«

-

Sve molitve i žrtve ovih dana Eminencija prikazuje na nakanu: *Ut illos confundere digneris, Te rogamus audi nos!*[4] Na tu nakanu svake nedjelje molim s vjernicima jedan Oče naš. Danas iza sv. mise Eminenciji je podrhtavao glas kad je molio s narodom završne molitve...

Uzdržaje se od jela... Adorira po cijeli sat. Zamišljen je... Crvenilo mu udara u lice... Misli na jadne svećenike koji su se dali 'upreći u ovo kolo'.

12. XI. 1953.

Sajović na objedu. Eminenciju veseli da je tako odlučan. – Danas Eminencija nije izišao na šetnju. Cijeli dan moli da se dragi Bog smiluje ovim jadnicima (CMD). – »Znam, da mnogi od njih jednako misle u duši kao i mi, ali eto zastrašeni su i nasjeli, i već sada je teško natrag. Baš zato što je Crkva toliko pritisnuta, čvrsto sam uvjeren u skoru proslavu Crkve i propast bestijalnog komunizma!«

13. XI. 1953.

Prema radijskim vijestima i novinama bijedno je prošlo 'jučerašnje slavlje' u Zagrebu. Sastanak je bio u Glazbenom zavodu, a objed u hotelu Esplanade. Na sastanku su bili predstavnici vlasti: Zlatan Sremac, Kokorenić i dr. Gostiju i učesnika bilo je oko 200. Vrlo malo. Tu je bio i predstavnik Udruženja pravoslavnih svećenika. Iz Istre nikoga! Dr. Nežić je unaprijed zabranio da idu, i to *sub poena suspensionis!*[5] Iza toga je pozvan u vojsku. – »Možda će mu zato dati« – kaže Eminencija – »da zahode čisti u vojsci i druga poniženja priuštiti. No, i jedan je Papa čistio carske štale i na kraju su ga zatukli. Pa što su time polučili?«

Na sastanku napadaju svećenike-emigrante.

U odbor su izabrani Markužić i Kristofoli – obojica suspendirani.

Zato je lijepo odgovorio preuzv. g. Bäurlein Akšamoviću kad ga je ovaj nagovarao da izdaju neku deklaraciju u vezi s Udruženjem i da ne brani svećenicima put u Zagreb: »Što imadu tražiti naši svećenici među suspendiranima 12. XI. u Zagrebu. Uostalom, ja sam biskup!« Isti Bäuerlein rekao je prije nekoliko dana svećeniku Boži Medvidu[6] da imade u biskupiji oko 10 svećenika, koji simpatiziraju s Udruženjem, ali to su svećenici drugoga reda – više na štetu negoli na korist biskupiji. Ako koji 12. XI. pođe u Zagreb, ja znam što je onda moja biskupska dužnost!« – Kamo sreće da su svi biskupi tako odlučni!

-

Pred tri dana uhapšen je u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu dr. Ante Radić. Pretresli mu stan. Tu je izagnan iz Šibenika živio s biskupom Banićem.

-

Pošao sam danas na Prekrižje do Petrovića kod kojega je u posjetu Božo Medvid. Tu doznam da

4 »Da ih se dostojiš smesti, Tebe molimo, usliši nas!«

5 »Pod kaznom obustave«

6 MEDVID, Božo, rođen 2. ožujka 1924. u Jelsi. Za svećenika je zaređen 7. travnja 1947. Najprije je bio službovao u Gdinju, odakle je lažno optužen i osuđen na kaznu zatvora. Na povratku iz Stare Gradiške pohodio je nadbiskupa Stepinca. Po uputama prispio je preko Gornjeg Prekrižja, gdje je župnikom bio njegov kolega Stipe Petrović. Nakon povratka u biskupiju, do 1960. bio je u Jelsi kapelan i kateheta, a otada župnik do 2000. Danas živi kao umirovljeni svećenik u Jelsi.

će sestre iz Karmela danas doći u Krašić. Brzo se vratim kući. Pitam čč. ss. da li je Karmel stigao? – Nije. Bilo mi je sumnjivo nisu li ih plavi vratili... Pojurim biciklom u pravcu kuda su one prošle ako su vraćene. Pred Brlenićem pitam neku ženu, koja je tu pasla blago, da li je vidjela tu dvije ženske u gradsko obučene?

– Jesu – kaže ona – dvije išle prema Krašiću, a onda se natrag vratile. Jedna je nosila ruksak.

Bio sam siguran da su one – i pojurim naprijed. Stignem ih na ulazu u stanicu u Lazini. Daju mi poštu. Veselje! Providnost! – Karmel je jučer molio, kao i mi: *Ut illos confundere digneris*...

-

Eminencija se malo nahladio. Cijeli dan leži u krevetu.

– Bolje dan-dva leći – veli on – nego da me prehlada gnjavi po 3 tjedna.

Vedar je. Objedovali smo u njegovoj sobi. Večerao je u krevetu, a ja za stolićem do njegova kreveta. Za večeru je zatražio samo čaj i jabuku. No, da ne oslabi, dao sam da mu č. sestra donese cijelu večeru. Rekao mu da mu je okrjepa potrebna, da ne oslabi – i uzeo je.

14. XI. 1953.

Dolazi ovamo Božo Medvid. – Petnaesti rujna je izišao iz zatvora. Drag je Eminenciji taj posjet, pogotovo kad svećenicima brane pristup ovamo. Isti priča da se svećenici u logoru Gradiška dobro drže. Ne nasjedaju naklapanjima crvenih, pogotovo ne što se tiče CMD-a. Kako su pred godinu dana biskupi dosta šutjeli o tom Udruženju, a meni mnogo obećavali, to se neki od svećenika počeli kolebati. U to dođe tu i tajnik senjskog biskupa, koji im saopći da je on osobno predao suspenziju Marohniću. – To je bilo dosta tada za ravnanje svima... Svećenike su u zadnje vrijeme sastavili po grupama s kriminalcima... Najsramotnije podvale bacaju na svećenike i bolno ih vrijeđaju. Pitali su nekog zatvorenika da li se svećenici seksualno iživljavaju i sl.! Alaj su gadni!

-

Dr. Bogičević, Popović, Pišonić, Stella.

Eminencija zadovoljan kad čuje da je relativno najmanje svećenika bilo iz Zagrebačke nadbiskupije. Svega oko 30, a od tih polovica što su iz stranih biskupija, samo što su ovdje na službi. Svećenike iz vojske dopremili u Zagreb, presvukli ih u civil – doveli na skupštinu, a po svršetku natrag u kasarnu, samo da bude veći broj. Bilo je tu hladno i prazno. Ni novinstvo ne polaže tome mnogo važnosti. Dva kratka izvještaja, i gotovo! Erjavec se toga dana maknuo iz Zagreba. Kovačić, kapelan, držao se po strani, a CMD-aši sami unišli u crkvu sv. Marka – i tu održali *Veni Sancte!*[7] – A iza toga na sastanku Udruženja svećenika govore partijci kao što je dr. Sremac!

7 *Veni Sancte [Spiritus]*.–»Dođi, Duše Presveti«. Prvi stih duhovske posljednice.

Nadbiskup koadjutor dr. Franjo Šeper predvodio je euharistijsko slavlje i obred ukopa bl. Alojzija Stepinca u zagrebačkoj katedrali u subotu 13. veljače 1960.

15. XI. 1953.

»Čitam suđenje Cianu. Kako li mu se ovi rugaju i vesele ovakvom svršetku, a ni ne znaju, što njih čeka. Zaboravljaju na riječ Sv. pisma: 'Ne veseli se propasti neprijatelja, da Gospodin ne pogleda na to i skine gnjev svoj s njega, a upropasti tebe'.«

16. XI. 1953.

»Nikakav OUN ne može bez Boga spasiti narode jer iz ralja kako komunizma, tako i kapitalizma sikće đavao«, rekao je Eminencija povodom pisanja *Der grosse Entschluss*[8] gdje se u vezi s enciklikom o Marijanskoj godini sav svijet poziva na molitvu...

»Baš mi je danas pod adoracijom u crkvi sinulo kako da uredimo ovdje, a i u cijeloj Nadbiskupiji, molitvenu akciju u Marijanskoj godini... Da sam barem prije znao za tu akciju Svetog Oca, učinili bismo nešto da se jednako postupi u cijeloj zemlji. Mislim, da bismo svake subote uvečer imali pobožnost. Propovijedao bih, zatim krunica, litanije i blagoslov. Onda učiniti sve da se krunica zajednički moli u obiteljima... Možda bih još mogao javiti Bakšiću da se pozove sav kler i narod na molitvenu akciju. Nakana: oslobođenje od komunizma! Mislim da je 1954. g. za to odlučna. Kao uvijek, tako i sada đavao strepi pred tolikim molitvama – i zato toliki pritisak na nas.

Silno mi se dopada, što autor jednog članka iznosi u istom časopisu o nekoj studentici u Šangaju.

Mi smo krivi – kažu studenti – da je naša kolegica klonula, jer smo prestali moliti.

Zato – kaže Eminencija – što više moliti!

Velim mu da bismo i tu mnogo postigli preko djece. Ona znadu moliti krunicu, pa će je predmoliti svaki u svojoj kući. Na prve petke, subote i nedjelje još više pozivati ljude na molitvu. U ispovjedaonici i na propovjedaonici, u privatnim razgovorima govoriti ljudima o subotnjoj pobožnosti...

Zanimljivo je kako Eminencija u ovom svom zatvoru misli na sve to, i kako vodi brigu da koliko najviše može, učini za duše – i slavu Božju!

8 Velika odluka

KAZALO

Zahvaljujemo svim čitateljima *Glasnika* koji su nam priopćili uslišanja zadobivena na zagovor bl. Alojzija Stepinca. Zahvaljujemo i svim ozdravljenima koji su se osobno javili i medicinskom dokumentacijom potkrijepili osvjedočenje da su ozdravili ili im se zdravstveno stanje poboljšalo po zagovoru bl. Alojzija Stepinca. Molimo cijenjene čitatelje da nam i dalje šalju takva svjedočanstva i potiču svoje prijatelje i znance da to isto učine. Istodobno neka mole da naš Blaženik što prije bude proglašen svetim.

Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati *Glasnik 'Blaženi Alojzije Stepinac'*. Ako na vrijeme podmirite svoje obveze prema *Glasniku*, on će moći redovito izlaziti i biti vjesnik Blaženikovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskoga naroda. *Glasnik* može svaki čitatelj i svjedok obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionikom koje svečanosti priređene u njegov spomen, izvijestite o tome putem *Glasnika* sve prijatelje i štovatelje kard. Stepinca.

IMPRESSUM

Časopis **Blaženi Alojzije Stepinac** (skraćeno: Blaž. Alojzije Stepinac) glasnik je Postulature za proglašenje svetim blaženoga Alojzija Stepinca i časopis njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. XV. (2008.), broj 1.

Cijena: 10 kn; za inozemstvo 4 eura ili 8 USD

Glasnik izlazi četiri puta godišnje s dopuštenjem crkvenih poglavara.

Izdavač: Postulatura blaženoga Alojzija Stepinca
Kaptol 31 - p.p. 949
10001 Zagreb

Uređuje i odgovara: dr. Juraj Batelja, Kaptol 18, p. p. 949, 10001 Zagreb

Adresa uredništva: Postulatura blaženoga Alojzija Stepinca, Kaptol 31, p. p. 949, 10001 Zagreb; **telefon (01) 48 14 920; faks: 48 14 921;** »Spomen--zbirka iz ostavštine blaženoga Alojzija Stepinca«, Kaptol 31, p. p. 949, 10001 Zagreb,
telefon: (01) 48 94 879 ili
e-mail adresa: juraj.batelja@zg.htnet.hr

Kad se u našem *Glasniku* spominju riječi »čudo«, »svetost«, »svetac« i sl., u duhu je to crkvenih propisa i treba ih razumjeti u smislu običnoga ljudskog izražavanja. Konačan sud o tome izreći će Crkva.

Lektura: Marina ČUBRIĆ, prof.

Tisak: Tiskara Offset Markulin

Vezeni pokrov s vijenca koji je bio položen na tek uređeni grob kardinala Stepinca. Na crnoj podlozi, svilenoj tkanini, srebrnom srmom izvezen je tekst: 'U TEBE SAM SE, GOSPODINE, UZDAO', reljefno. Iznad se nalazi Kardinalov biskupski grb, a ispod dvije palmine grane. Vez je izrađen od zlatne i srebrne srme različitim vrstama srme. Obrub je izrađen u prepletu zlatnom srmom.

Kardinal Kuharić bi s propovjedaonice i u privatnim razgovorima svjedočio o junaštvu bl. Alojzija o kojem je progovorio i na Stepinčevo 1980.: "Ja mislim (...) da moramo neprestano imati na pameti pregorku Muku i smrt našega raspetoga Otkupitelja i biti spremni sve pretrpjeti za Njega, za Njegovu svetu Crkvu i za prava Božja: ako treba ići na križ, poput svetoga Petra; ako treba staviti glavu pod mač, poput svetog Pavla; ako treba sebi dati kožu oderati, poput svetoga Bartolomeja (...). Crkva je uvijek čuvala uspomenu svojih svjedoka, častila ih, ali nikad nije mrzila. Samo velike duše opraštaju!"

Stolni globus kojega bi zasužnjeni kardinal Stepinac svaki dan iznova zavrtio i gdje mu se zaustavio prst, za tu je zemlju i njezin narod prikazivao svete molitve

Na otvorenju nove Spomen-zbirke iz Blaženikove ostavštine ili Muzeja bl. Alojzija Stepinca, u kuli Nebojan u sklopu Nadbiskupskog dvora u Zagrebu, u subotu 11. studenoga 2007., nadbiskup zagrebački kardinal Josip Bozanić novi je muzejski postav predstavio javnosti riječima:

»Predstavljanje ove dragocjene baštine koju ne promatramo samo u svjetlu starine, postaje nov i djelotvoran način kršćanske evangelizacije i vjernosti otajstvu Kristova utjelovljenja. S posebnim osjećajima pobožnosti i radosti molimo za blagoslov rada ovoga muzeja bl. Alojzija Stepinca kako bi se u njemu spajao navještaj radosne vijesti ii spomen svetosti nama tako dragoga pastira koji je trajno smjerokaz za život mjesne Crkve, svih hrvatskih vjernika i sjajan znak ljubavi prema sveopćoj Crkvi. Upravo on kojem su bezbožni režimi htjeli spriječiti da progovori istinom Evanđelja i udaljiti ga od njegova naroda i ove prvostolnice još će snažnije biti prisutan u našoj zbilji po ovdje čuvanim i izloženim predmetima.«

Ciborij kojim se kardinal Alojzije Stepinac služio u Lepoglavi

Dr. med. Mladen Bušić, ravnatelj, prima od nadbiskupa kardinala Bozanića povelju o uspostavi kapele i blagoslovu oltara u Općoj bolnici Sveti Duh u Zagrebu, 28. prosinca 2007.

»Nek' mi se uzdigne molitva kao kâd pred lice Tvoje, Gospodine!« **(Ps 141, 2)**
Kardinal Bozanić posvećuje kapelu u Općoj bolnici Sveti Duh u Zagrebu

Na blagdan Nevine dječice 28. prosinca zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić posvetio je kapelu Blažene Djevice Marije u Općoj bolnici Sveti Duh u Zagrebu. U koncelebraciji misnoga slavlja na kojem su se okupili djelatnici, bolesnici i donatori, bili su i ministar provincijal Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca o. Đuro Hontić i brojni redovnički i biskupijski svećenici.

Dobrodošlicu kardinalu Bozaniću izrekao je ravnatelj Opće bolnice Sveti Duh dr. Mladen Bušić. Izrazivši radost što je prvi kardinalov dolazak u tu ustanovu vezan upravo uz posvetu kapele, istaknuo je kako su zaposlenici bolnice kao obvezu preuzeli i osiguranje uvjeta za trajnu skrb za duhovne potrebe pacijenata i zaposlenika. Podsjetio je kako je prije šezdesetak godina, kada je na čelu zagrebačke Crkve bio nadbiskup Alojzije Stepinac, u ovoj bolnici službeno prestala pastoralna i duhovna skrb za pacijente, a danas se u oltar ugrađuju njegove moći. No, kako je istaknuo ravnatelj Bušić, unatoč svim problemima prisutnost svećenika u bolnici nije nedostajala.

Kardinal Bozanić je protumačio sadržaj božićnoga otajstva i značenje Isusova rođenja za suvremenog čovjeka te objasnio i značaj same posvete kapele, čina kojim se prostor simbolički predaje Bogu, kako bi Bog u njemu na poseban način djelovao, bio blizak ljudima koji će pojedinačno i zajednički dolaziti u sabranosti na susret s Njim, prostor u kojem će moliti, u kojem će dizati svoje misli i svoje riječi prema Bogu te se tako više približavati i sebi samima i biti sposobniji, otvoreniji i raspoloženiji pomoći jedni drugima.

Kardinal je istaknuo kako se u oltar ugrađuju moći bl. Alojzija Stepinca, kako bi bile na našu pomoć, zagovor i utjehu.

Na kraju mise svima je na dobročinstvu, a posebno medicinskom osoblju na potpori i suradnji, zahvalio bolnički kapelan o. Miroslav Štuban.